ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

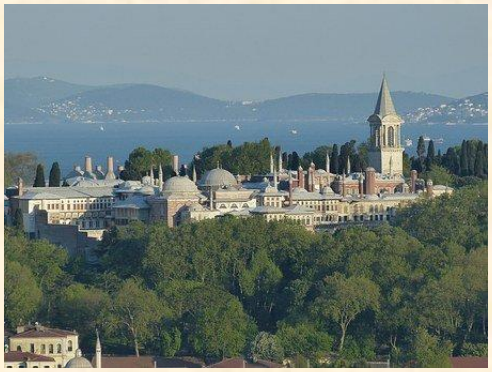

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

Ταξιδεύοντας

ΙΧΝΗΛΑΤΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ
2020

ΙΧΝΗΛΑΤΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Στο πλαίσιο της συμμετοχής του Γυμνασίου Παραλίας Καλαμάτας
στο 1ο Ευρωπαϊκό Μαθητικό Συνέδριο
στην Κωνσταντινούπολη (11-15 Μαρτίου 2020) με θέμα
«Ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης ως μοχλός προσέγγισης των Λαών της»,
δημιουργήσαμε έναν οδηγό για το ταξίδι μας.
Απολαύστε μαζί μας μια περιήγηση στις γειτονιές της Πόλης.

Η συντακτική ομάδα της Β΄ τάξης του Γυμνασίου Παραλίας Καλαμάτας.

Γαλανοπούλου Γεωργία, Μαζαράκη Άννα, Μαυρίκης Βασίλειος,
Μουρτζανός Εμμανουήλ, Νικολοπούλου Ευγενία,
Ορφανός Ηλίας, Πασχάλη Γεωργία, Σχοινάς Νικόλαος,
Χριστοφόρου Σταυρούλα, Χρονοπούλου Αθανασία

Επιμέλεια : Φαββατά Ιωάννα (φιλόλογος)
Τασιούλη Δέσποινα (φιλόλογος)

Καλαμάτα, 2019 - 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ : ΙΧΝΗΛΑΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ** 4-9
- **ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ**

Σουλταναχμέτ 10-38

Ακρωτήριο του Σαραγιού 39-53

Συνοικία της Αγοράς 54-67

Φανάρι 68-79

Μπαλάτ 80-81

Τείχη της Πόλης 82-103

Μπέγιογλου ή Πέραν 104-127

Ασιατική πλευρά 128-134

- **ΒΟΛΤΑ ΣΤΟΝ ΒΟΣΠΟΡΟ** 135-149
- **ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΑ ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΑ** 150-159
- **ΚΕΡΑΣΜΑΤΑ** 160-162
- **ΧΑΡΤΕΣ** 163-172
- **ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ** 173
- **ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ** 174
- **ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ** 175-179
- **ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ** 180

Κωνσταντινούπολη

Σύμφωνα με τον Στράβωνα (64 π.Χ.-23 μ.Χ.), το 658 π.Χ., ο **Βύζας ο Μεγαρεύς** ζήτησε από το μαντείο των Δελφών χρησμό, για να ιδρύσει μια αποικία σε περιοχή πιο εύφορη από τα Μέγαρα. Ο χρησμός του μαντείου ήταν ένας παράξενος γρίφος: «**Απέναντι από τη χώρα των τυφλών να ιδρύσεις αποικία!**». Ο χρησμός αυτός αποκαλούσε "τυφλούς" τους συμπολίτες του Μεγαρείς, που λίγα χρόνια πριν, το 685π.Χ., είχαν ιδρύσει στη ασιατική ακτή του Βοσπόρου, τη Χαλκηδόνα. Πράγματι, κατά μιαν έννοια ήταν "τυφλοί", καθώς δεν είχαν αντιληφθεί ότι η περιοχή που βρισκόταν ακριβώς απέναντι από το σημείο, που οι ίδιοι είχαν αποικήσει, ήταν ιδανικότερη για τη διεξαγωγή του εμπορίου και την αλιεία. Σε αυτή την περιοχή, η οποία συγχρόνως διακρινόταν για τη στρατηγική της θέση, ο Βύζας θεμελίωσε μια από τις πιο σημαντικές πόλεις στην ιστορία της ανθρωπότητας.

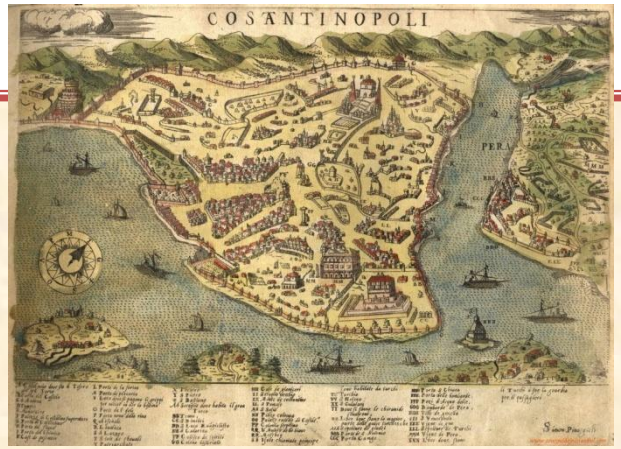

«Όσο για τη γεωγραφική της θέση, η επιλογή αποδείχθηκε μεγαλοφυής. Εδώ θα γινόταν με τον κατά το δυνατόν πιο ομαλό τρόπο η ανάμειξη των τριών συνιστωσών της νέας, αναμορφωμένης Αυτοκρατορίας: **της Ρώμης, της Ελλάδας και της χριστιανικής Ανατολής**. […]
Η αναμορφωμένη Αυτοκρατορία που εγκαινιάστηκε στις 11 Μαΐου 330 έζησε χίλια εκατόν είκοσι τρία χρόνια και δεκαοκτώ ημέρες».

(*Βυζαντινός Πολιτισμός*, Steven Runciman)

Πρωτεύουσα τριών διαδοχικών αυτοκρατοριών
Ρωμαϊκής (324-395)
Βυζαντινής (395-1453)
Οθωμανικής (1453-1922)

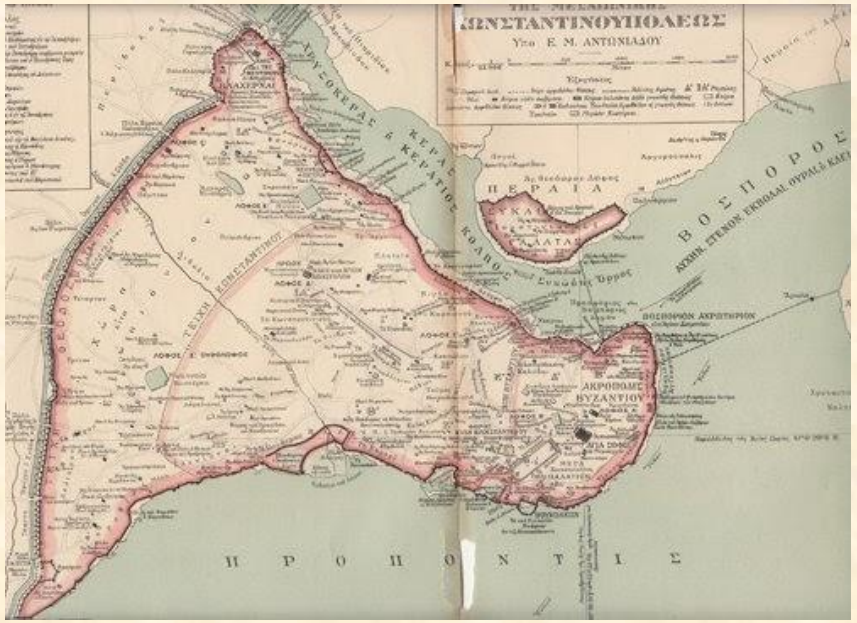

Προσωποποιημένη απεικόνιση της πόλης ως Κωνσταντινούπολης. Χρονογραφία του 354

«Τώρα μπορείτε να μάθετε πως κοίταζαν επίμονα την Κωνσταντινούπολη εκείνοι που δεν την είχαν δει ποτέ [αναφέρεται στην στιγμή που τα δυτικά στρατεύματα πρωτοαντίκρισαν την Πόλη, 24 Ιουνίου 1203]. Γιατί δεν μπορούσαν καθόλου να σκεφτούν πως μπορεί να υπάρχει σε όλο τον κόσμο **μια τόσο πλούσια πόλη**, όταν είδαν αυτά τα ψηλά της τείχη και τους πλούσιους πύργους κι αυτά τα πλούσια παλάτια με τις ψηλές εκκλησίες, που ήταν τόσες πολλές, που κανείς δεν θα το πίστευε, αν δε το έβλεπε με τα μάτια του, και ακόμα το μήκος της πόλης που κυβερνούσε τις υπόλοιπες. Και μάθετε πως δεν υπήρξε άνθρωπος, άνθρωπος τόσο ασυγκίνητος, που να μην ανατριχιάσει. Κι αυτό δεν ήταν καθόλου περίεργο, γιατί ποτέ δεν ανέλαβαν άνθρωποι μια τόσο μεγάλη επιχείρηση από τότε που χτίστηκε ο κόσμος».

(*Σχετικά με την κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης*, Γοδεφρείδος Βιλλεαρδουίνος)

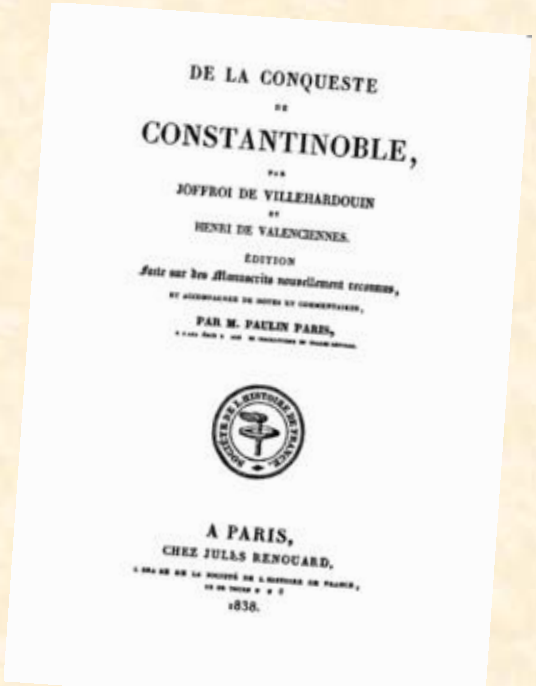
DE LA CONQUESTE
DE
CONSTANTINOBLE,
PAR
JOFFROI DE VILLEHARDOUIN
ET
HENRI DE VALENCIENNES.
EDITION
Faite sur des Manuscrits nouvellement retrouvés,
PAR M. PAULIN PARIS,
A PARIS,
CHEZ JULES RENOUARD,
1838.

«Κωνσταντινούπολι, πόλι μεγαλώτατη, πολυανθρωπότατη, ὡραιότατη, πλουσιώτατη, ἐμπορικώτατη, ἀπάνω εἰς τόν Βόσπορο καί εἰς τήν Προποντίδα, εἰς μία τοποθεσία τήν καλλίτερη τῆς Οἰκουμένης διά βασιλεύουσα πόλι, καί χαριέστερη διά τά φυσικά της προτερήματα…». Αυτά είναι τα πρώτα λόγια που αφιερώνουν για την Κωνσταντινούπολη ο **Δανιήλ Φιλιππίδης** και ο **Γρηγόριος Κωνσταντάς**, στη ***Νεωτερική Γεωγραφία*** τους, που εκδόθηκε στη Βιέννη στο τέλος του 18ου αι.

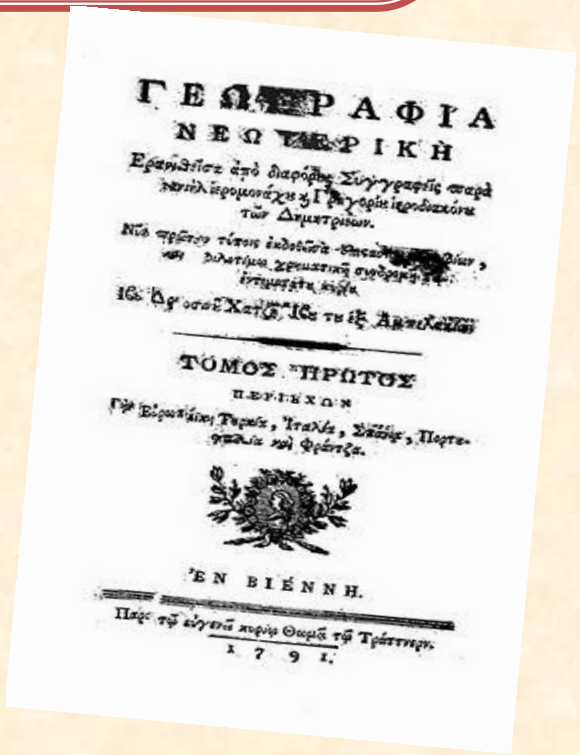

ΓΕΩ[redacted]ΡΑΦΙΑ
ΝΕΩΤΕ[redacted]ΡΙΚΗ
ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ
ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ.
1 7 9 1.

«Θαμπώθηκαν τά μάτια τοῦ Δημητροῦ σάν ἔφτασε στήν Πόλη. Στήν ὡραία Ἑπτάλοφο. «Χαῖρε, Κωνσταντινούπολις, τῶν πόλεων ἡ βασιλίς.» Ξαπλωμένη πάνω σέ δύο ἠπείρους, ἀνοίγει ἡ Πόλη τά στήθια της στό βοριά τῆς Μαύρης Θάλασσας ἀπό τή μιά μεριά καί στή νοτιά τοῦ Μαρμαρᾶ ἀπό τήν ἄλλη. Γιουρούσι λές καί κάνουνε τά δυό ἀντίθετα ρεύματα γιά να τήν κατακτήσουνε. Παλεύει ἡ Δύση μέ τήν Ἀνατολή καί τή διεκδικοῦνε καί ἀφρίζουνε καί κλωθογυρίζουνε μπροστά στήν πούντα τοῦ Σαράι Μπουρνού, στά πόδια τῆς Ἁγια-Σοφιᾶς μεσ' στήν καρδιά τῆς Πόλης. […] Ἡ Κωνσταντινούπολη ἐκείνη τήν ἐποχή ἦταν ἕνα χαρμάνι ἀπό διάφορες πολιτεῖες, προάστια καί χωριά, σκορπισμένα πάνω στά παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καί τῆς Εὐρώπης. Καί ἡ κάθε πολιτεία, τό κάθε προάστιο, τό κάθε χωριό εἶχε τόν τοπικό του χαρακτήρα, τά ἤθη καί τά ἔθιμα τοῦ πληθυσμοῦ ποῦ πλειονοψηφοῦσε».

(*Λωξάντρα*, Μαρία Ιορδανίδου)

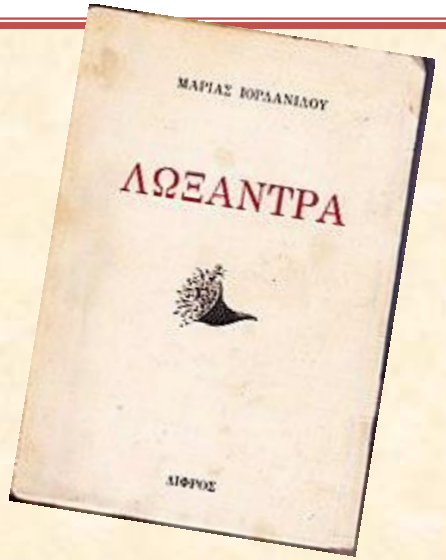

Ονομασία

❖ 658 π.Χ. – 330 μ.Χ. : **Βυζάντιο** (από τον ιδρυτής της, Βύζαντα από τα Μέγαρα)

❖ 196 μ.Χ. και για λίγο χρονικό διάστημα : **Αυγούστα Αντωνίνα** (από τον αυτοκράτορα Σεπτίμιο Σεβήρο, προς τιμήν του γιου του Αντωνίου)

❖ 330 μ.Χ. : **Νέα Ρώμη** (από τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο Α΄). Πολύ γρήγορα έγινε γνωστή ως **Κωνσταντινούπολη**, από το όνομα του ιδρυτή της, ή **Πόλη** (από τους κατοίκους της, λόγω της σπουδαιότητας και του μεγέθους της).

❖ Κατά τη Βυζαντινή περίοδο : **Βασιλεύουσα, Βασιλίς των πόλεων, Μεγαλόπολις, Επτάλοφος, Ανθούσα.**

❖ Περίοδος Τουρκοκρατίας : **Κωνσταντινιγιέ**, **Πόλη της Ευτυχίας** (Ντερ Σαδέτ)

❖ 1926 : **Ιστανμπούλ** (ετυμολογικά πιθανόν από τη φράση «εις την Πόλη»).

«…ὅπως λέγεται, διέταξε ὁ Κωνσταντίνος νά χαραχθοῦν στήν ἱδρυτική στήλη τῆς Πόλης: «Σοί Χριστέ κόσμου βασιλεύς καί δεσπότης, σοί προστίθημι τήνδε τήν δούλην πόλιν καί σκῆπτρα τῆσδε καί τό πᾶν Ρώμης κράτος, φύλαττε ταύτην σῶζε δ’ ἐκ πάσης βλάβης».

(*Πόσο Ελληνικό είναι το Βυζάντιο; Πόσο Βυζαντινοί είναι οι Νεοέλληνες;*, Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ)

1

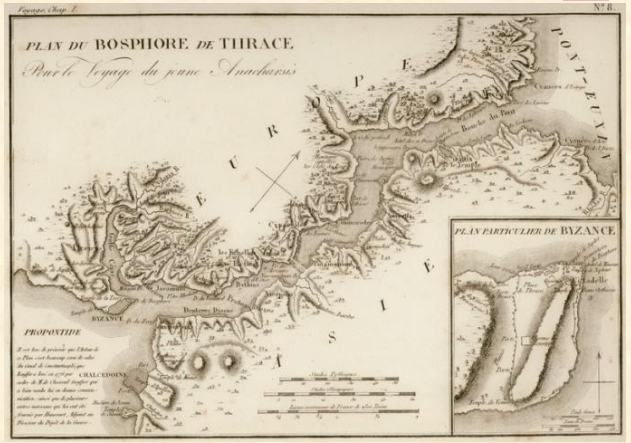

Περίπατος στο Σουλταναχμέτ

Η περιοχή Σουλταναχμέτ βρίσκεται στη δυτική πλευρά της Κωνσταντινούπολης στον Βόσπορο και στις όχθες της θάλασσας του Μαρμαρά. Πήρε το όνομά της από τον σουλτάνο Αχμέτ Α΄. Ήταν το κύριο σημείο αφίξεων για τα καράβια που εισήγαγαν εμπορικά είδη και αυτό είναι ορατό ακόμη και σήμερα στο Καπαλί Τσαρσί (Σκεπαστή Αγορά). Ο επισκέπτης ταξιδεύει με τρόπο μοναδικό στη βυζαντινή και οθωμανική ιστορία και πολιτισμό.

Αγία Σοφία

Ιππόδρομος

Μπλε Τζαμί

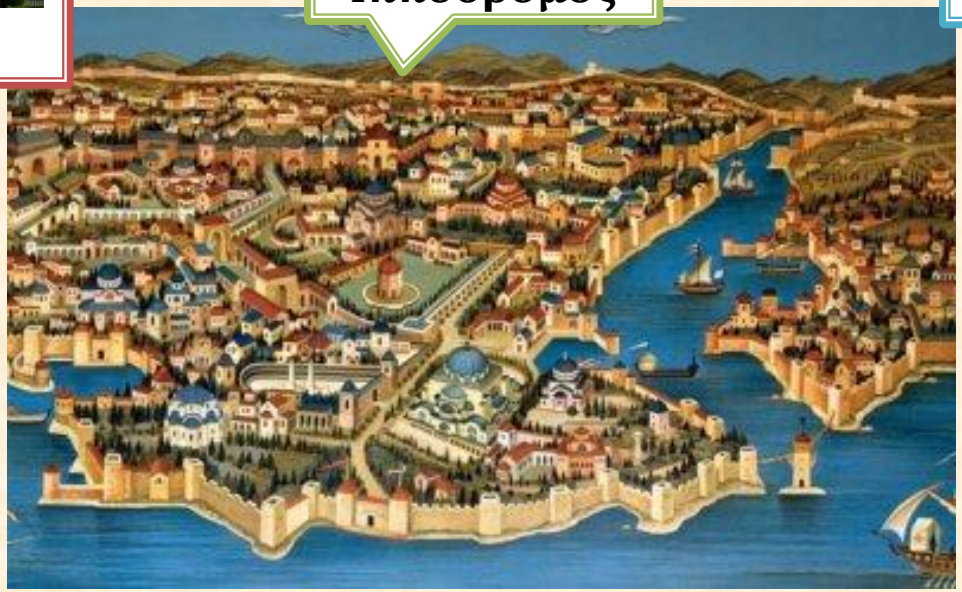

Βασιλική Κινστέρνα

Λουτρά της Ρωξελάνης

Ναός Αγίων Σέργιου και Βάκχου

Ανάκτορο του Βουκολέοντος

Μουσείο Μωσαϊκών
Torun Sok.
Τηλ: 0212 518 12 05
Ωράριο λειτουργίας:
Τρ. – Κυρ. 09.00 -16:30

Στήλη του Κωνσταντίνου Α΄

Αγία Σοφία

«Ἡ Ἁγία Σοφία μᾶς ἀποκαλύπτει τό Βυζάντιο ἀκριβῶς γιατί, ἐνῶ ἐμπνέεται ἀπό τό γεωμετρικό πνεῦμα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας καί ἐκμεταλλεύεται τίς τεχνικές ἐπιτεύξεις τῶν Ρωμαίων, ἐξαίρει τό μεγαλεῖο μιᾶς ἐξουσίας πού πίστευε ὅτι εἶχε θεία προέλευση, καί μᾶς εἰσάγει μέσα στόν πνευματικό κόσμο τοῦ χριστιανισμοῦ» .

(*Βυζαντινή Τέχνη*, Charles Delvoye)

Στην Αγία Σοφία
«ὸ πνευματικός χαρακτήρ τῆς βυζαντινῆς τέχνης εὗρε τήν τελειοτάτην του ἔκφρασιν».
(Καλοκύρης)

Μια ματιά στην ιστορία της

Ο ναός της Αγίας του Θεού Σοφίας δεν είναι μόνο ένα από τα λαμπρότερα επιτεύγματα της Βυζαντινής αρχιτεκτονικής, αλλά, όπως και ο Παρθενώνας για την Αθηναϊκή Δημοκρατία, αποτελεί την κύρια έκφραση του μεγαλείου της αυτοκρατορίας. Κατασκευάστηκε στη θέση δύο παλαιότερων εκκλησιών. Ο Μέγας Κωνσταντίνος ξεκίνησε το κτίσιμο της Αγίας Σοφίας το 324, στα ερείπια αρχαίου ιερού αφιερωμένου στον Απόλλωνα. **Η πρώτη Αγία Σοφία**, εγκαινιάστηκε το 360 επί Κωνσταντίου Β΄ και μαζί με τον ναό της Αγίας Ειρήνης αποτελούσε τον κύριο καθεδρικό ναό της Πόλης και έδρα του Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης.
Ο δεύτερος ναός εγκαινιάστηκε το 415 επί Θεοδοσίου Β΄. Κατά τη Στάση του Νίκα το 532 ο ναός καταστράφηκε ολοκληρωτικά και ο αυτοκράτορας **Ιουστινιανός Α΄** δρομολόγησε το κτίσιμο ενός **νέου ναού**. Αρχιτέκτονες ήταν ο Ανθέμιος από τις Τράλλεις και ο Ισίδωρος από τη Μίλητο. Τα εγκαίνια του ναού τελέστηκαν στις **27 Δεκεμβρίου του 537.**

Πληροφορίες

Babihumayun Caddesi, Sultanahmet
www.ayasofyamuzesi.gov.tr
Στάση Μετρό: Aksaray-Γραμμή M1A
Τηλ.: 02125221750
Ωράριο λειτουργίας:
Τρ.-Κυρ. 09:00 -18:30

«Δόξα τῷ Θεῷ τῷ καταξιώσαντί με τοιοῦτον ἔργον ἐπιτελέσαι. Νενίκηκά σε, Σολομών!»
Ιουστινιανός

Εξαιτίας των σεισμών του 557, **ο θόλος** κατέρρευσε και συνέτριψε την αψίδα δίπλα στον ιερό άμβωνα, τον ίδιο τον άμβωνα, το κιβώριο και την Αγία Τράπεζα. Ο αρχιτέκτονας **Ισίδωρος ο νεότερος**, ανιψιός του Ισιδώρου από τη Μίλητο, ανέλαβε και έκτισε τον νέο θόλο, που υφίσταται μέχρι σήμερα. Σύμφωνα με περιγραφή του ιστορικού **Αγαθία,** ο αρχικός τρούλος ήταν μάλλον ευρύτερος και χαμηλότερος από τον δεύτερο. Στις **24 Δεκεμβρίου του 563** τελέστηκαν τα δεύτερα εγκαίνια του ναού.

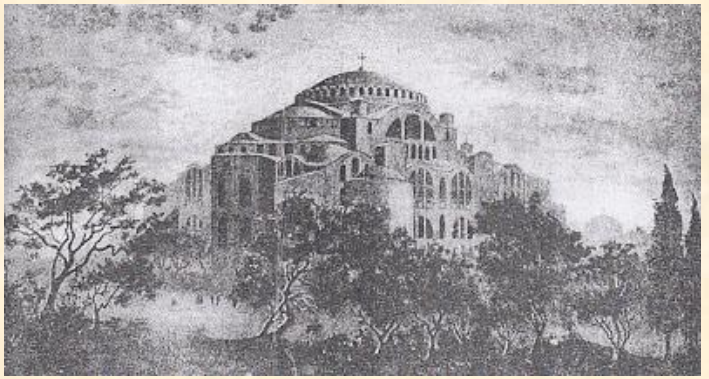

Ονομάστηκε «**ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ**», επειδή ήταν το μεγαλύτερο οικοδόμημα της Κωνσταντινούπολης, ακόμα και από το Παλάτι. Μετά τον 5ο αι. πήρε το όνομα Αγία Σοφία.

«Και σαν ήρθε η ώρα να φτιάξουν και την Αγία Τράπεζα, κάλεσε ο Ιουστινιανός μαστόρους και διέταξε να τήξουν χρυσό και άργυρο και κάθε είδους πολύτιμο λίθο, μαργαριτάρια, χαλκό, σίδερο και μολύβι, γυαλί και κάθε τι που μπορούσε να τακεί. Και αυτοί τ' ανακάτεψαν όλα και κατασκεύασαν μια υπέροχη Αγία Τράπεζα, που υπήρξε θαυμαστή και ατίμητη και θάμπωνε τα μάτια. Και κάθε ημέρα έχωνε μεσ' στο χώμα διόμισυ χιλιάδες ασημένια νομίσματα να τα βρουν οι εργάτες, όταν θα τελείωναν τον κόπο της ημέρας». Αυτά τα θρυλλούμενα … κατέγραψε ο Κεδρηνός.

(*Ιερά Προσκυνήματα, Προπύργια της Ορθοδοξίας*)

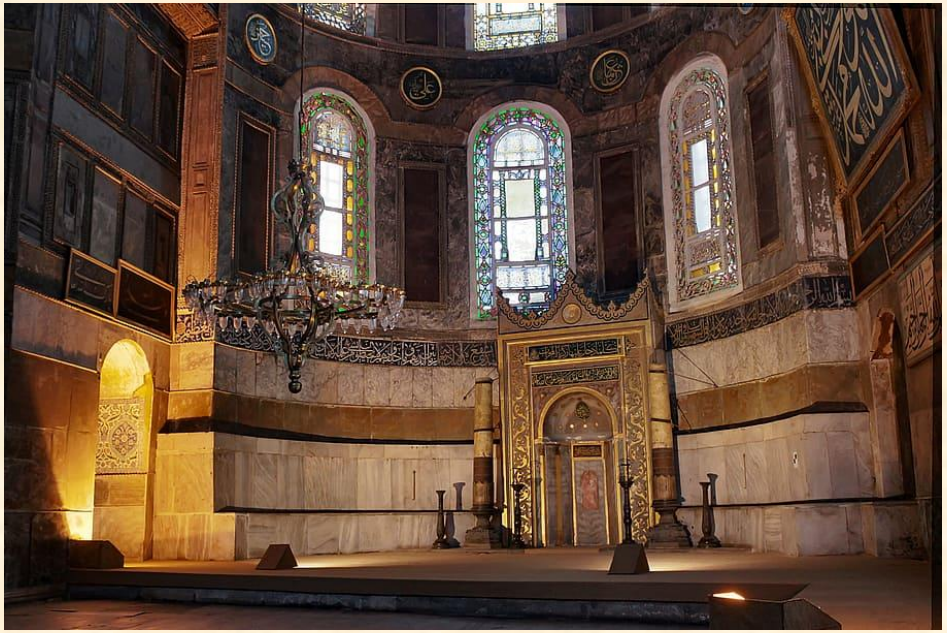

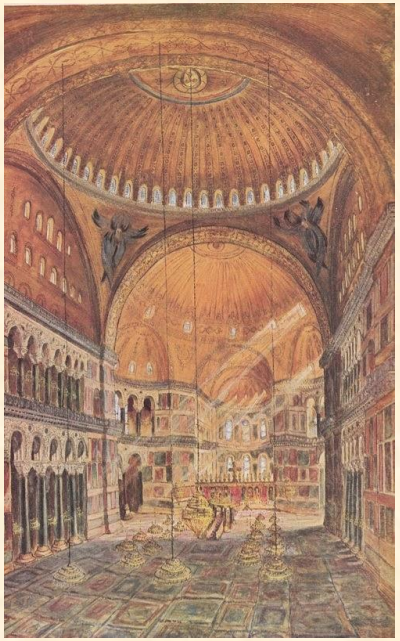

❖Σε όλη τη διάρκεια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας ο ναός αποτέλεσε την **έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.**

❖ Κατά την περίοδο των **Σταυροφοριών**, και συγκεκριμένα κατά την περίοδο 1204-1261, ο ναός έγινε **Ρωμαιοκαθολικός**.

❖ **Το 1261** ο Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος επανέφερε τον ναό στην **ορθόδοξη λατρεία**.

❖ Η τελευταία λειτουργία τελέστηκε στις **29 Μαΐου 1453**. Ο **Κωνσταντίνος Παλαιολόγος ΙΑ΄ Δραγάτσης**, αφού προσευχήθηκε μαζί με τον λαό, έφυγε για τα τείχη, όπου έπεσε μαχόμενος.

❖ Μετά την **Άλωση της Πόλης** το 1453 από τους Οθωμανούς μετατράπηκε σε **μουσουλμανικό τέμενος.**

❖ **Το 1934** ο Κεμάλ Ατατούρκ στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού της Τουρκίας, μετέτρεψε το τέμενος σε **μουσείο**.

Αρχιτεκτονική

Ο ναός είναι κτισμένος στον πρώτο λόφο της Πόλης σε ρυθμό **τρίκλιτης βασιλικής με τρούλο**. Είναι ορθογώνιο οικοδόμημα μήκους 78,16 μ. και πλάτους 71,82 μ. Απ**οτελείται από τρία μέρη :**

❖ Το **αίθριο** είναι μια υπαίθρια μαρμαρόστρωτη και περίστυλη αυλή στο μέσον της οποίας υπήρχε μαρμάρινη κρήνη με την καρκινική επιγραφή «ΝΙΨΟΝ ΑΝΟΜΗΜΑΤΑ ΜΗ ΜΟΝΑΝ ΟΨΙΝ» (δηλ. πλύνε τις αμαρτίες, όχι μόνο το πρόσωπο).

❖ Από το αίθριο πέντε πύλες οδηγούν στον **έξω νάρθηκα** και από εκεί άλλες πέντε οδηγούν στον **έσω νάρθηκα**. Η μεσαία πύλη λέγεται και Μεγάλη ή Ωραία Πύλη. Από τον έσω νάρθηκα εννέα πύλες οδηγούν στον κυρίως ναό. Οι τρεις μεσαίες καλούνται **Βασιλικές πύλες**, επειδή από αυτές εισερχόταν ο αυτοκράτορας στις επίσημες τελετές.

❖ **Ο κυρίως Ναός** χωρίζεται σε **τρία κλίτη**, από τα οποία το μεσαίο είναι διπλάσιου πλάτους από τα άλλα. Τέσσερις πεσσοί συνδέονται μεταξύ τους με υπερώα και επιθόλια τόξα συναποτελώντας μια περιμετρική βάση πάνω στην οποία εδράζεται ο τρούλος.

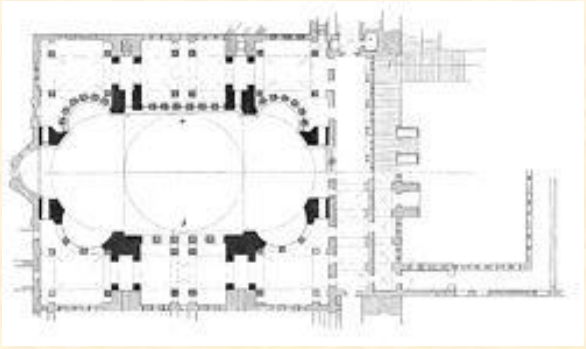

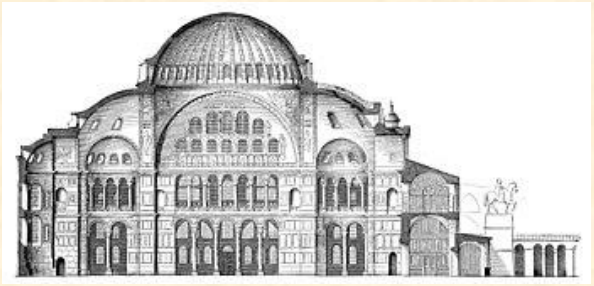

Αγία Σοφία: δομική ανάλυση του ναού

Ο **τρούλος**, με διάμετρο 31 μ. και ύψος 62 μ. από το δάπεδο, δίνει την εντύπωση ότι αιωρείται εξαιτίας των 100 παραθύρων, που βρίσκονται στη στεφάνη του θόλου, στα ημιθόλια, τις κόγχες και τους τοίχους.

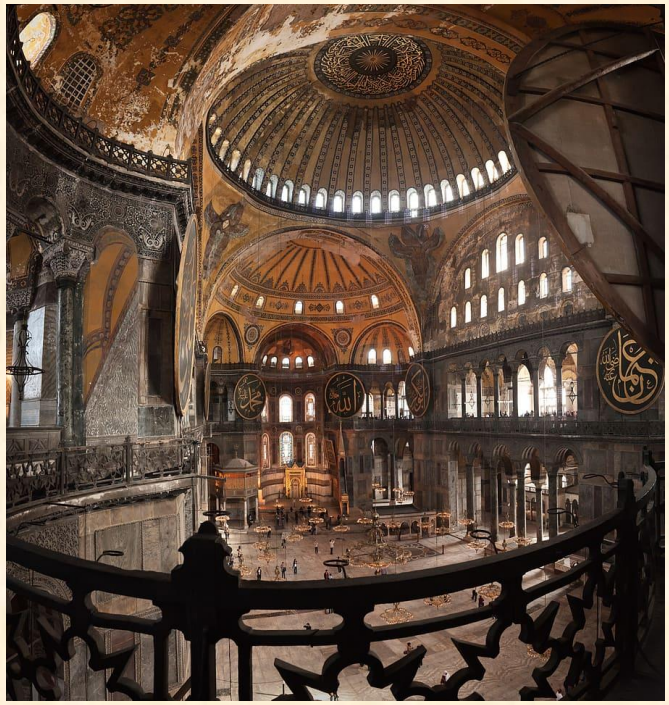

...δίνει την εντύπωση ότι είναι ένα κομμάτι ουρανού που κρέμεται στη γη... (αναφέρει ο ιστορικός ***Προκόπιος*** για τον τρούλο ο οποίος θυμάται, ίσως, εδώ τη συνήθεια των Σασσανιδών να κρεμούν με μια χρυσή αλυσίδα το στέμμα πάνω από το κεφάλι του βασιλιά).

Στην **κατασκευή του τρούλου** χρησιμοποιήθηκαν ελαφρόπετρες από τη **Ρόδο**,που φέρουν την επιγραφή «Μεγάλης Εκκλησίας του Κωνσταντίνου». Εξωτερικά, στην κορυφή του θόλου υπήρχε μεγάλος «ερυσίπτολις σταυρός» (=έρεισμα της πόλης), που έχει αντικατασταθεί με την ημισέληνο.

Η **«δακρύζουσα κολώνα»** κτισμένη από μάρμαρο, που μεταφέρθηκε από τον Ναό της Αρτέμιδος στην Έφεσο, και επενδυμένη με χαλκό, φέρει στο κέντρο μία τρύπα, η οποία πάντα στάζει νερό.

« Ὁ Ἰουστῖνος Β΄ ἔβαλε νά κοσμήσουν τούς θόλους μέ ὡραῖες ἔλικες, σύμφωνα μέ τήν καλύτερη παράδοση τῆς ρωμαϊκῆς τέχνης, καί τά ἡμικυκλικά τύμπανα μέ προτομές ἁγίων μέσα σέ μετάλλια καί τά ὀνόματά τους γραμμένα ἀπό κάτω». (*Βυζαντινή Τέχνη*, Charles Delvoye)

Στον **ομφαλό**, στο κεντρικό κλίτος του ναού, γινόταν η στέψη του Αυτοκράτορα.

Τα ψηφιδωτά της Αγίας Σοφίας

Η τεχνική του ψηφιδωτού: κολλούσαν φύλλα χρυσού πάνω σε ψηφίδες από γυαλί. Από πάνω περνούσαν ένα λεπτό στρώμα βερνικιού για την προστασία του χρυσού. Τέλος, τοποθετούσαν κάθε ψηφίδα ανάποδα, ώστε το χρυσό να φαίνεται στο βάθος δια μέσου του γυαλιού.

Ψηφιδωτό της Δέησης (13ος αι.) στο υπερώο (γυναικωνίτης). Στη μέση απεικονίζεται ο Χριστός, αριστερά η Παναγία και δεξιά ο Ιωάννης ο Πρόδρομος.

Ένθρονη Παναγία Βρεφοκρατούσα (9ος αι.). Δεξιά ο Ιουστινιανός της προσφέρει ένα ομοίωμα του ναού και αριστερά ο Μέγας Κωνσταντίνος προσφέρει ένα ομοίωμα της Πόλης.

Ένθρονος Χριστός και ο αυτοκράτορας Λέων ΣΤ΄ (10ος ή 11ος αι.)

Παναγία Βρεφοκρατούσα, Κομνηνός Β΄-Ειρήνη της Ουγγαρίας (12ος αι.)

Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος (9ος αι.)

Ο Χριστός, ο αυτοκράτορας Κων/νος Θ΄ ο Μονομάχος και η αυτοκράτειρα Ζωή (11ος αι.)

«Πῶς νά μή γίνει ὸ Δημητρός ποιητής, πῶς νά μή γίνει ρομαντικός! Σπάραξε ὴ καρδιά του σάν εἶδε τούς μιναρέδες γύρω άπ' τήν Ἀγια-Σοφιά. Καί ὅμως έκείνη στέκεται μεγαλόπρεπη καί μέ ὴγεμονική σεμνότητα σκορπᾶ στό γύρο της τή γαλήνη. Μπροστά στό μεγαλεῖο της μυρμήγκι μοιάζει ὸ ἄνθρωπος, καί ὅμως καί τό μυρμήγκι μέσα στήν Ἀγιά-Σοφιά φαίνεται καί παίρνει σημασία. Κάτω άπ’ τό μεγάλο θόλο της σάν σταθεῖς, δεν ξέρεις ἄν ὸ θόλος πρόβαλε γιά νά σέ προστατέψει ἤ ἄν ὺψώνεται γιά ν' άνοιχτεῖ καί νά πετάξεις άπάνω. *Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τά νικητήρια*... Ἄλλον ἕνα Παρθενώνα χτίσαν οἱ Βυζαντινοί καί τόν άφιέρωσαν καί αὐτοί στοῦ Θεοῦ τή Σοφία».

(*Λωξάντρα*, Μαρία Ιορδανίδου)

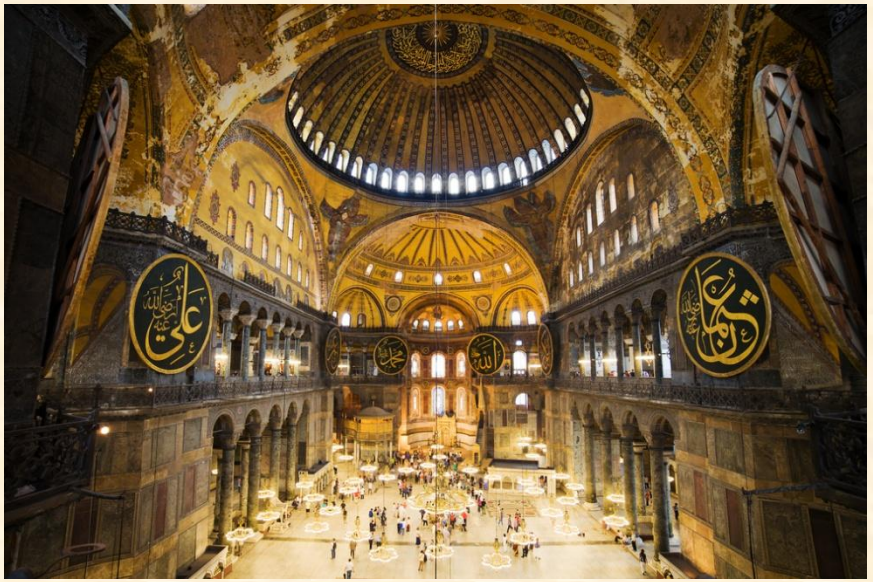

Μπλε Τζαμί (Sultanahmet Camii)

Μια ματιά στην ιστορία του

Το Μπλε Τζαμί ή Τζαμί του Σουλτάνου Αχμέτ κτίστηκε μεταξύ 1609 και 1616 με διαταγή του **σουλτάνου Αχμέτ Α΄**, από τον οποίο πήρε και το όνομά του, όταν αυτός ήταν σε ηλικία 20 ετών. Βρίσκεται στο παλαιότερο τμήμα της Κων/πολης, κοντά στην τοποθεσία του αρχαίου Ιπποδρόμου (Ατ Μεϊντάνι), και απέναντι (δυτικά) από την Αγία Σοφία.

Κάθε **μιναρές** έχει τρία μπαλκόνια, από όπου ο μουεζίνης καλούσε σε προσευχή.

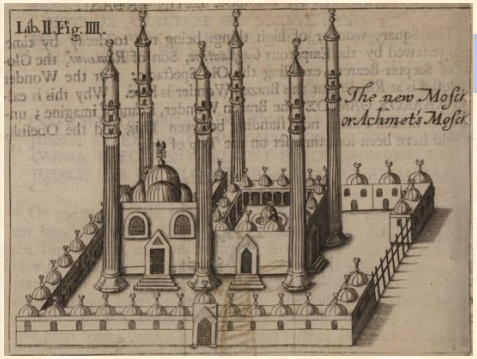

2

Φωτογραφία του 1903

Κτίστηκε από τον αυτοκρατορικό αρχιτέκτονα **Σεντεφχάρ Μεχμέτ Αγά**. Τα υπερβολικά πολυτελή σχέδια προκάλεσαν σφοδρές αντιδράσεις την εποχή εκείνη, ειδικά επειδή ένα τέμενος με **έξι μιναρέδες** θεωρήθηκε ιερόσυλη απόπειρα ανταγωνισμού της αρχιτεκτονικής της Κάαμπα στη Μέκκα. **Ο σουλτάνος Αχμέτ Α΄** ξεπέρασε το πρόβλημα πληρώνοντας για να χτιστεί ένας έβδομος μιναρές στο τζαμί της Μέκκας.

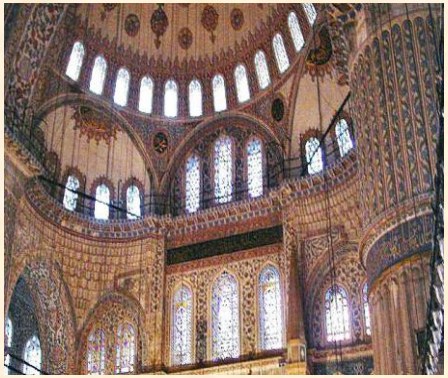

Αραβουργήματα με υποβλητικά σχέδια κοσμούν το εσωτερικό του **Θόλου** και των ημιθολίων. Ο μεγάλος τρούλος έχει διάμετρο 33 και ύψος 43 μέτρα.

Πάνω από **200 παράθυρα με υαλογραφίες** πλημμυρίζουν με φως το Τζαμί.

Το τζαμί έγινε γνωστό ως **«Μπλε Τζαμί»** λόγω της κυριαρχίας του μπλε χρώματος στην εσωτερική του διακόσμηση με 20.000 χειροποίητα **μπλε πλακάκια από το Ιζνίκ** (Νίκαια).

Πληροφορίες

Sultanahmet Mah At Meydani Cad No 7, 34122
www.sultanahmetcami.org
Στάση Μετρό : Aksaray – Γραμμή M1A
Ωράριο λειτουργίας: Καθημερινά 8:30-11:30, 13:00-14:30 και 15:30-16:45. Τις Παρασκευές είναι κλειστό για το κοινό.

Οι διακοσμήσεις συμπεριλαμβάνουν στίχους από το **Κοράνι**, πολλοί από τους οποίους αποτυπώθηκαν από τον Σεντ Κασίμ Γκουμπάρι, που θεωρούνταν ο κορυφαίος καλλιγράφος της εποχής.

Το πιο σημαντικό στοιχείο της εσωτερικής αρχιτεκτονικής είναι το **μιχράμπ**, δηλαδή η κόγχη προσευχής, φτιαγμένο από λεπτοδουλεμένο μάρμαρο, και με τους πλαϊνούς τοίχους σκεπασμένους από κεραμικά πλακάκια. Στα δεξιά του μιχράμπ βρίσκεται το **μινμπάρ**, δηλαδή ο άμβωνας, όπου στέκεται ο ιμάμης κατά τη διάρκεια της μεσημεριανής προσευχής της Παρασκευής ή των ιερών ημερών. Το τζαμί έχει σχεδιαστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε, ακόμα κι όταν είναι γεμάτο κόσμο, όλοι να μπορούν να βλέπουν και να ακούν τον ιμάμη.

Ιππόδρομος

Μια ματιά στην ιστορία του

Ο Ιππόδρομος θεμελιώθηκε από τον **Σεπτίμιο Σεβήρο** τον 3ο αι. μ.Χ.. Επεκτάθηκε και ολοκληρώθηκε το 303 μ.Χ. επί αυτοκράτορα **Κωνσταντίνου**, ο οποίος συνέδεσε το αυτοκρατορικό θεωρείο (κάθισμα) με το γειτονικό Μέγα Παλάτιο. Το στάδιο είχε χωρητικότητα 100.000 ατόμων, ενώ σήμερα αποτελεί τον επιμήκη δημόσιο κήπο του Ατ Μεϊντανί. Ο δρόμος που διασχίζει την πλατεία ακολουθεί σχεδόν την πορεία των διαδρόμων των αρματοδρομιών. Εκτός από τις αρματοδρομίες, αγαπημένη διασκέδαση των Βυζαντινών, ο Ιππόδρομος αποτελούσε τον τόπο, όπου παρουσιάζονταν οι νέοι αυτοκράτορες ή έρχονταν σε επαφή με το λαό στα πλαίσια εορταστικών εκδηλώσεων. Μετά την οθωμανική κατάκτηση της πόλης, ο χώρος του Ιπποδρόμου αξιοποιήθηκε ως χώρος ασκήσεων, και έγινε γνωστός ως «**πεδίο των αλόγων**».

Σημαντικά ιστορικά γεγονότα

- 532 η Στάση του Νίκα
- 1826 καταργήθηκε το Σώμα των Γενιτσάρων

Ο Ιππόδρομος της Κωνσταντινούπολης είχε πρότυπο τον **Circus Maximus** της Ρώμης.

Μνημεία του Ιπποδρόμου

Η Στήλη των Όφεων

Πρόκειται για αρχαία ορειχάλκινη στήλη, που αποτελούσε τη στήριξη του αρχαίου ελληνικού χρυσού **τρίποδα των Πλαταιών**. Ήταν το αφιέρωμα των Ελλήνων **στον ναό του Απόλλωνα στους Δελφούς** μετά τη μάχη των Πλαταιών εναντίον των Περσών (479 π.Χ.). Επί Μεγάλου Κωνσταντίνου μεταφέρθηκε από τον ναό του Απόλλωνα στο μέσο του Ιπποδρόμου, το 324 μ.Χ. **Οι κεφαλές** κόπηκαν το 1700, όμως μία από αυτές βρέθηκε και σήμερα εκτίθεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Κωνσταντινούπολης.

Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος και οι διάδοχοί του διακόσμησαν τον κεντρικό διάδρομο του σταδίου (σπίνα) με οβελίσκους και κίονες από την Αρχαία Αίγυπτο και την Ελλάδα.

Σύμφωνα με τον **Ηρόδοτο** το μέταλλο που χρησιμοποιήθηκε, προήλθε από το λιώσιμο των Περσικών όπλων και λαφύρων.

3

Ο Οβελίσκος στέκεται σε μια **βάση** του 4ου αι. μ.Χ. «Ὁ αὐτοκράτορας εἰκονίζεται ἀνάμεσα στούς γιούς του Ἀρκάδιο καί Ὀνώριο [...]μέ τόν συναυτοκράτορα τῆς Δύσεως Βαλεντινιανό Β΄ νά παρακολουθῆ τά ἀγωνίσματα τοῦ ἱπποδρόμου, νά στέφει τό νικητή ἤ νά δέχεται τιμές ἀπό τούς νικημένους λαούς». (Delvoye)

Ο Οβελίσκος του Τούθμωσι Γ΄ (Θεοδοσίου Α΄)

Λαξευμένος από ροζ γρανίτη, κτίστηκε αρχικά στον ναό Καρνάκ στο Λούξορ κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Τούθμωσι Γ΄ γύρω στο 1490 π.Χ. Ο **Θεοδόσιος Α'** διέταξε να κόψουν τον οβελίσκο σε τρία κομμάτια και να τον φέρουν στην Πόλη (390 μ.Χ.) ως ανάμνηση των πολεμικών κατορθωμάτων του. Σήμερα πιστεύεται ότι βλέπουμε το ένα τρίτο από το αρχικό ύψος του, που ήταν 18,54 μ.

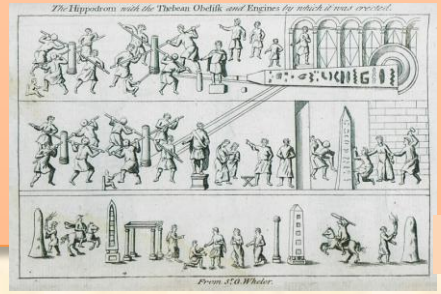

4

Στήλη του Κωνσταντίνου Ζ΄ Πορφυρογέννητου

Τον 10ο αι. ο αυτοκράτορας **Κωνσταντίνος Ζ' Πορφυρογέννητος** έχτισε άλλον έναν οβελίσκο στο άλλο άκρο του Ιπποδρόμου. Ήταν αρχικά καλυμμένος με επιχρυσωμένες χάλκινες πλάκες, οι οποίες απεικόνιζαν τις νίκες του Βασιλείου Α΄ κατά των Αράβων, και μια σφαιροειδής κατασκευή υπήρχε στην κορυφή του. Οι επιχρυσωμένες πλάκες και η σφαίρα κλάπηκαν από τους σταυροφόρους κατά την άλωση της Πόλης το 1204.

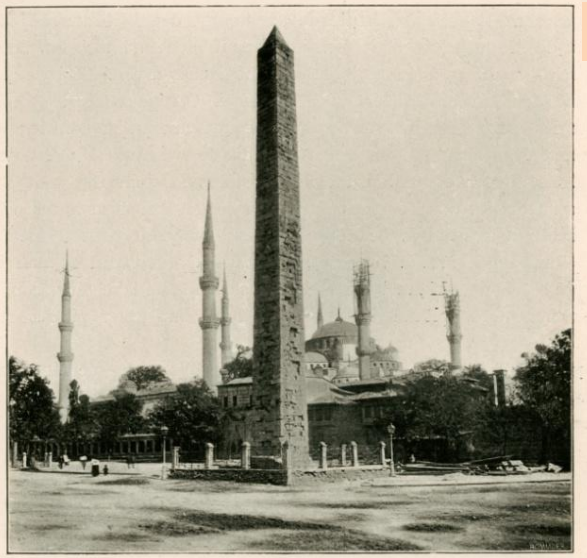

Obélisque Muré et Mosquée d'Ahmed.

5

Τα τέσσερα χάλκινα άλογα που κοσμούν τη Βασιλική του Αγίου Μάρκου στη Βενετία, γνωστά επίσης ως **Τέθριππο Θριάμβου,** είχαν κλαπεί από την Κωνσταντινούπολη τον 13ο αιώνα από τους Σταυροφόρους της Δ΄ Σταυροφορίας. Αυτά τα άλογα προέρχονταν από την Ελλάδα και ήταν έργο του Λύσιππου (4ος αι. π.Χ.). Παρέμειναν στη Βενετία μέχρι τη λεηλασία τους από το Ναπολέοντα το 1797, αλλά επέστρεψαν το 1818. Τα γλυπτά έχουν αφαιρεθεί από την πρόσοψη και έχουν τοποθετηθεί στο εσωτερικό μουσείο μέσα στη Βασιλική για λόγους συντήρησης, ενώ στη λότζια έχουν τοποθετηθεί αντίγραφα.

Ο ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ ΣΗΜΕΡΑ

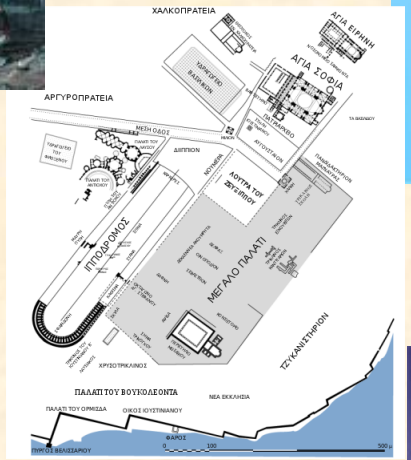
ΧΑΛΚΟΠΡΑΤΕΙΑ
ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ
ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ
ΑΡΓΥΡΟΠΡΑΤΕΙΑ
ΜΕΣΗ ΟΔΟΣ
ΔΙΑΤΡΟΝ
ΛΟΥΤΡΑ ΤΟΥ ΣΕΥΗΡΟΥ
ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ
ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΛΑΤΙ
ΤΖΥΚΑΝΙΣΤΗΡΙΟΝ
ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΒΟΥΚΟΛΕΟΝΤΑ
ΝΕΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΟΡΜΙΣΔΑ
ΟΙΚΟΣ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ
ΦΑΡΟΣ
ΠΥΡΓΟΣ ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΥ

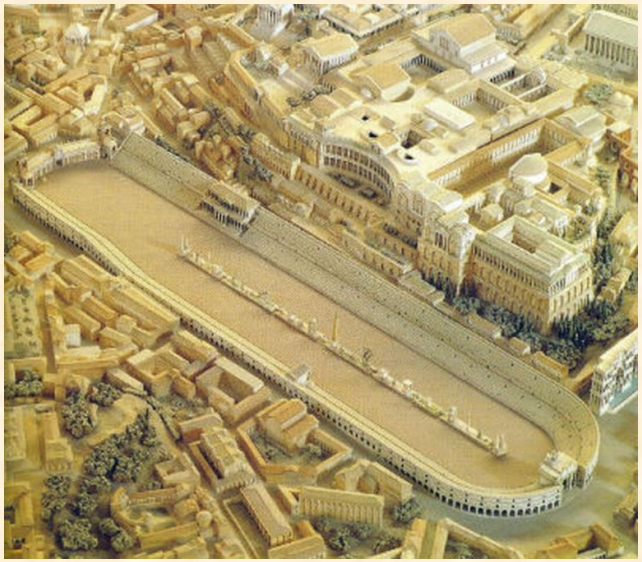

Βασιλική Κινστέρνα

Μια ματιά στην ιστορία της

Η βασιλική Κινστέρνα είναι η μεγαλύτερη σωζόμενη υπόγεια δεξαμενή νερού στην Κωνσταντινούπολη. Βρίσκεται στον πρώτο λόφο της Πόλης, περίπου 150 μέτρα νοτιοδυτικά της Αγίας Σοφίας. Ανοικοδομήθηκε γύρω στο 542 μ. Χ. επί αυτοκράτορα **Ιουστινιανού Α΄**, μετά τη Στάση του Νίκα. Χρησιμοποιήθηκε για την ύδρευση της Κωνσταντινούπολης σε ολόκληρη τη βυζαντινή περίοδο, για να προμηθεύει νερό στο παρακείμενο Μέγα Παλάτιον, όπου είχε την έδρα του ο αυτοκράτορας, «γιά τήν άντιμετώπιση τῶν πολιορκιῶν καί τῆς καλοκαιρινῆς ξηρασίας». (*Βυζαντινή Τέχνη*, Ch. Delvoye)

«Φρέσκο νερό μεταφερόταν σε αυτή με τη βοήθεια αγωγού, ενώ εκεί αποθηκευόταν επίσης μια ποσότητα νερού, το οποίο συνήθως αφθονούσε σε άλλες εποχές εκτός του καλοκαιριού».

Προκόπιος, *Περί κτισμάτων*, I, x. 10 - 15

Έχει μήκος 140 μέτρα και πλάτος 70. Η στέγη στηρίζεται σε 336 κίονες, αρκετοί από τους οποίους φέρουν κορινθιακά κιονόκρανα προερχόμενα από αρχαιότερα οικοδομήματα.

Κίονας της Βασιλικής Κινστέρνας με την κεφαλή της Μέδουσας.

Μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης, το νερό της Βασιλικής Κινστέρνας χρησιμοποιούνταν για την άρδευση των κήπων στο Παλάτι του Τοπκαπί. Ο **Pierre Gilles**, κατά την περιήγησή του στην Κωνσταντινούπολη στα μέσα του 16ου αιώνα, περιγράφει πως οι κάτοικοι δεν είχαν γνώση της ύπαρξης της δεξαμενής, παρά το γεγονός πως αντλούσαν νερό και έπιαναν ψάρια ρίχνοντας κουβάδες στα υπόγεια των σπιτιών τους.

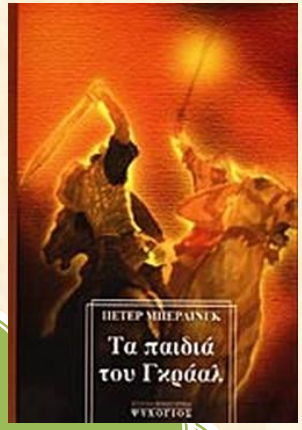

Τμήμα του μυθιστορήματος του Πέτερ Μπέρλινγκ «***Τα παιδιά του Γκράαλ***» εκτυλίσσεται στη βασιλική κινστέρνα, ενώ παράλληλα δίνεται και συνοπτική της περιγραφή.

6

Πληροφορίες

Yerebatan Caddesi,
Sultanahmet
www.yerebatan.com
Στάση Μετρό : Aksaray – Γραμμή M1A
Τηλ.: 02125221259
Ωράριο λειτουργίας :
Καθημερινά 09:00– 17:30

Ανάκτορο του Βουκολέοντος
Μια ματιά στην ιστορία του

Κτίσθηκε από τον **Θεοδόσιο Β΄** και επεκτάθηκε από τον **Ιουστινιανό**, ο οποίος κατοίκησε εδώ, πριν ανέβει στον θρόνο. Σύμφωνα με τους μελετητές, μόνο ο άνω όροφος του ανακτόρου μπορούσε να κατοικηθεί και λειτουργούσε ως έπαυλη, ενώ το κάτω τμήμα χρησίμευε ως στρατώνας ή καταυλισμός για τους ναύτες.

Το όνομα **Βουκολέοντας** συνδέεται με μια μαρμάρινη γλυπτή σύνθεση, που ήταν τοποθετημένη στην αποβάθρα του λιμανιού και παρίστανε ένα βόδι και ένα λιοντάρι. Το όνομα αυτό μαρτυρείται πρώτη φορά στις **γραπτές πηγές** μόλις το 800 («ἐπί τόν Βουκολέοντα καί τήν Σιδηράν διαβιβάσας»). Ο **Κίνναμος** και ο **Λέων Γραμματικός** αναφέρουν πως το δυτικό τμήμα του λειτουργούσε ως φυλακή.

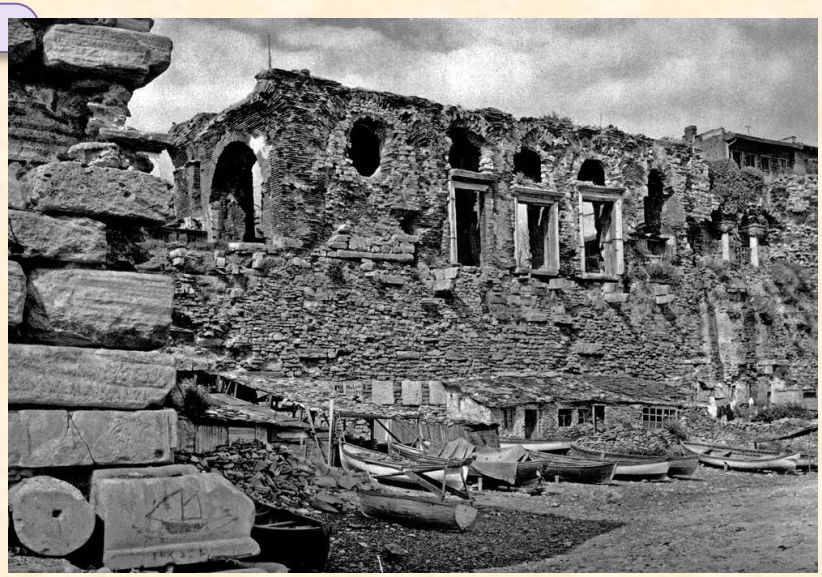

Ναός Αγίων Σέργιου και Βάκχου
Μια ματιά στην ιστορία του

Ο ναός - μονή Αγίων Σέργιου και Βάκχου, θεμελιώθηκε το 527 από τον αυτοκράτορα **Ιουστινιανό** ως ιδιωτικό παρεκκλήσιο, και ολοκληρώθηκε το 536. Το όνομα της «θεοστεφοῦς Θεοδώρας» αναφέρεται στην αναθηματική επιγραφή και μάλλον ήταν συνιδρύτρια.
Ο ναός είναι γνωστός μέχρι σήμερα ως **«μικρή Αγία Σοφία».**

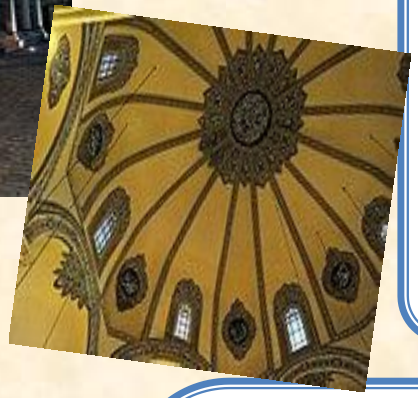

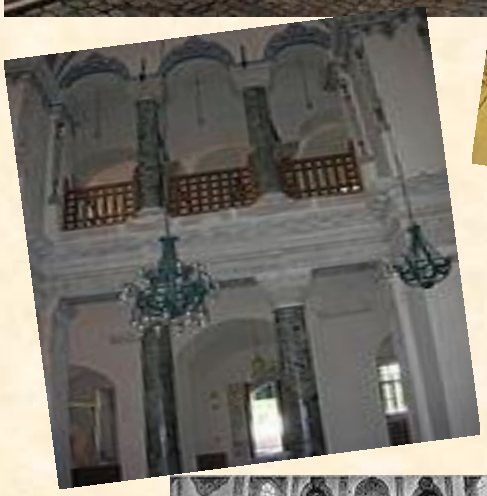

Αρχιτέκτονες
Ισίδωρος ο Μιλήσιος
Ανθέμιος ο Τραλλιανός

Το **σχέδιο** του ναού είναι ένα οκτάγωνο εγγεγραμμένο σε ένα ασύμμετρο τετράπλευρο.

Η **αφιέρωση του ναού στους Αγίους Σέργιο και Βάκχο** μαρτυρά τις προσπάθειες των Αυτοκρατόρων να συμφιλιωθούν με τους μονοφυσίτες από την Συρία, καθώς οι δύο άγιοι λατρεύονταν ιδιαίτερα εκεί.

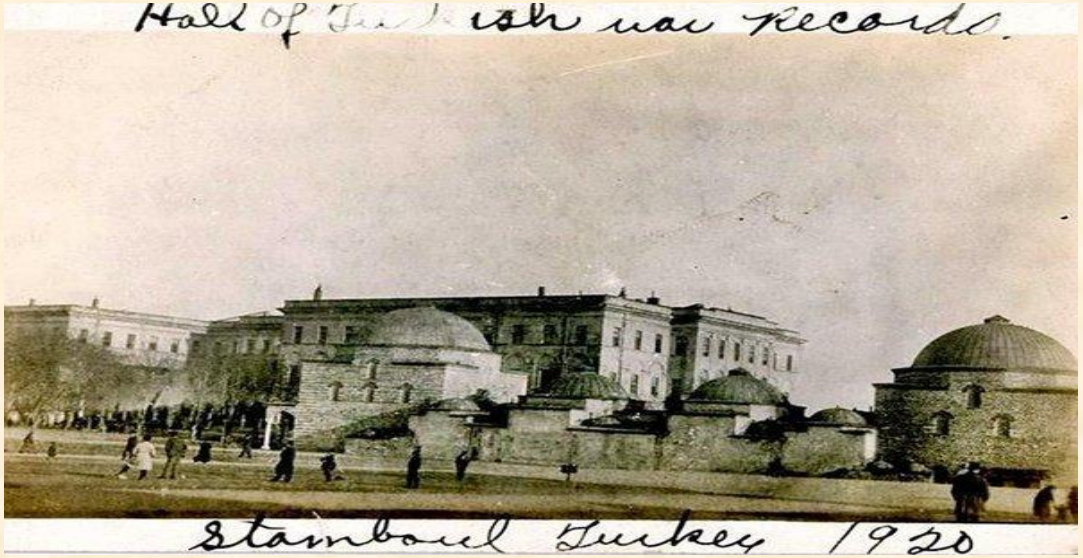

Λουτρά της Ρωξελάνης
Μια ματιά στην ιστορία τους

Κατασκευάστηκαν τον 16ο αι. από τον αρχιτέκτονα Μιμάρ Σινάν για λογαριασμό της **συζύγου του Σουλεϊμάν Α΄ του Μεγαλοπρεπούς,** Ρωξελάνης. Το πλήρες όνομά της ήταν Αλεξάνδρα Αναστασία Λισόφσκα και στα τουρκικά ονομαζόταν Χιουρέμ (χαμογελαστή), όνομα που της δόθηκε από τον ίδιο τον Σουλεϊμάν. Είχε ουκρανική καταγωγή και κατέληξε δούλα στην αυλή του σουλτάνου, αφού αιχμαλωτίσθηκε από Τατάρους της Κριμαίας. Το μεγάλο της κάλλος, αλλά και η οξυδέρκειά της την ανέδειξαν στην κορυφή του χαρεμιού και οδήγησαν τον Σουλεϊμάν να την παντρευτεί.

Αρχικά, στην κορυφή της στήλης υπήρχε άγαλμα του θεού Ήλιου με τη **μορφή του Κωνσταντίνου Α΄**. Το άγαλμα καταστράφηκε από καταιγίδα το 1106 μ.Χ. και αντικαταστάθηκε από χρυσό σταυρό.

Η στήλη του Κωνσταντίνου Α΄
Μια ματιά στην ιστορία της

Η στήλη ανεγέρθηκε στις **11 Μαΐου 330 μ.Χ.**, για να γιορταστεί η ανακήρυξη της νέας βυζαντινής πρωτεύουσας. Είχε ύψος 50 μ. και αποτελούνταν από κυλινδρικά τμήματα πορφυρίτη της Ηλιούπολης της Αιγύπτου. Λέγεται ότι **στη βάση του κίονα** ο Κων/νος, κατά την τελετή των εγκαινίων, διέταξε να θάψουν τους ήλους της Σταύρωσης του Χριστού, κομμάτι από το Τίμιο Ξύλο του Γολγοθά, χρυσά νομίσματα και το πανάρχαιο ξόανο της Παλλάδας –Τύχης της αρχαίας Ρώμης.

Αναφέρεται και ως **Καμένη Στήλη** γιατί υπέστη ζημιές από πυρκαγιές.

Απεικόνιση της **βάσης της στήλης** το 1561, Μελχιώρ Λορκ

Περίπατος στο Ακρωτήριο του Σαραγιού

Στο καταπράσινο ακρωτήρι συναντιούνται ο Βόσπορος με τη θάλασσα του Μαρμαρά. Στα βυζαντινά χρόνια εδώ υπήρχαν μοναστήρια και δημόσια κτήρια.

Παλάτι Τοπκαπί

Αρχαιολογικό Μουσείο

Αγία Ειρήνη

Σταθμός Σιρκετζί

Κρήνη του Αχμέτ Γ΄

Παλάτι Τοπκαπί (Topkapi Sarayi)

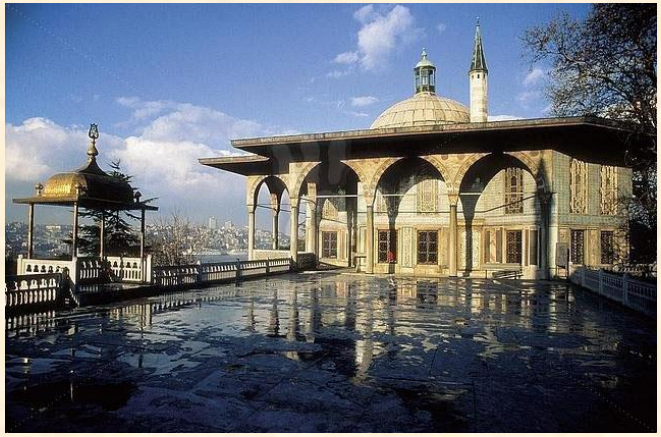

Μια ματιά στην ιστορία του

Στο σημείο που ενώνεται ο Βόσπορος με τη θάλασσα του Μαρμαρά, δεσπόζει το συγκρότημα Τοπκαπί. Θεμελιώθηκε από τον **Μωάμεθ Β΄ τον Πορθητή** μεταξύ 1459 και 1465 και χρησιμοποιήθηκε ως **κατοικία των σουλτάνων** και κυβερνητικό κέντρο για 400 χρόνια. Το 1853 ο σουλτάνος **Αβδούλ Μετζίτ Α΄** εγκατέλειψε το Τοπκαπί και εγκαταστάθηκε στο παλάτι Ντολμαμπαχτσέ στον Βόσπορο. Το 1924 το Τοπκαπί άνοιξε για το κοινό ως μουσείο. Αρχικά ήταν γνωστό ως Γενί Σαράι (Νέο Παλάτι).

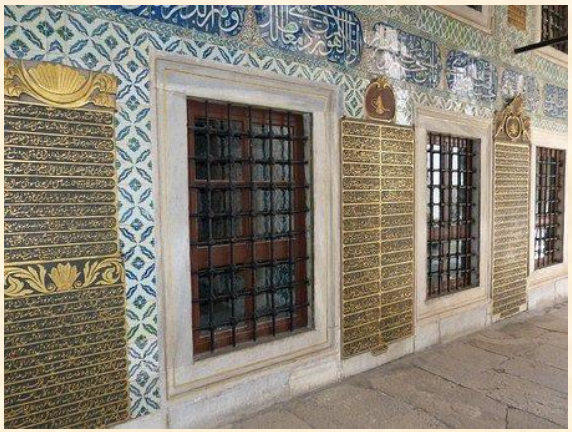

Πληροφορίες

Babihumayun Caddesi, Sultanahmet
www.topkapisarayi.gov.tr
Τηλ.: 02125120480
Στάση Μετρό : Aksaray – Γραμμή M1A
Ωράριο λειτουργίας : Πέμ. – Δευτ. 09:00- 16:30

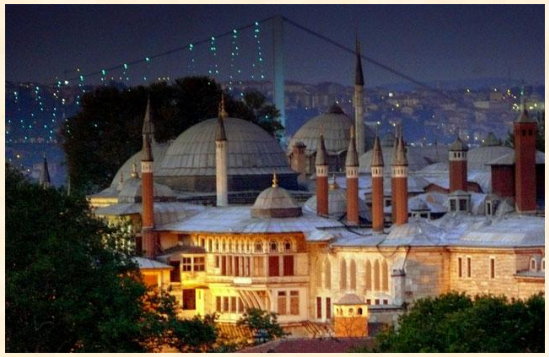

Αξίζει να δείτε

Θησαυροφυλάκιο

Οι θησαυροί των σουλτάνων: θρόνοι χρυσοί, στιλέτα αδαμαντοκόλλητα, πανοπλίες με πολύτιμους λίθους. Ανάμεσά τους το περίφημο **στιλέτο** από χρυσό με διαμάντια και σμαράγδια, που φτιάχτηκε το 1741 και προοριζόταν για δώρο στον Σάχη της Περσίας. Η ληστεία αυτού του στιλέτου ήταν το κεντρικό θέμα της ταινίας του **Ζυλ Ντασσέν** «Τοπκαπί» (1964), με πρωταγωνίστρια τη Μελίνα Μερκούρη.

Η Υψηλή Πύλη

Βρίσκεται στην είσοδο του Τοπκαπί. Κάποτε οδηγούσε τους ξένους πρέσβεις στο παλάτι του Μεγάλου Βεζίρη.

Το διαμάντι του Κουταλά

Διαμάντι 86 καρατίων. Το φόρεσε **ο Μωάμεθ Δ΄** το 1648. Λέγεται ότι βρέθηκε στα σκουπίδια και αγοράστηκε από κατασκευαστή κουταλιών έναντι 3 κουταλιών. Είναι το 5ο σε μέγεθος στον κόσμο.

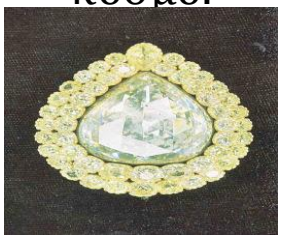

Χαρέμι

Διαμορφώθηκε από τον **Μουράτ Γ΄** τον 16ο αι. Ήταν η οικία των συζύγων, παλλακίδων και παιδιών του σουλτάνου και φρουρούνταν από μαύρους ευνούχους. Η αραβική λέξη **χαρέμ** σημαίνει απαγορευμένο.

Αξίζει να δείτε

Περίπτερο του Ιερού Μανδύα

Ο ιερότερος θησαυρός του παλατιού είναι ο περίφημος **Μανδύας του Προφήτη Μωάμεθ**, που φυλάσσεται μέσα σε χρυσή θήκη.

Περίπτερο της Βαγδάτης

Το 1639 ο **Μουράτ Δ΄** έχτισε αυτό το περίπτερο με τα γαλανόλευκα πλακίδια, για να γιορτάσει την κατάκτηση της Βαγδάτης.

Βιβλιοθήκη του Αχμέτ Γ'

Κατασκευάστηκε το 1719 και περιέχει πάνω από 4.000 **χειρόγραφα**.

Έκθεση ρολογιών
Έκθεση αυτοκρατορικών ενδυμάτων

Κάθε καλοκαίρι, στο πλαίσιο του Διεθνούς Μουσικού **Φεστιβάλ της Κωνσταντινούπολης** παρουσιάζεται στον χώρο του παλατιού και η περίφημη όπερα του **Μότσαρτ «Απαγωγή απ΄το Σεράι»,** που διαδραματίζεται στο Τοπκαπί.

Αρχαιολογικό Μουσείο (Arkeoloji Muzesi)

Μια ματιά στην ιστορία του

Τον 19ο αιώνα, κατά τις προσπάθειες εκμοντερνισμού της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, πάρθηκε η απόφαση από τον σουλτάνο **Αμπντούλ Αζίζ** να δημιουργηθεί ένα κεντρικό μουσείο κατά τα πρότυπα των μεγάλων μουσείων της Ευρώπης, όπως το Λούβρο και το Βρετανικό μουσείο. Το 1876, ο οικίσκος Τσινιλί στο ανάκτορο του Τοπκαπί μετατράπηκε σε αρχαιολογικό μουσείο υπό τη διεύθυνση του Φιλίπ Αντόν Ντετιέρ. Τον διαδέχτηκε ο Οζμάν Χαμντί μπέης, ο οποίος οργάνωσε και τις πρώτες αρχαιολογικές ανασκαφές στην Πόλη. Η ανακατασκευή του κτηρίου ξεκίνησε το 1881 και συνεχίστηκε ως το 1910. Αποτελεί ένα από τα εξέχοντα παραδείγματα **νεοκλασικής αρχιτεκτονικής** στην Κωνσταντινούπολη.

Πληροφορίες

Osman Hamdi Bey Yokuşu Sk, Gülhane
Τηλ.: 02125207740
www.muze.gov.tr
Ωράριο λειτουργίας :
Τρ. – Κυρ. 09:00 – 16:30

Πρόκειται για ένα συγκρότημα τριών μουσείων : **το Αρχαιολογικό Μουσείο, το Μουσείο Αρχαίας Ανατολής και το μουσείο Ισλαμικής Τέχνης**.
Περιλαμβάνει συλλογές με πάνω από 1.000.000 αντικείμενα από όλο τον κόσμο. Εκθέματα αρχαία ελληνικά, ελληνιστικά, ρωμαϊκά, της προ - ελληνιστικής Ανατολής και της εποχής των Οθωμανών και των Σελτζούκων κοσμούν τον χώρο.

Αξίζει να δείτε

Η σαρκοφάγος του Αλέξανδρου
Σκαλιστός μαρμάρινος τάφος, που χρονολογείται στα τέλη του 4ου αι. π.Χ. και κατασκευάστηκε για τον **βασιλιά Αβδαλώνυμο της Σιδώνας**. Αποκαλείται σαρκοφάγος του Αλέξανδρου, γιατί σ' αυτήν απεικονίζεται ο Αλέξανδρος στη νικηφόρα μάχη της Ισσού (332 π.Χ.)

Η Συνθήκη του Καντές
Είναι η παλαιότερη καταγεγραμμένη ειρηνευτική συμφωνία στον κόσμο. Έγινε το 1258 π.Χ. ανάμεσα στην Αίγυπτο του **φαραώ Ραμσή Β΄ και την αυτοκρατορία των Χετταίων.** Ανάμεσα στους όρους αναφέρεται και πρόβλεψη για την επιστροφή των πολιτικών προσφύγων.

Η σαρκοφάγος του Ταμπνίτ, Φοίνικα βασιλιάς της Σιδώνας.

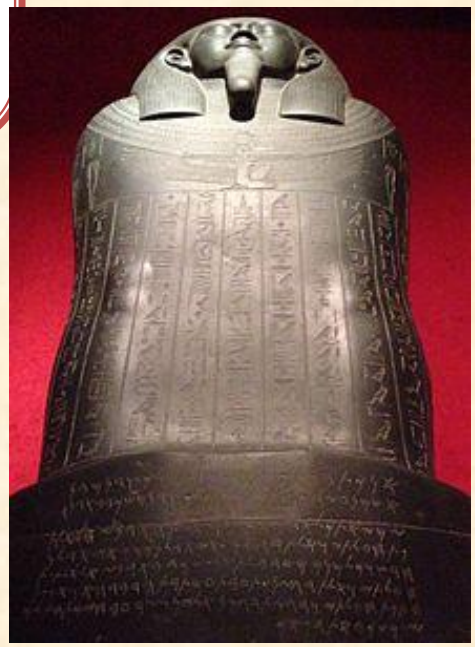

Αξίζει να δείτε

Τμήμα της Πύλης της Ιστάρ από τη Βαβυλώνα

Ήταν η όγδοη πύλη προς το κέντρο της πόλης. Κτίστηκε με διαταγή του βασιλιά Ναβουχοδονόσορα Β΄ το 575 π.Χ.

Κομμάτι από την αλυσίδα που έκλεινε τον Κεράτιο κόλπο κατά τη διάρκεια πολιορκίας

Άγαλμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου

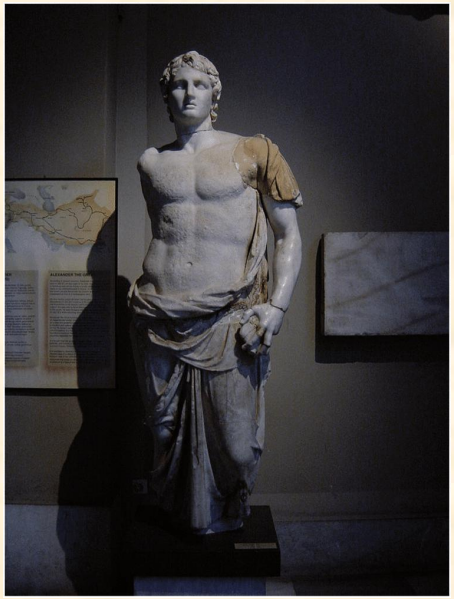

Αίθουσα με τα αρχαία ελληνικά αγάλματα

Σωζόμενο κομμάτι από το Μέγα Παλάτιον

Αξίζει να δείτε

Ανάγλυφο της Σαρκοφάγου των Θρηνωδών από τη νεκρόπολη της Σιδώνας

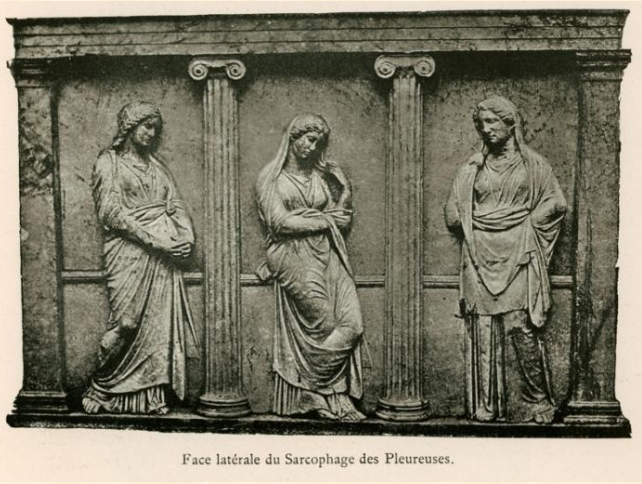
Face latérale du Sarcophage des Pleureuses.

7

Μωσαϊκή εικόνα των Εισοδίων της Θεοτόκου

Χρονολογείται από τον 6ο -7ο αι. μ.Χ. και είναι το μόνο μωσαϊκό με θρησκευτικό θέμα που διασώθηκε από την εικονοκλαστική περίοδο του Βυζαντίου.

Σαρκοφάγος από τη Λυκία

Ένα από τα κεφάλια του κίονα των Όφεων

Τα χαμπέρια από την Πόλη;

Ο νεκρικός θάλαμος της Παλμύρας

Ναός Αγίας Ειρήνης

Μια ματιά στην ιστορία του

Ανεγέρθηκε με εντολή του **Μεγάλου Κωνσταντίνου** χρησιμοποιώντας υπολείμματα ρωμαϊκών ναών του 4ου αι. Αφιερώθηκε από αυτόν στην **Ειρήνη του Θεού** και είναι ένας από τους τρεις ναούς που ο ίδιος αφιέρωσε σε ιδιότητες του Θεού, μαζί με την Αγία Σοφία και την Αγία Δύναμη. Στον ναό αυτό πραγματοποιήθηκε το 381 η **Β΄ Οικουμενική Σύνοδος.** Ο αρχικός ναός κάηκε κατά τη Στάση του Νίκα (532) και ο Ιουστινιανός αποφάσισε να την ξανακτίσει. Ήταν η **έδρα του πατριαρχείου της Πόλης μέχρι να χτιστεί η εκκλησία της Αγίας Σοφίας το 537**, γι' αυτό ονομαζόταν και «**Πατριαρχείο**». Μέσα σε μια δεκαετία από την Άλωση της Πόλης το 1453 συμπεριλήφθηκε στο συγκρότημα του παλατιού Τοπκαπί. Χρησιμοποιήθηκε από τους Γενίτσαρους ως οπλοστάσιο μέχρι το 1826.

Στο εσωτερικό υπάρχουν στοιχεία που δεν σώζονται σε καμία άλλη βυζαντινή εκκλησία της πόλης. Το ***σύνθρονον*,** αποτελείται από πέντε σειρές στασιδίων γύρω από την αψίδα, όπου καθόταν ο κλήρος που χοροστατούσε στη λειτουργία. Από πάνω δεσπόζει ένα ψηφιδωτός μαύρος ***σταυρός*** σε χρυσό φόντο, που χρονολογείται από την περίοδο της Εικονομαχίας. Στο πίσω μέρος του ναού υπάρχει το **περιστύλιο**, όπου κείτονταν οι σωροί των αυτοκρατόρων του Βυζαντίου μέσα σε πορφυρές σαρκοφάγους. Σήμερα λόγω εξαιρετικής ακουστικής, χρησιμοποιείται ως χώρος συναυλιών στο Φεστιβάλ Μουσικής της Πόλης.

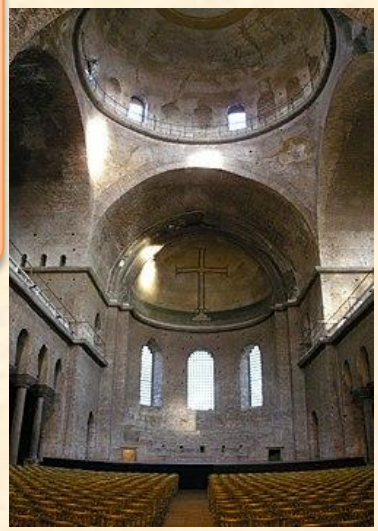

Η Αγία Ειρήνη είναι **τρουλαία τρίκλιτη βασιλική**, αποτελούμενη από ένα κυρίως και δύο πλάγια κλίτη, που χωρίζονται από τρία ζεύγη κιόνων. Θυμίζει αρκετά την Αγία Σοφία.

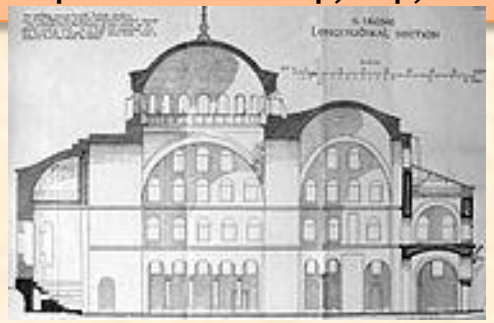

Κρήνη του Αχμέτ Γ΄

Μια ματιά στην ιστορία της

Η κρήνη του σουλτάνου **Αχμέτ Γ'** κατασκευάστηκε το 1728 σε ρυθμό ροκοκό και βρίσκεται λίγο έξω από τις πύλες του παλατιού Τοπκαπί. Έχει πέντε μικρούς θόλους, κόγχες σε σχήμα μιχράμπ και εντυπωσιακά ανάγλυφα λουλουδιών. Καθένας από τους τέσσερις τοίχους της κρήνης έχει μια βρύση (τσεσμέ) πάνω από μια σκαλιστή μαρμάρινη λεκάνη. Πάνω από κάθε βρύση υπάρχει μια **καλλιγραφική επιγραφή του ποιητή του 18ου αι. Σεγίτ Βεχμπί Εφέντη**, προς τιμήν του ιδρυτή της κρήνης. Όσοι περνούσαν από την κρήνη, αντί για το συνηθισμένο κρύο νερό, απολάμβαναν σερμπέτια και αρωματισμένα νερά σε ασημένια κύπελλα.

8

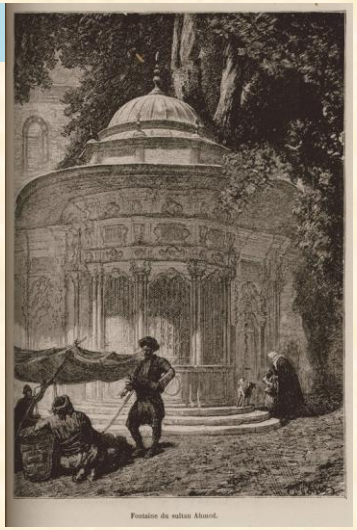

Σταθμός Σιρκετζί

Μια ματιά στην ιστορία του

Στους πρόποδες του πρώτου λόφου της Κωνσταντινούπολης συναντάμε τον σταθμό Σιρκετζί. Κατασκευάστηκε για να υποδεχθεί το **Οριάν Εξπρές**, το πρώτο διηπειρωτικό τρένο της Ευρώπης. Το τρένο έκανε το πρώτο του ταξίδι **από το Παρίσι στην Κωνσταντινούπολη** την 1η Ιουνίου 1889 διανύοντας απόσταση 2.900 χιλιομέτρων σε τρεις μέρες. Ανάμεσα στους διάσημους επιβάτες του «**Τρένου των Βασιλιάδων**» ήταν βασιλείς, πολιτικοί, διπλωμάτες, αριστοκράτες και ηθοποιοί. Ο βασιλιάς Βόρης Γ΄ της Βουλγαρίας συνήθιζε να οδηγεί το τρένο, όταν διέσχιζε τη χώρα του με αυτό.

Sirkeci

Sirke : ξίδι, ίσως υπήρχαν έμποροι ξιδιού στην περιοχή.

Τον Μάιο του 1977 πραγματοποί-ησε το **τελευταίο του δρομολόγιο**.

Το σχέδιο του Γερμανού αρχιτέκτονα Αουγκούστ Γιάσμουντ ενσωματώνει στοιχεία από διάφορες αρχιτεκτονικές παραδόσεις της Πόλης. Πέτρες και τούβλα βυζαντινού στυλ συνδυάζονται με πύλες σε εσοχές σελτζουκικού στυλ και μουσουλμανικές αψίδες σε σχήμα πετάλου γύρω από τα παράθυρα.

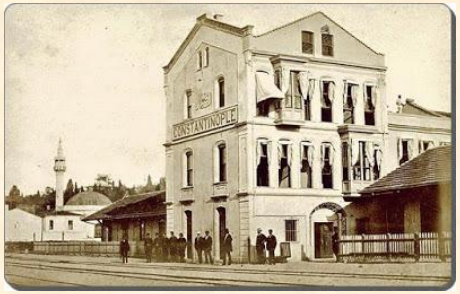

Το κτήριο δεσπόζει σήμερα σχεδόν μπροστά στη θάλασσα, στο σημείο εκείνο που ενώνονται **τα 3 "νερά"** (ο Βόσπορος με τον Κεράτιο και τη Θάλασσα του Μαρμαρά), κάτω από το παλάτι του Τοπκαπί, δίπλα στη γέφυρα του Γαλατά.

Από το Σιρκετζί ξεκινούσαν, επίσης, και τα τρένα για τα κάποτε απόμακρα προάστια του **Μαρμαρά, το Γιεσίρκιοϊ και το Μπακίρκιοϊ.** Λόγω της σύνδεσης τα χωριά αυτά αύξησαν κατά πολύ τον πληθυσμό τους. Σήμερα ο σταθμός δε λειτουργεί. Οι αίθουσες αναμονής χρησιμεύουν για διάφορες **πολιτιστικές εκδηλώσεις**. Ένα μέρος του σταθμού έχει μετατραπεί σε **χώρο εστίασης**. Μέσα στην ευρύτερη περιοχή του θορυβώδους Εμίνονου, ο σταθμός του Σιρκετζί αποτελεί σήμερα μια όαση ηρεμίας.

Η Αγκάθα Κρίστι έγραψε το περίφημο μυθιστόρημά της «Έγκλημα στο Οριάν Εξπρές» στο Pera Palace Hotel της Πόλης, αφού ταξίδεψε με το διάσημο τρένο στις δεκαετίες 1920 και 1930.

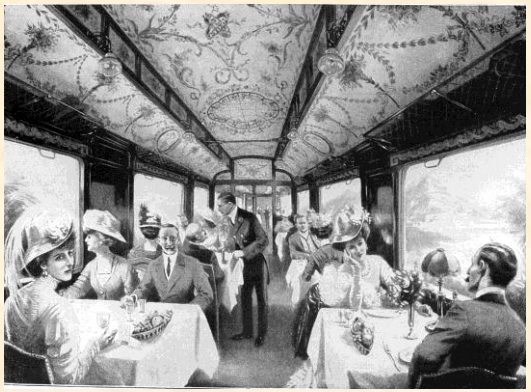

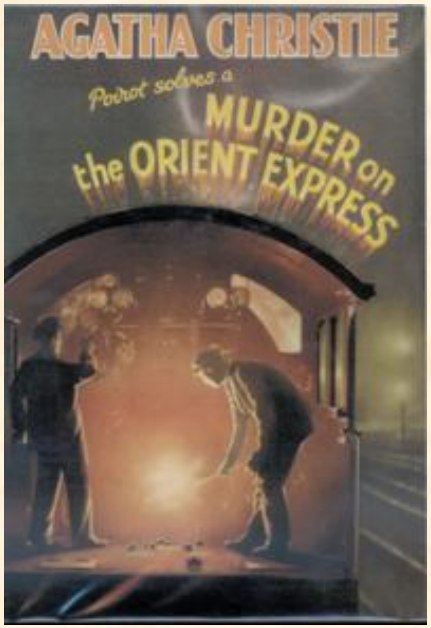

«Ναι, θα έχουμε καθυστέρηση». «Αυτό είναι πιθανό... ναι», συμφώνησε ο Πουαρό. «Μα δεν έχουμε περιθώριο για καθυστέρηση! Το τρένο κανονικά φτάνει στις επτά παρά πέντε και μετά θα πρέπει κάποιος να διασχίσει τον Βόσπορο προκειμένου να προλάβει το Οριάν Εξπρές που αναχωρεί από την απέναντι όχθη στις εννέα. Αν έχουμε μία ή δύο ώρες καθυστέρηση, θα χάσουμε το τρένο».

(*Έγκλημα στο Οριάν Εξπρές*, απόσπασμα)

Περίπατος στη συνοικία της Αγοράς

Τέμενος Ρουστέμ Πασά

Αγορά Μπαχαρικών

Τέμενος Σουλεϊμανιγιέ

Υδραγωγείο του Ουάλη

Γενί Τζαμί

Πλατεία Μπεγιαζίτ

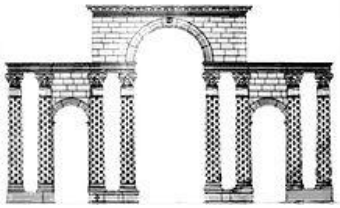

Φόρουμ του Θεοδοσίου

Καπαλί Τσαρσί (Σκεπαστή Αγορά)

Αιγυπτιακή Αγορά Μπαχαρικών

Με μια ματιά

Η αγορά σε σχήμα Γ κτίστηκε το 1664 από τη σουλτάνα **Τουρχάν Χατιτζέ**, ως επέκταση του συγκροτήματος του Νέου Τεμένους. Ονομάστηκε **αιγυπτιακή**, γιατί κτίστηκε με χρήματα που προήλθαν από δασμούς της οθωμανικής επαρχίας της Αιγύπτου.

Όλες οι ταμπελίτσες των προϊόντων είναι γραμμένες στα Τούρκικα και στα Ελληνικά.

Στους πάγκους πωλούνται μπαχαρικά, βότανα, μέλι, λουκούμια, αποξηραμένα φρούτα, παστουρμάς, χαβιάρι και άλλα αγαθά.

Πληροφορίες

Rustem Pasa Mahallesi, Erzak Ambari Sok. No:92 Eminönü.
Ωράριο λειτουργίας :
Τρ.-Κυρ. 09:00 – 22:30

Τέμενος Σουλεϊμανιγιέ

Μια ματιά στην ιστορία του

Βρίσκεται στον δεύτερο λόφο της παλαιάς πόλης σε περίοπτη θέση, που δεσπόζει του Κεράτιου κόλπου. Θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της οθωμανικής αρχιτεκτονικής του 16ου αι. και περιλαμβάνεται στον κατάλογο **μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO**. Κτίστηκε κατά παραγγελία **του Σουλτάνου Σουλεϊμάν Α' του Μεγαλοπρεπούς**, ως μνημείο νίκης για την κατάκτηση της Ρόδου και της Βαγδάτης. Είναι έργο του μεγάλου Οθωμανού αρχιτέκτονα Μιμάρ Σινάν. Οι εργασίες για την κατασκευή του ξεκίνησαν το 1550 και διήρκεσαν μέχρι το 1557. Το κόστος του έφθασε τα 700.000 φλορίνια.

Λεπτομερής άποψη του τεμένους, δύο χρόνια μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του. (1559, Μελχιώρ Λορκ)

Πληροφορίες

Prof Siddique Sami Onar Caddesi Eminonu
Τηλ.: 0212513608
www.suleymaniye.org
Καθημερινά 09:30-17:30
Είσοδος ελεύθερη

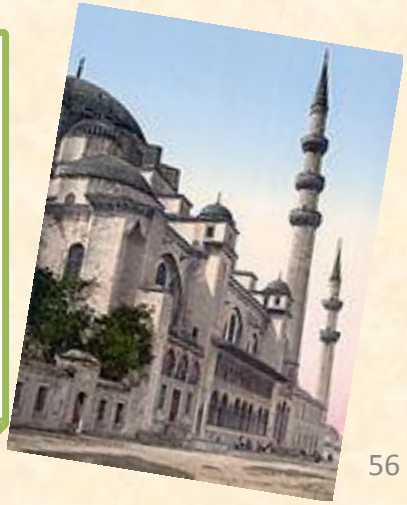

Το τέμενος δεν ήταν απλά τόπος λατρείας, αλλά και **φιλανθρωπικό ίδρυμα**. Φρόντιζε για τη σίτιση χιλίων και πλέον απόρων της πόλης – μουσουλμάνων, χριστιανών και Εβραίων.

Οι **τέσσερις μιναρέδες**, στα άκρα του συμβολίζουν τη θέση του **Σουλεϊμάν** ως τέταρτου Οθωμανού κυβερνήτη της Κωνσταντινούπολης, ενώ οι **δέκα εξώστες** αναφέρονται στη σειρά του ως δέκατου σουλτάνου της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Ο μεγάλος **κεντρικός θόλος** έχει διάμετρο 25 περίπου μέτρα, ενώ άλλοι 28 μικρότεροι θόλοι και ημιθόλια στηρίζονται σε 24 κίονες. Οι πόρτες και τα παράθυρα είναι περίτεχνα διακοσμημένα με φίλντισι και σιντέφι και το φως φιλτράρεται μέσα από τα έξοχα υαλογραφήματά τους.

Αξίζει να δείτε

Τάφος της Ρωξελάνης
Η σύζυγος του Σουλεϊμάν Α΄ πέθανε το 1558 και τάφηκε σ' ένα θολωτό τάφο, διακοσμημένο με πλακίδια Νικαίας (τουρκ. Iznik,) που απεικονίζουν τον κήπο του παραδείσου, πιθανώς προς τιμήν του γελαστού και χαρούμενου χαρακτήρα της. Το μαυσωλείο της βρίσκεται δίπλα σε αυτό του Σουλεϊμάν.

Ιμαρέτ
Η κουζίνα προσέφερε φαγητό στους απόρους της πόλης, στο προσωπικό του τεμένους και στις οικογένειές τους.

Οι μεντρεσέδες
(σχολές γενικής και θεολογικής εκπαίδευσης) νότια του τεμένους φιλοξενούν μια βιβλιοθήκη με 110.000 χειρόγραφα.

Το καραβανσαράι
Παρείχε στέγη και φαγητό στους ταξιδιώτες και τα ζώα τους.

Μαυσωλείο του Σουλεϊμάν Α΄ του Μεγαλοπρεπούς
Ο Σουλεϊμάν πέθανε το 1566 και τάφηκε σε οκταγωνικό μαυσωλείο.

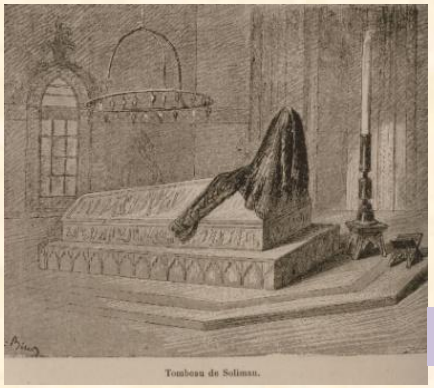

10

Υδραγωγείο του Ουάλη

Μια ματιά στην ιστορία του

Η κατασκευή του ξεκίνησε επί **αυτοκράτορα Μεγάλου Κωνσταντίνου** και ολοκληρώθηκε επί αυτοκράτορα Ουάλη το 375 μ.Χ. Αποτελείται από δύο σειρές αψίδων τη μια πάνω στην άλλη. Αρχικά, είχε μήκος πάνω από 1.000 μ., από τα οποία σώζονται περίπου 921 μ. Είχε ύψος από 18,5 έως 26,5 μ.
Το Υδραγωγείο προμήθευε την πόλη με νερό ως τα τέλη του 19ου αι.

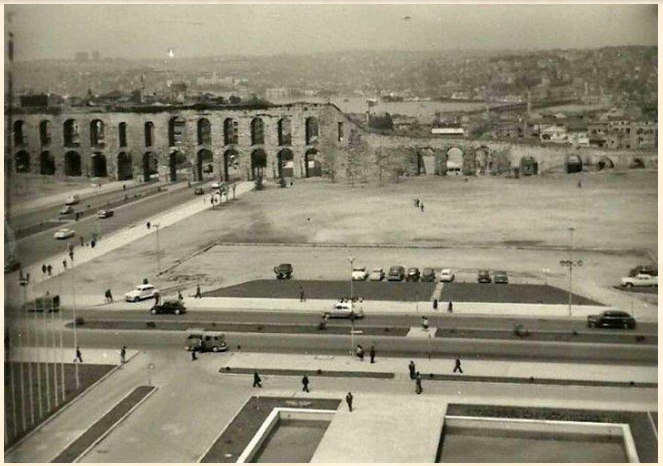

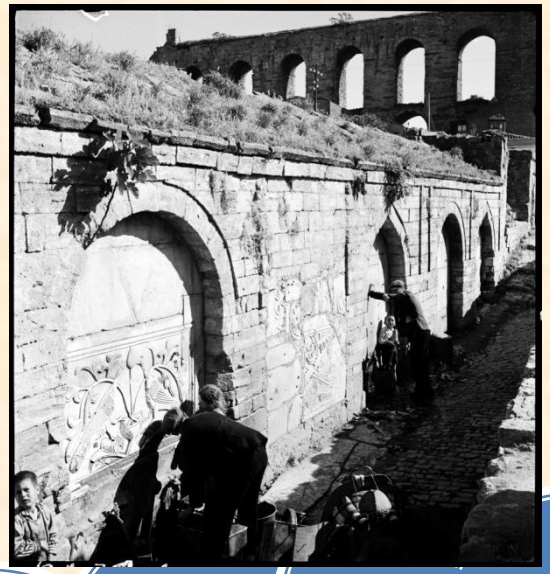

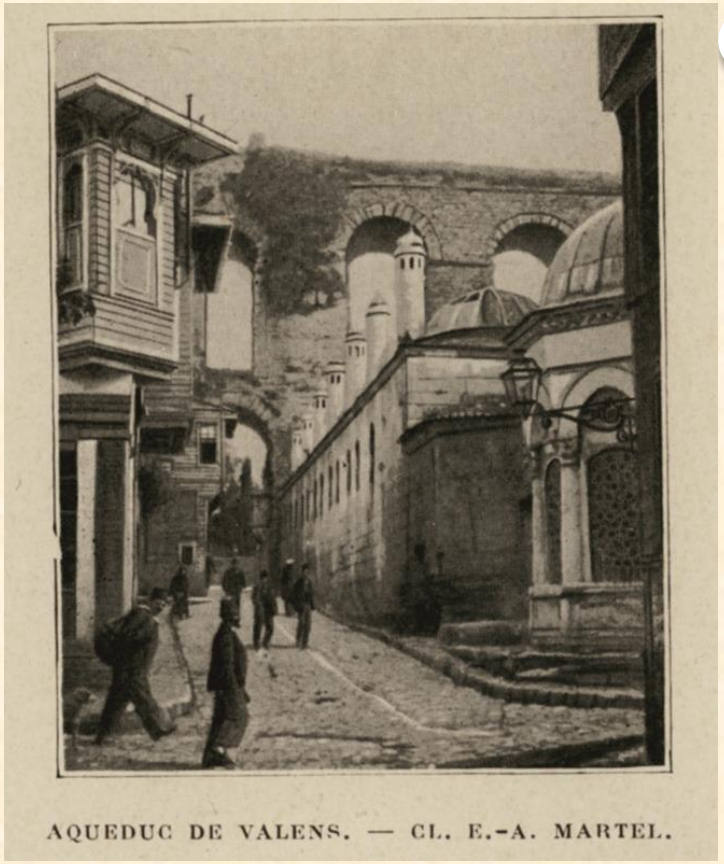

AQUEDUC DE VALENS. — CL. E.-A. MARTEL.

«θέρους ὥρᾳ ἡ βασιλὶς πόλις ὕδατος ὑπεσπάνιζεν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον» (τους καλοκαιρινούς μήνες η αυτοκρατορική πόλη συνήθως υπέφερε από την έλλειψη νερού γενικότερα) **Προκόπιος, *Περί κτισμάτων*** I, xi.10-15, Dewing, H.B. (μτφρ.), (Loeb Classical Library, London 1940), σελ. 90-93.

Φόρουμ του Θεοδοσίου

Μια ματιά στην ιστορία του

Η βυζαντινή πόλη ήταν χτισμένη γύρω από μεγάλες **δημόσιες πλατείες** (**forum**). Το μεγαλύτερο φόρουμ καταλάμβανε τη θέση της σημερινής πλατείας Μπεγιαζίτ. Αρχικά, ήταν γνωστό ως **Φόρουμ του Ταύρου** εξαιτίας του μεγάλου χάλκινου ταύρου στο κέντρο, όπου γίνονταν θυσίες κατά τις οποίες καίγονταν ζώα. Στα τέλη του 4ου αι. ο **Μέγας Θεοδόσιος** επέκτεινε το φόρουμ έχοντας ως πρότυπο το Φόρουμ του Τραϊανού στη Ρώμη. Ιδιαίτερα εντυπωσιακές είναι οι μεγάλες κολόνες, διακοσμημένες με σχέδιο που θυμίζει ουρά παγωνιού. Όταν το φόρουμ άρχισε να καταρρέει, αυτές οι κολόνες χρησιμοποιήθηκαν σε άλλα σημεία της πόλης, όπως στη Βασιλική Κινστέρνα και στο Χαμάμ Μπεγιαζίτ.

Αξίζει να δείτε

Στη βόρεια πλευρά της πλατείας μια πύλη σε μαυριτανικό στυλ οδηγεί στο **Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης**. Το κυρίως κτήριο χρονολογείται από τον 19ο αι. και κάποτε στέγαζε το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. Στο αλσύλλιό του υψώνεται **ο Πύργος Μπεγιαζίτ**, ένα μαρμάρινο φυλάκιο της πυροσβεστικής, που κτίστηκε το 1828 στο χώρο του Εσκί Σεράι, του παλατιού που πρωτοκατοίκησε ο Μωάμεθ ο Πορθητής. 180 σκαλιά οδηγούν στην κορυφή του πύργου και σε μια πανοραμική θέα της πόλης.

Πλατεία Μπεγιαζίτ

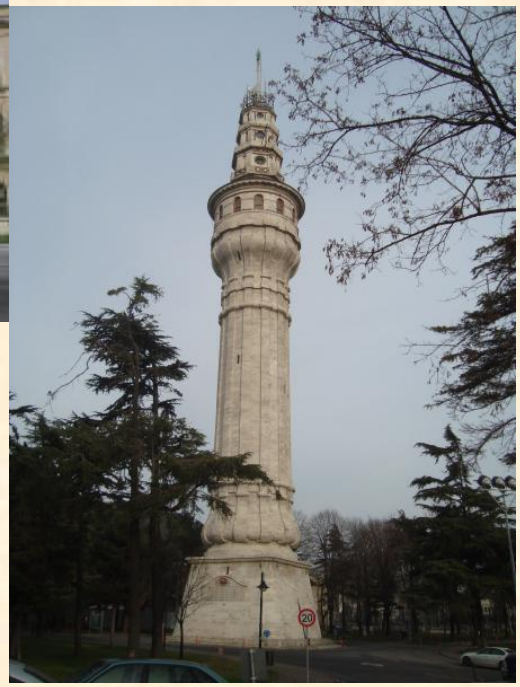

Αξίζει να δείτε

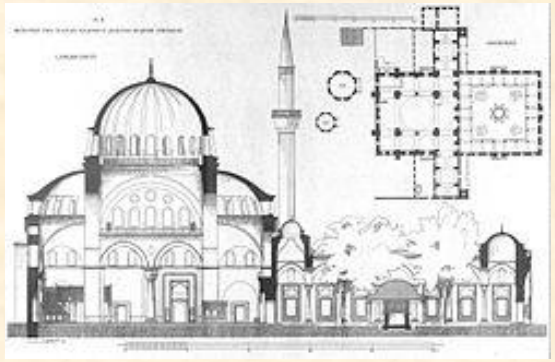

Στην ανατολική πλευρά βρίσκεται το **Τέμενος Μπεγιαζίτ**, που ήταν παραγγελία του Βαγιαζίτ Β΄ και ολοκληρώθηκε το 1506. Γύρω από την αυλή του υπάρχει ένα περιστύλιο από γρανίτη και πράσινο και κόκκινο αιγυπτιακό πορφυρίτη.

Γενί Τζαμί (Yeni Camii)

Μια ματιά στην ιστορία του

Το Τέμενος άρχισε να χτίζεται το 1597 για τη **Σαφιγιέ, μητέρα του Μωάμεθ Γ΄**, αλλά οι εργασίες σταμάτησαν, γιατί ο σουλτάνος πέθανε και η Σαφιγιέ έχασε τη θέση ισχύος. Ολοκληρώθηκε το 1663, αφού ανέλαβε τα σχέδια **η Τουρχάν Χατιτζέ, μητέρα του Μωάμεθ Δ΄**. Το τέμενος κάποτε είχε νοσοκομείο, σχολείο και δημόσια λουτρά. Τα τιρκουάζ, μπλε και λευκά πλακίδια, που κοσμούν το εσωτερικό του, είναι από το Ιζνίκ και χρονολογούνται από τα μέσα του 17ου αιώνα. Εντυπωσιακά είναι τα τόξα με τα πλακίδια και η κορανική ζωφόρος που κοσμεί το κατώφλι ανάμεσα στην αυλή και την αίθουσα προσευχής. Στη γωνία στο αριστερό άκρο της επάνω γαλαρίας βρίσκεται το θεωρείο του σουλτάνου που συνδέεται με τα προσωπικά του διαμερίσματα.

Πληροφορίες

Yeni Camii Meydani, Eminonu

Ώρες λειτουργίας: Καθημερινά

Τέμενος Ρουστέμ Πασά (Rustem Pasa)

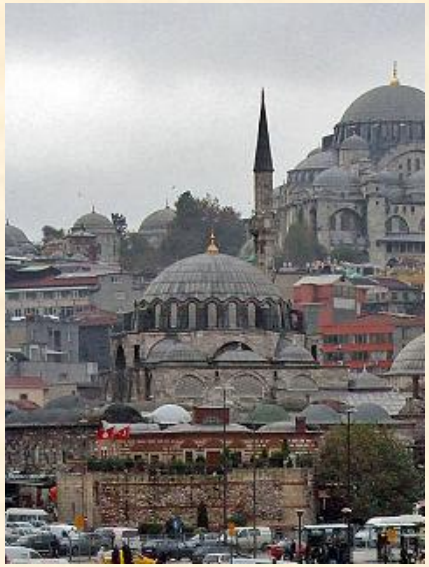

Μια ματιά στην ιστορία του

Το **Τέμενος Ρουστέμ Πασά,** σχεδιάστηκε από τον αυτοκρατορικό αρχιτέκτονα, **Μιμάρ Σινάν**, για τον Μεγάλο Βεζίρη, Ρουστέμ Πασά (που παντρεύτηκε μία από τις κόρες του Σουλεϊμάν Α΄του Μεγαλοπρεπούς, τη Μιχριμάχ Σουλτάνα). Άρχισε να χτίζεται μετά τον θάνατο του Ρουστέμ τον Ιούλιο του 1561 μέχρι το 1563. Το τέμενος φιλοξενεί σήμερα θρησκευτικό σχολείο. Στο εσωτερικό του υπάρχει μεγάλη ποικιλία **πλακιδίων Ιζνίκ** με περίπου 80 διαφορετικά μοτίβα. Κυριαρχεί το κόκκινο χρώμα, το κυριότερο χαρακτηριστικό των πλακιδίων Ιζνίκ.

11

Mosquée de Roustem Pacha. Faïences de la Niche Sainte.

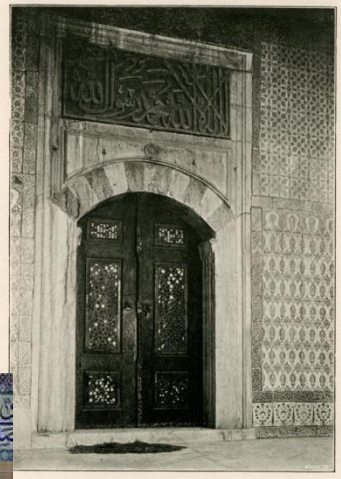

Mosquée de Roustem Pacha. Porte et faïences.

12

Πληροφορίες

Harsiclar Cad. Eminonu

Ώρες λειτουργίας: Καθημερινά

Καπαλί Τσαρσί (Σκεπαστή Αγορά)

Μια ματιά στην ιστορία του

Ένας λαβύρινθος από δρόμους και ζωγραφισμένες στοές, μικρομάγαζα, αποθήκες, εργαστήρια, υπαίθριους πάγκους και χάνια, εστιατόρια, τσαγερίες, καφενεία, καλύπτει έκταση 30.700 τετρ. μέτρων με περισσότερα από 3.700 καταστήματα. Η κατασκευή της άρχισε λίγο μετά την Άλωση από τον **Μωάμεθ Β΄** το 1455 και ολοκληρώθηκε το 1461. Μέχρι το 1894 οι έμποροι στέκονταν εκατέρωθεν του δρόμου μπροστά από τις ξύλινες προθήκες τους με μήκος 2-2,5 μέτρα και βάθος περίπου 1 μέτρο. Οι προθήκες αυτές ονομαζόταν στα τουρκικά **dolap** (εξού και ντουλάπι).

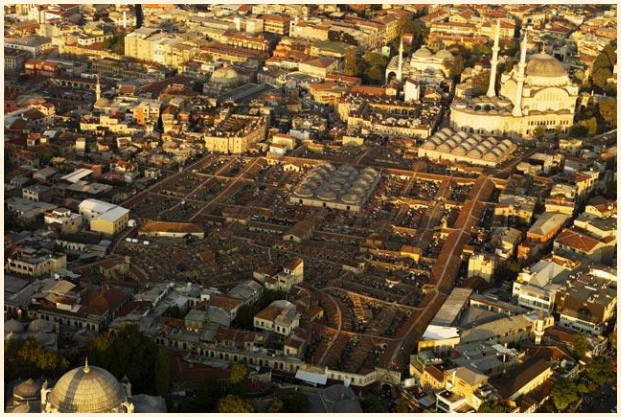

Πληροφορίες

Kalpakcilar Cad. Sorguçlu Han No: 22, Kapalicarsi Beyazit
Στάση Μετρό: Aksaray – Γραμμή M1A
Ωράριο λειτουργίας : Δευτ. – Σάββ., 07:00-22:00

«Τσαρσιά μέ ραχατλῆδες ἀνατολίτες ἐμπόρους καθισμένους σταυροπόδι μπροστά στήν πραμάτεια τους : φίλντισι, κεχλιμπάρι καί συντέφι. Μεταξωτά ὑφάσματα καί λαχουρένια σάλια ἀπό τίς Ἰνδίες, πολύτιμα ἀρώματα καί ὸ ἀέρας μυρίζει πατσουλί».

(*Λωξάντρα*, Μαρία Ιορδανίδου)

13

14

15

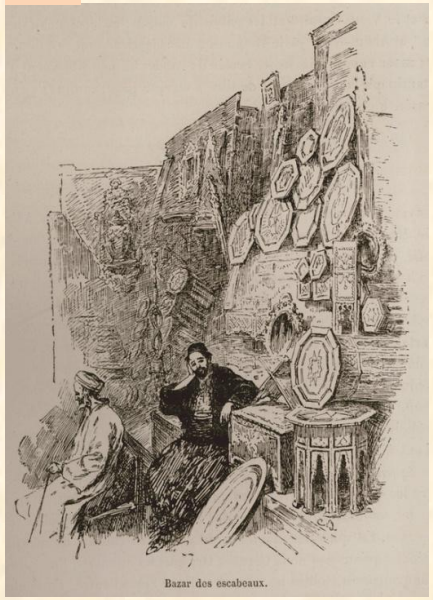

16

17

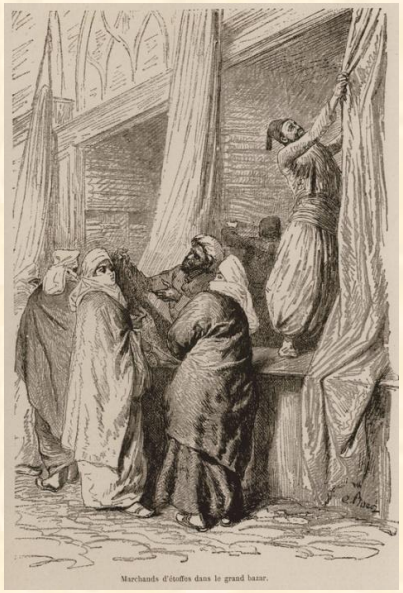

Περίπατος στο Φανάρι

Η Μεγάλη του Γένους Σχολή

Οικουμενικό Πατριαρχείο

Ναός της Παμμακαρίστου

Ναός του Παντοκράτορος

Παναγία η Μουχλιώτισσα

Ναός Αγίου Στεφάνου των Βουλγάρων

Μια ματιά στην ιστορία του Φαναρίου

Κατά **τα Βυζαντινά χρόνια** αποκαλούνταν «**Πετρίον**» λόγω του πετρώδους υπεδάφους. Το **Φανάρι** βρίσκεται στον πέμπτο λόφο της Κωνσταντινούπολης μεταξύ του τείχους του Κωνσταντίνου και του Θεοδοσιανού τείχους, και βρέχεται από τον Κεράτιο κόλπο. Οφείλει το όνομά του στο **Φάρο** (φανός) που υπήρχε στον σχηματιζόμενο εκεί ορμίσκο, για να φωτίζει τη Βασιλική αποβάθρα του ανακτόρου των Βλαχερνών. Άρχισε να **κατοικείται μαζικά από Έλληνες** αμέσως **μετά την Άλωση**, με άδεια του Μωάμεθ του Πορθητή. Καθώς οι μη-Μουσουλμάνοι απαγορευόταν να φέρουν όπλα, οι Έλληνες γρήγορα καταπιάστηκαν με το εμπόριο και τη βιοτεχνία. Δημιούργησαν μια τάξη γνωστή ως «**Φαναριώτες**», απέσπασαν προνόμια (πρεσβευτές, διοικητικά στελέχη, ηγεμόνες της Μολδοβλαχίας) και έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην άνθηση του **Νεοελληνικού Διαφωτισμού** με την ίδρυση σχολείων σε πολλά μέρη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Μετά τον απαγχονισμό του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄ και τις λεηλασίες που ακολούθησαν, οι Φαναριώτες μετανάστευσαν, ενώ κάποιοι μετακόμισαν στη συνοικία του Πέραν. Από το 1601 το Φανάρι έγινε οριστική **έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου**.

Οικουμενικό Πατριαρχείο

Μια ματιά στην ιστορία του
Ιδρύθηκε ως **«επισκοπή Βυζαντίου»** (38-330) από τον **Απόστολο Ανδρέα**, με πρώτο επίσκοπο τον απόστολο Στάχυ.
Η μεταφορά της πρωτεύουσας της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας στην Κωνσταντινούπολη το 330 αναβαθμίζει την επισκοπή σε **Αρχιεπισκοπή Κωνσταντινουπόλεως** (330-381).
Η **Β΄ Οικουμενική Σύνοδος** της δίνει τη δεύτερη τάξη μετά το Πατριαρχείο της Ρώμης εξυψώνοντάς την σε **Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως** (381-595).
Από το 595-1204 ονομάζεται **Οικουμενικό Πατριαρχείο**. Μετά την Άλωση της Πόλης, ο Μωάμεθ Β΄ ο Πορθητής παραχώρησε προνόμια στον Οικουμενικό Πατριάρχη.

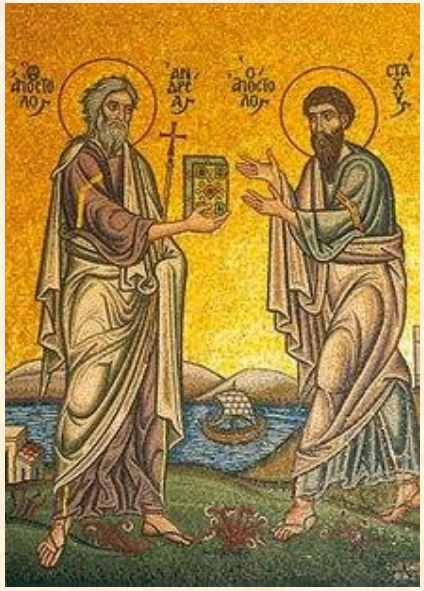

Η **κύρια είσοδος** είναι κλειστή σε ανάμνηση του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄ που απαγχονίστηκε το 1821.

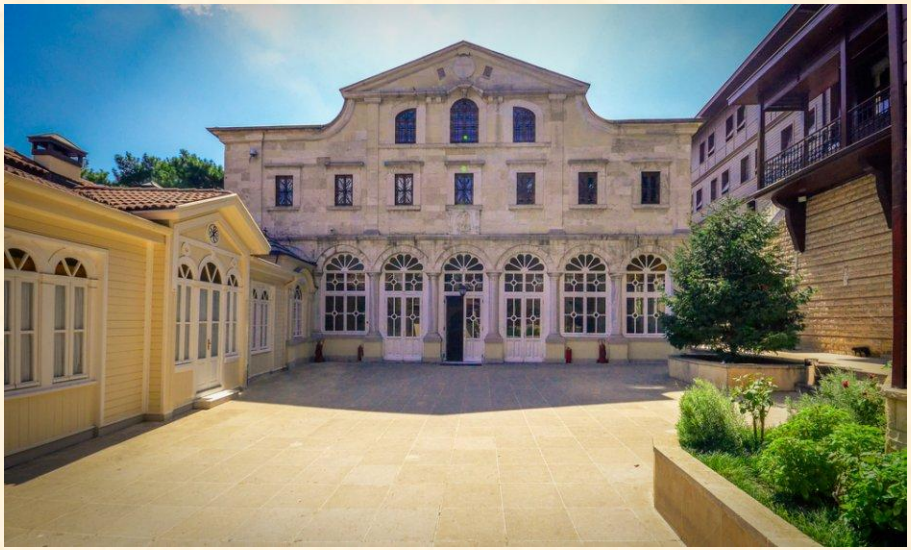

«Μετά από αλλεπάλληλες περιπέτειες και μετακινήσεις (Αγία Ειρήνη, Αγία Σοφία, μέχρι το 1453, Άγιοι Απόστολοι μέχρι το 1456, Μονή Παμμακαρίστου μέχρι το 1587, Παναγίας Βλαχσεράι μέχρι το 1597 και Αγίου Δημητρίου Ξυλόπορτα 1599) ο Πατριαρχικός Ναός μεταφέρθηκε οριστικά στο Φανάρι το 1599 (κατ' άλλους το 1600)».

(*Ιερά Προσκυνήματα, Προπύργια της Ορθοδοξίας*)

Ο **Ναός του Αγίου Γεωργίου** είναι η έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου από το 1600.

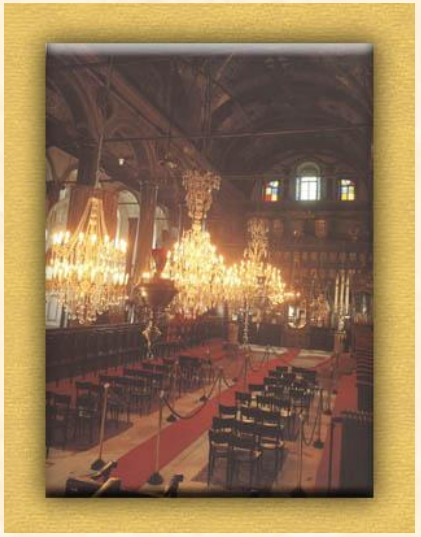

Η Μεγάλη του Γένους Σχολή

Μια ματιά στην ιστορία της

Η **Μεγάλη του Γένους Σχολή** είναι το αρχαιότερο σε λειτουργία εκπαιδευτικό ίδρυμα του Ελληνισμού. Επανιδρύθηκε το 1514 από τον **Πατριάρχη Γεννάδιο Σχολάριο** (ως συνέχεια της Οικουμενικής Πατριαρχικής Σχολής που ιδρύθηκε τον 4ο αι. από τον Μέγα Κωνσταντίνο). Το σύγχρονο κτήριο είναι έργο του αρχιτέκτονα Κωνσταντίνου Δημάδη, εγκαινιάστηκε το 1882 και είναι κατασκευασμένο από γαλλικό κόκκινο τούβλο. Αποκαλείται συχνά και **Κόκκινο Κάστρο**. Από το 1454 λειτουργεί σχεδόν αδιαλείπτως. Σήμερα λειτουργεί ως **σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης** και έχει 53 εγγεγραμμένους φοιτητές.

Πληροφορίες

Sancaktar Yokusu, 36 – Fatih

τηλ:0212 521 2252

Παναγία η Μουχλιώτισσα

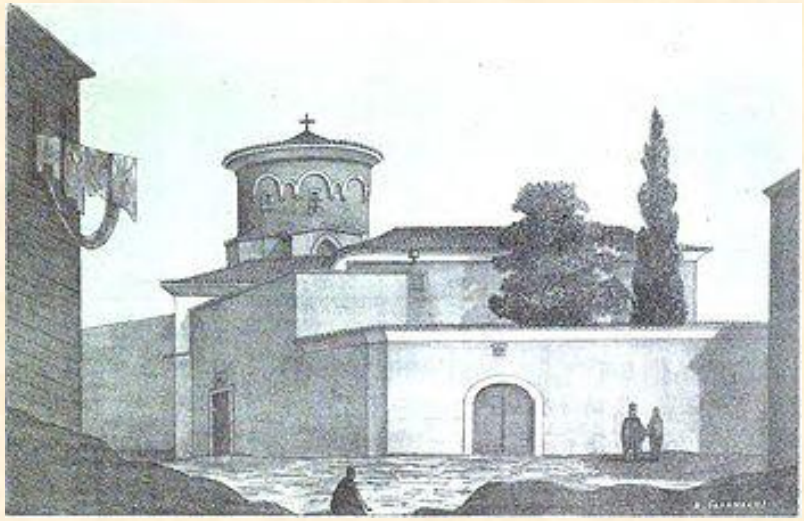

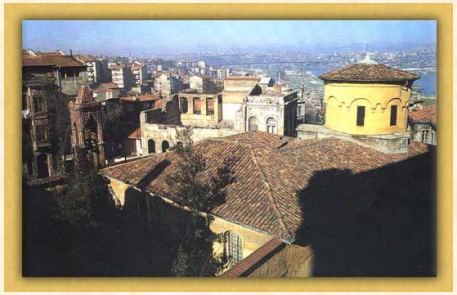

Πληροφορίες
Meryem Ana Rum Ortodoks Kilisesi, Tevkii Cafer Mah., Fırketeci Sok. No. 5, Fener/Haliç

Μια ματιά στην ιστορία της

Η Παναγία η Μουχλιώτισσα ή Παναγία των Μογγόλων είναι ο μοναδικός ορθόδοξος ναός στην Κων/πολη που παραμένει στους κόλπους της ελληνικής κοινότητας από τη βυζαντινή εποχή. Με διάταγμα του **Μωάμεθ Β΄ του Πορθητή δε μετατράπηκε σε τέμενος**. Τον ναό ίδρυσε η **Μαρία Παλαιολογίνα**, κόρη του Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγου. Είχε παντρευτεί τον Μογγόλο χάνο Απαγάν και έζησε μαζί του στην Περσία για 15 χρόνια. Μετά τη δολοφονία του συζύγου της το 1265, επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη, ίδρυσε τον ναό και έζησε ως καλόγρια (Μοναχή Μελανή) μέχρι τον θάνατό της.

Ναός της Παμμακάριστου (Fethiye Camii)

Μια ματιά στην ιστορία του

Η **Μονή Παμμακάριστου** (σήμερα είναι το Τέμενος-μουσείο Φετιγιέ Τζαμί, μεταφράζεται ως "το τέμενος της κατάκτησης") κτίσθηκε το 1294 στον πέμπτο λόφο της Πόλης από τον **Μιχαήλ Γκλαβά Δούκα Ταρχανιώτη,** πρωτομάστορα του Αυτοκράτορα Ανδρόνικου Β΄. Κατ' άλλη εκδοχή το 1294 ανακαινίστηκε παλαιότερη κατασκευή, ίσως του 8ου αιώνα. Άλλοι συνδέουν τον ναό με τον Μιχαήλ Ζ' Δούκα ή τον μέγα δομέστικο και κουροπαλάτη Ιωάννη Κομνηνό (11ος αι.), όταν αυτός έχτισε ένα ανδρικό μοναστήρι αφιερωμένο στην Παναγία. Τους μεσοβυζαντινούς χρόνους λειτούργησε ως **γυναικείο μοναστήρι**. Στον ναό της Παναγίας βρισκόταν η ονομαστή **ψηφιδωτή φορητή εικόνα της Παναγίας της Παμμακάριστου**, η οποία σήμερα βρίσκεται στο Πατριαρχείο στο Φανάρι.

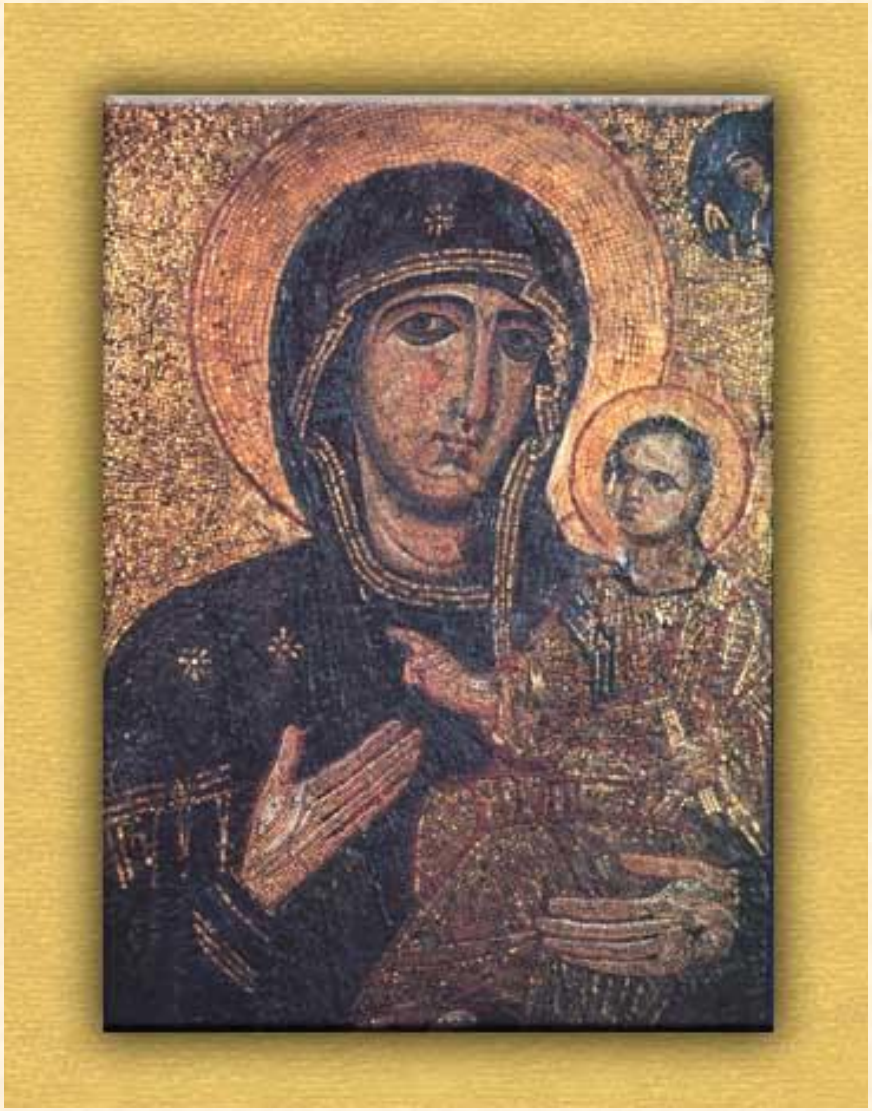

Η Παναγία παριστάνεται στον **τύπο της Οδηγήτριας**. Ο συνδυασμός των θερμών χρωμάτων, η λιτότητα, η βαθειά πνευματικότητα στην έκφραση των προσώπων, το σοβαρό και ελαφρά θλιμμένο ύφος της Παναγίας με τις ανθρώπινες προεκτάσεις του, μας οδηγεί στις κλασικές φόρμες της μεταεικονομαχικής περιόδου της λεγόμενης Μακεδονικής και Κομνήνειας τέχνης.

Ο **Μανουήλ Μαλαξός** δημοσιεύοντας στην έκδοση Turcograecia, την «Πατριαρχική ιστορία μέχρι το 1581» γράφει χαρακτηριστικά: «... καί ἐν τῷ δεξιῷ μέρει (τοῦ τέμπλου) ἡ εἰκόνα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Παμμακαρίστου, ὡραιοτάτη καί λαμπρή».

Στη Μονή συναντήθηκε ο **Πατριάρχης Γεννάδιος Σχολάριος** με τον **Μωάμεθ Β΄ Πορθητή**, για να παραχωρηθούν προνόμια στο Πατριαρχείο. Από το 1456 ήταν η **έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου**. Όταν το 1591 ο Σουλτάνος Μουράτ Γ' μετέτρεψε την Παμμακάριστο σε μουσουλμανικό τέμενος, τα ιερά σκεύη και λείψανα μεταφέρθηκαν στο Ναό της Θεοτόκου Παραμυθίας στο Βλαχ Σεράι, όπου μετεγκαταστάθηκε το Πατριαρχείο.

Η εκκλησία ανήκει στον τύπο του **μονόχωρου τρουλαίου ναού με περιμετρικό διάδρομο**. Ο κεντρικός τρούλος στηρίζεται σε τέσσερις πεσσούς, ενώ η κόγχη του ιερού καταστράφηκε κατά τη μετατροπή του ναού σε τέμενος.

Μονή του Παντοκράτορα (Zeyrek Camii)

Μια ματιά στην ιστορία του

Ο **αυτοκράτορας Ιωάννης Β΄ Κομνηνός** και η σύζυγός του **Ειρήνη της Ουγγαρίας** ανήγειραν τον ναό, σύμφωνα με το τυπικό της Μονής του Παντοκράτορα, γραμμένο από τον ίδιο τον αυτοκράτορα το 1136, το οποίο σώζεται μέχρι σήμερα. Το συγκρότημα διέθετε λουτρά, πανδοχείο, γηροκομείο, νοσοκομείο, ιατρική σχολή και βιβλιοθήκη. Ήταν προπομπός του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας που παρείχαν τα μεγάλα αυτοκρατορικά συγκροτήματα τεμενών, που έχτισαν αργότερα οι Οθωμανοί. Αποτελείται από **τρία παρεκκλήσια** που συνδέονται μεταξύ τους. Αυτό με τον ψηλότερο τρούλο κτίστηκε για την αυτοκράτειρα Ειρήνη. Μετά τον θάνατό της, ο αυτοκράτορας Ιωάννης Β΄ πρόσθεσε άλλο ένα ως νεκρικό παρεκκλήσιο και αργότερα έφτιαξε στον ενδιάμεσο χώρο ένα τρίτο αψιδωτό παρεκκλήσιο. Λίγο μετά την Άλωση το κτίσμα μετατράπηκε σε τέμενος. Ονομάζεται Ζεϊρέκ Τζαμί (Zeyrek Camii).

Αρχιτεκτονικός τύπος : σταυροειδής με τρούλο

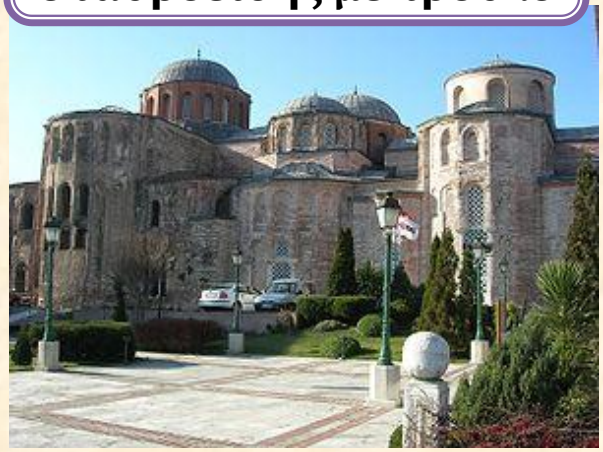

Κειμήλια

❖Την εποχή του Μανουήλ Α΄ Κομνηνού, η Μονή φιλοξένησε την εικόνα του Αγίου Δημητρίου από τη Θεσσαλονίκη.

❖ Στον ναό φυλασσόταν η πέτρα πάνω στην οποία θρυλείται ότι είχε σμυρνιστεί το σώμα του Ιησού. Μεταφέρθηκε εδώ από τον Μανουήλ Α΄ Κομνηνό.

Ο **Αλέξανδρος Γ. Πασπάτης** στις «**Βυζαντινές μελέτες**» του σημειώνει το 1877: «Εἶναι κατ' ἐμέ ἡ Μονή Παντοκράτορος, ἐξαιρουμένης τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἡ λαμπροτέρα τῶν σωζωμένων βυζαντινῶν ἐκκλησιῶν».

Άγιος Στέφανος των Βουλγάρων

Μια ματιά στην ιστορία του ναού

Ο «**Άγιος Στέφανος**» είναι η μόνη ορθόδοξη εκκλησία από σίδερο. Αυτό το υλικό επελέγη από τον Οθωμανό αρχιτέκτονα Χοβζέπ Αζναβούρ λόγω του ασταθούς υπεδάφους. Κατασκευάστηκε στη **Βιέννη το 1871**, μεταφέρθηκε με πλοίο μέσω του Δούναβη και της Μαύρης Θάλασσας στον Κεράτιο κόλπο, και συναρμολογήθηκε στην ακτή. Ο ναός ήταν απαραίτητος στη βουλγαρική παροικία που είχε αποσχισθεί από το Οικουμενικό Πατριαρχείο μετά την **ίδρυση της Βουλγαρικής Εξαρχίας** (1870) και αριθμούσε τότε 50.000 άτομα. Σήμερα χρησιμοποιείται ακόμη από την κοινότητα αυτή. Ο ναός συνδυάζει νεομπαρόκ, νεογοτθικά και βυζαντινά στοιχεία.

Οι 6 **καμπάνες** του καμπαναριού, που έχει ύψος 20 μέτρα, χυτεύθηκαν στη Ρωσία και δυο από αυτές ηχούν και σήμερα.

Πληροφορίες

BulgarKilisesi, MurselPasaCadd. No.85, Fener/Balat)

Περίπατος στο Μπαλάτ (Balat)

Μια ματιά στην ιστορία της συνοικίας
Κοντά στο Φανάρι βρίσκεται το **Μπαλάτ**, που οφείλει την ονομασία του στην ελληνική λέξη **"παλάτι",** από το κοντινό παλάτι των Βλαχερνών. Αυτές οι γειτονιές θυμίζουν ότι, επί αιώνες μετά την Άλωση, Εβραίοι και Χριστιανοί αποτελούσαν το 40% του πληθυσμού της Πόλης. Το Μπαλάτ ήταν η συνοικία των **ελληνόφωνων Εβραίων** από τη Βυζαντινή εποχή. Οι σεφαραδίτες Εβραίοι από την Ισπανία ήρθαν εδώ τον 15ο αι. Βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής είναι το χρώμα στις προσόψεις των σπιτιών. Σήμερα, τζαμιά, συναγωγές, μοναστήρια κι εκκλησίες συμπλέκονται σε όλη τη διαδρομή μέσα στη συνοικία.

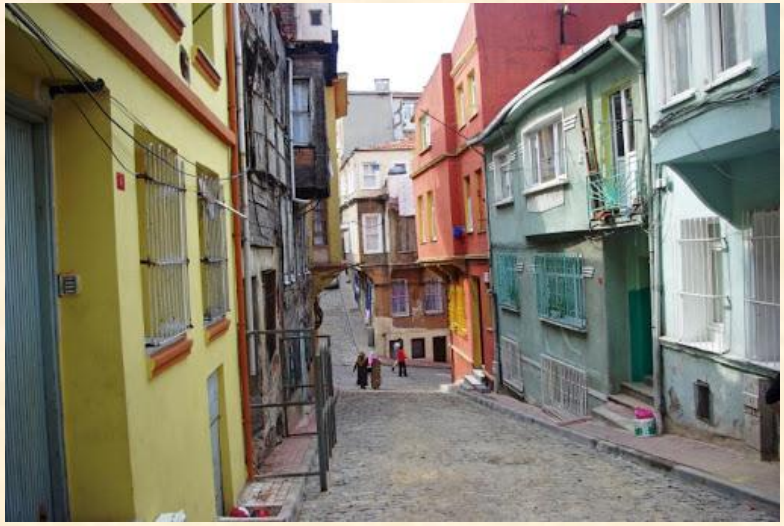

Αξίζει να δείτε

Συναγωγή Αχρίδας

Το όνομα της συναγωγής είναι παραφθορά της **Οχρίδας**, πόλης της Μακεδονίας, από όπου κατάγονταν οι πρώτοι ενορίτες. Στα τέλη του 1490 μετανάστευσαν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Από τότε η συναγωγή λειτουργεί συνεχώς και μπορεί να στεγάσει έως 500 πιστούς.

Οι ζωγραφισμένοι τοίχοι και οι οροφές του τέλους του 17ου αι. έχουν στυλ μπαρόκ. Στην κεντρική Ιερή Κιβωτό φυλάσσονται σπάνιες ιερές περγαμηνές.

Τέμενος Φατίχ (Fatih Camii)

Κτίστηκε το 1463 έως 1470 προς τιμήν του **Μωάμεθ Β΄ Πορθητή** (Τέμενος του Κατακτητή). Στη θέση του προϋπήρχε ο βυζαντινός ναός των Αγίων Αποστόλων. Το πρώτο τέμενος κατέρρευσε το 1766 λόγω σεισμού. Το σημερινό τζαμί ολοκληρώθηκε το 1771 από τον αρχιτέκτονα Μεχμέτ Ταχίρ Αγά, επί σουλτάνου Μουσταφά Γ΄. Ο τάφος του Μωάμεθ Β΄ και της γυναίκας του Γκιουλμπαχάρ βρίσκεται πίσω από την αίθουσα προσευχής.

Περίπατος στα τείχη της Πόλης

Θεοδοσιανά τείχη

Παλάτι των Βλαχερνών

Ζωοδόχος Πηγή

Κάστρο Γεντικουλέ

Παναγία των Βλαχερνών

Μονή της Χώρας

Άγιος Ιωάννης του Στουδίου

Παλάτι Πορφυρογέννητου

Θεοδοσιανά τείχη

Μια ματιά στην ιστορία τους

Κτίστηκαν μεταξύ 408 και 422μ.Χ. **επί Θεοδοσίου Β΄.** Αλυσίδα διπλών τειχών με 11 πύλες και 192 πύργους προστάτευε τα χερσαία σύνορα της Κωνσταντινούπολης για πάνω από χίλια χρόνια. Εκτείνονταν σε απόσταση 6,5 χλμ. από τη θάλασσα του Μαρμαρά ως τον Κεράτιο κόλπο. Είναι χτισμένα από κόκκινο τούβλο, που εναλλάσσεται με κομμάτια ασβεστόλιθου. Τα τείχη αντιστάθηκαν σε πολλές πολιορκίες και πήραν το προσωνύμιο **«θεοφύλακτα».** Ακόμα και οι στρατιές της **Δ΄ Σταυροφορίας** το μόνο που κατάφεραν ήταν να περάσουν τις επάλξεις στον Κεράτιο. Τελικά, τα τείχη πέρασε ο **Μωάμεθ Β΄ ο Πορθητής** με χρήση ισχυρού πυροβολικού. Οι Οθωμανοί σουλτάνοι που τον διαδέχτηκαν τα διατήρησαν σε καλή κατάσταση ως τα τέλη του 17ου αι.

Κων/πολη 1422

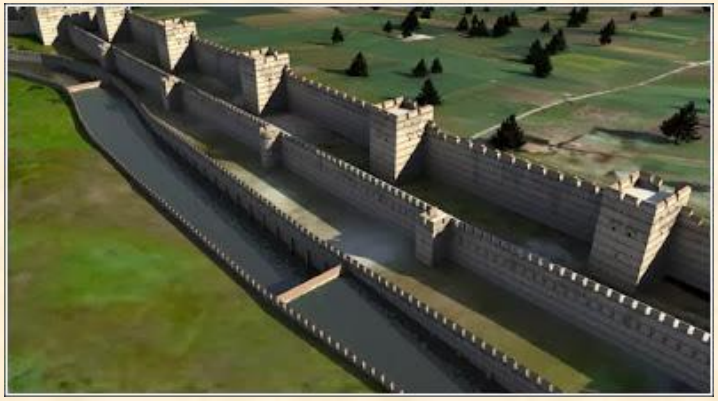

Οι εισβολείς συναντούσαν πρώτα μια **αμυντική τάφρο** και ύστερα το **έξω τείχος**, γνωστό και ως μικρόν τείχος, ενώ εάν περνούσαν το πρώτο, συναντούσαν το μεγαλύτερο **έσω τείχος**, γνωστό και ως μέγα τείχος ή κυρίως τείχος**.** Κατά μήκος του τείχους υπήρχαν **10 πύλες**, εναλλάξ μια πολιτική και μια στρατιωτική, ενώ υπήρχε και μια επίσημη για την είσοδο του αυτοκράτορα. Ήταν η λεγόμενη **Χρυσή Πύλη**, η πιο λαμπρή από όλες, εξ ολοκλήρου από μάρμαρο. Υπήρχαν και κάποιες μικρότερες πύλες, οι **πυλίδες**, για τους στρατιώτες, τους αγγελιαφόρους, τους μυστικούς επισκέπτες του αυτοκράτορα και τους μοναχούς. Μια από αυτές ήταν η **Κερκόπορτα**.

Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς 1985

Κάστρο Γεντικουλέ ή Επταπύργιο

Μια ματιά στην ιστορία του

Το **Επταπύργιο** είναι χτισμένο στο νότιο τμήμα των Θεοδοσιανών τειχών. Οι τέσσερις από τους επτά πύργους αποτέλεσαν μέρος των τειχών του Θεοδοσίου Β΄. Οι άλλοι τρεις στρογγυλοί πύργοι προστέθηκαν από τον **Μωάμεθ Β΄τον Πορθητή** μετά την Άλωση. Οι εφτά πύργοι συνδέονται με χοντρά τείχη, ώστε να σχηματίζεται πεντάπλευρη οχύρωση. Οι δύο τετραγωνισμένοι μαρμάρινοι πύργοι, που είναι ενσωματωμένοι στα χερσαία τείχη, κάποτε βρίσκονταν κάτω από τη **Χρυσή Πύλη**, τη θριαμβική είσοδο στο μεσαιωνικό Βυζάντιο. Από εδώ έμπαιναν στην πόλη οι αυτοκρατορικές πομπές κατά την ανακήρυξη των νέων αυτοκρατόρων ή κατά τον εορτασμό κάποιας επιτυχημένης εκστρατείας.

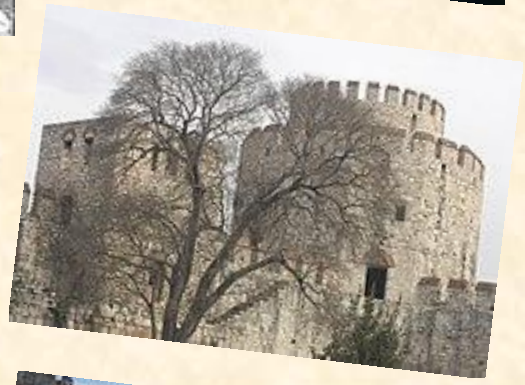

Όταν πρωτοκτίστηκε, η Πύλη ήταν καλυμμένη με χρυσό και η πρόσοψή της ήταν διακοσμημένη με γλυπτά, όπως με ένα άγαλμα της Νίκης, τέσσερις χάλκινους ελέφαντες και μια εικόνα του αυτοκράτορα Θεοδοσίου Β΄. Το κάστρο χρησιμοποιήθηκε ως **θησαυροφυλάκιο** για τρεις περίπου αιώνες. Στη συνέχεια, μετατράπηκε σε **φυλακή**, στην οποία κρατούνταν ξένοι και όσοι έχαναν την εύνοια του Σουλτάνου. Αυτοί έγραφαν τα ονόματά τους, ημερομηνίες και άλλα στοιχεία στους τοίχους. Αυτός ο πύργος ονομάζεται «πύργος των επιγραφών» (γιαζιλί κουλέ). Στο κάστρο, κάτω από τη Χρυσή Πύλη, γίνονταν **εκτελέσεις**.

Μονή Αγίου Ιωάννου του Στουδίου (Imrahor Camii)

Μια ματιά στην ιστορία της

Κτισμένη κοντά στη Χρυσή Πύλη των Θεοδοσιανών Τειχών, στην περιοχή των Ψωμαθιών, η Μονή ιδρύθηκε το 463 από τον πατρίκιο **Στούδιο**, ο οποίος, κατά τον ιστορικό Θεοφάνη, «ἔκτισε τόν ναόν τοῦ Προδρόμου καί μοναχούς τῶν Ἀκοιμήτων ἐν αὐτῷ κατέστησε». Μεγάλη ακμή γνώρισε επί των ημερών του **Θεόδωρου Στουδίτη** (9ος αι.) και ύστερα, οπότε με την εγκατάσταση της αδελφότητας των Σακκουδιτών, η μοναχική αδελφότητα έφτασε να αριθμεί 700 μοναχούς. Οι μοναχοί ονομάζονταν **Στουδίτες** και η οργάνωση του βίου τους αποτέλεσε πρότυπο για την ανάπτυξη του κοινοβιακού μοναχισμού σε ολόκληρο τον ορθόδοξο κόσμο. Στους αιώνες που λειτούργησε, απέκτησε μεγάλη φήμη, αναδείχθηκε στην πολυπληθέστερη Μονή της Πόλης και αποτέλεσε πνευματικό κέντρο της Αυτοκρατορίας. Ονομαζόταν χαρακτηριστικά «**περιφανές καί περίδοξον τῆς ἀρετῆς παιδευτήριον**».

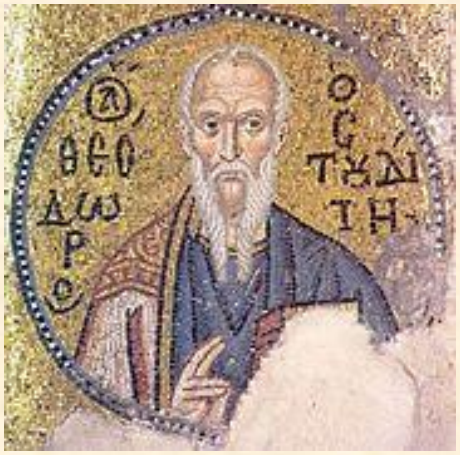

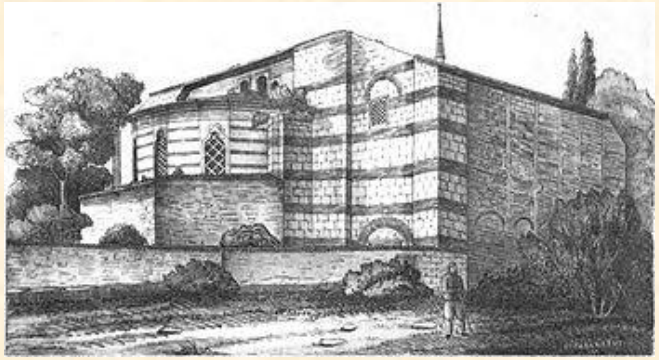

❖Στη σπουδαία **βιβλιοθήκη** της Μονής θησαυρίζονταν έγγραφα, επιστολές και υλικό που αφορούσε στα περιουσιακά στοιχεία και τα προνόμιά της. Η Μονή περιλάμβανε **σχολή αντιγραφέων**, τα χειρόγραφα της οποίας ήταν περιζήτητα σε ολόκληρο τον Χριστιανικό κόσμο και πολλά από αυτά σώζονται σε διάφορες βιβλιοθήκες της Δυτικής Ευρώπης και της Ανατολής.

❖Στη Μονή φυλάσσονταν, επίσης, πολλά **ιερά λείψανα**, μεταξύ των οποίων η κάρα του Αγίου Ιωάννη του Βαπτιστή, του πατέρα του Ζαχαρία και του Αγίου Θεοδώρου, αλλά τα περισσότερα χάθηκαν στην περίοδο της Φραγκοκρατίας.

Ακοίμητοι ονομάζονταν οι μοναχοί, οι οποίοι «καθ' ὅλην τήν ἡμέραν καί νύκτα ἔψαλλον καί ἱερούργουν» (Γ. Κεδρηνός). Ἔψαλλαν, δηλαδή, επί εικοσιτετραώρου βάσεως, ήταν οποδοί της «ἀλήκτου ὑμνολογίας».

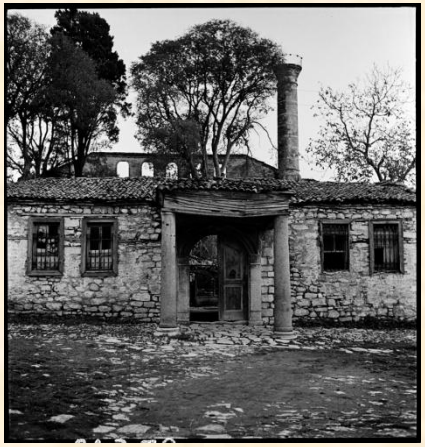

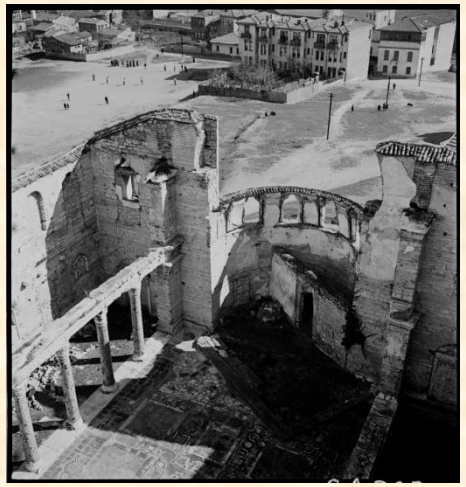

Ζωοδόχος Πηγή του Μπαλουκλί

Μια ματιά στην ιστορία της

Η **Ζωοδόχος Πηγή του Μπαλουκλί** πήρε το όνομά της από το τουρκικό όνομα **Balik** (ψάρι). Βρίσκεται έξω από τη δυτική πύλη της Σηλυβρίας, όπου υπήρχαν τα «παλάτια των πηγών», στα οποία οι Βυζαντινοί Αυτοκράτορες παραθέριζαν την Άνοιξη. Η πηγή ήταν πιθανότατα ο χώρος ενός αρχαίου ιερού της Αρτέμιδας. Η εκκλησία χτισμένη από τον **Ιουστινιανό το 559** καταστράφηκε από σεισμό και αντικαταστάθηκε από μια μικρότερη, που ξαναχτίστηκε αρκετές φορές τόσο στη βυζαντινή όσο και στην οθωμανική περίοδο. Το σημερινό οικοδόμημα χρονολογείται από το 1833.

«Χαῖρε
ὅτι βαστάζεις,
χαῖρε
ὅτι ὑπάρχεις».

Γιὰ τὴν καταγωγὴ τοῦ ἱεροῦ ἔρχονται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς παράδοσης δύο ἐκδοχές:

α) Ἡ πρώτη τοποθετεῖται στὶς ἀρχὲς τοῦ 6ου αἰ. καὶ ἀναφέρεται στὸν **Ἰουστινιανό**. Πηγὴ ὁ ἱστορικὸς Προκόπιος. Ὁ Ἰουστινιανὸς κυνηγοῦσε σ᾽ ἕνα θαυμάσιο τοπεῖο μὲ πολὺ πράσινο, νερά, δέντρα καὶ ὁμορφιά. Ἐκεῖ, σὰν σὲ ὅραμα, εἶδε ἕνα μικρὸ παρεκκλήσιο, πλῆθος λαοῦ καί ἕναν ἱερέα μπροστὰ σὲ μία πηγή. Εἶναι ἡ πηγὴ τῶν θαυμάτων, τοῦ εἶπαν. Ὁ Ἰουστινιανὸς ἔχτισε ἐκεῖ μοναστήρι μὲ ὑλικὰ ποὺ περίσσεψαν ἀπὸ τὴν Ἁγία Σοφία. Ὁ Ἰ. Κεδρηνὸς ἀναφέρει ὅτι χτίστηκε τὸ 560.

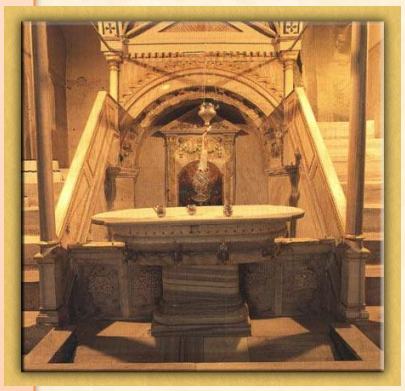

β) Ὁ Νικηφόρος Κάλλιστος διασῴζει ἄλλη παράδοση: Ὁ μετέπειτα αὐτοκράτωρ **Λέων ὁ Θράξ** (457-474) ὅταν ἐρχόταν κάποτε ὡς ἁπλὸς στρατιώτης στὴν Κωνσταντινούπολη συνάντησε στὴ Χρυσὴ Πύλη ἕναν τυφλὸ ποὺ τοῦ ζήτησε νερό. Ψάχνοντας γιὰ νερὸ μιὰ φωνὴ τοῦ ὑπέδειξε τὴν πηγή. Ὅταν θὰ γινόταν αὐτοκράτωρ, τοῦ εἶπε ἡ προφητικὴ φωνή, θὰ ἔπρεπε νὰ χτίσῃ δίπλα στὴν πηγὴ μία ἐκκλησία. […] Ἱστορικὰ εἶναι ἐξακριβωμένο ὅτι τὸ 536 στὴ Σύνοδο τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τὸν Πατριάρχη Μηνᾶ (536-552) λαβαίνει μέρος καὶ ὁ Ζήνων, ἡγούμενος «τοῦ οἴκου τῆς ἁγίας ἐνδόξου Παρθένου καὶ Θεοτόκου Μαρίας ἐν τῇ Πηγῇ».

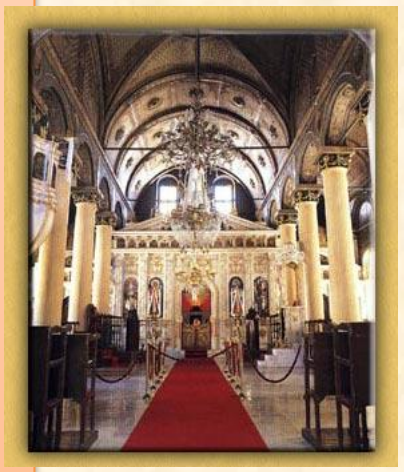

Αθανάσιος Παλιούρας, καθηγητὴς Βυζαντινῆς Αρχαιολογίας

Για τη Μονή του Μπαλουκλί, υπάρχει **θρύλος για την Άλωση της Πόλης**, ο οποίος περιγράφεται ποιητικά από τον **Γεώργιο Βιζυηνό**.

Σαράντα μέρες πολεμά ο Μωχάμετ να
πάρει την Πόλη την μεγάλη.
Σαράντα μέρες έκαμεν ο ‘γούμενος το
ψάρι στα χείλη του να βάλη.
Απ' τες σαράντα κι ύστερα, πεθύμησε
να φάγη τηγανισμένο ψάρι.
–Αν μας φυλάγ' η Παναγιά καθώς
μας‘ εφυλάγει, την Πόλη ποιος θα
πάρη;
Ρίχτει τα δίχτυα στον γιαλό,
τρία ψαράκια πιάνει,
–Θεός να τα βλογήση!
Το λάδι βάλλει στην φωτιά μες στ'
αργυρό τηγάνι, για να τα τηγανίση.
Τα τηγανίζ' από την μια, και πά' να τα
γυρίση κι από το άλλο μέρος.
Ο παραγιός του βιαστικά πετά να του
μιλήση, και τάχασεν ο γέρος!

–Μην τηγανίζης, γέροντα, και
μόσχισε το ψάρι στην Πόλη την
μεγάλη!
Την Πόλη την εξακουστή οι Τούρκοι
έχουν πάρει, μας κόβουν το κεφάλι!
–Στην Πόλη Τούρκου δεν πατούν κι
Αγαρηνού ποδάρια!
Με φαίνεται σαν ψεύμα! Μ' αν είν'
αλήθεια το κακό, να σηκωθούν τα
ψάρια να πέσουν μες στο ρεύμα!
Ακόμ' ο λόγος βάσταγε, τα ψάρι' απ'
το τηγάνι, την μια μεριά ψημένα,
πηδήξανε κι επέσανε στης λίμνης
την λεκάνη, γερά, ζωντανεμένα.
Ακόμ' ως τώρα πλέουνε, κόκκιν' από
το μέρος, όπου τα είχε ψήσει.
Φυλάγουν το Βυζάντιο ν' αναστηθή
κι ο γέρος να τ' αποτηγανίση.

«Ἔξι χρόνια παντρεμένη γυναίκα, γιά νά μήν κάνει παιδί, πάει νά πεῖ δέ θά κάνει. Καί ἀπελπισμένη τάζει μιά μέρα στή Μπαλουκλιώτισσα ὅλα της τά κοσμήματα. Ὅλα!...
- Παναΐα μου, εἶπε ἡ Λωξάντρα γονατιστή στό εἰκονοστάσι πού ἤτανε στήν κάμαρά της. Μεγαλόχαρη Παναΐα μου, κάνε τό θαῦμα σου. Πόσα χρόνια ἔχω ἀκόμα γιά νά προφτάσω νά κάνω παιδιά. Μεγάλη παντρεύτηκα γιά νά μπορέσω νά ἀναστήσω τά ὀρφανά τ' ἀδέρφια μου καί νά γηροκομήσω τόν πατέρα μου. Σωστό εἶναι νά τιμωρηθῶ γι' αὐτό; Θά κρεμάσω στήν εἰκόνα σου ὅλα μου τά διαμαντικά.
Ἄνοιξε τά χέρια της καί κοιτάζοντας τήν εἰκόνα ἄρχισε ἕνα-ἕνα νά τά ἀπαριθμεῖ, λές καί ὑπόγραφε συμβόλαιο μέ τήν Παναγία.
-Θά σέ κρεμάσω τή μεγάλη καρφίτσα τῆς νενές, τό σμαραγδένιο δαχτυλίδι τῆς μητέρας, τά περουζένια μου σκουλαρίκια, τό σταυρουδάκι μου... [...]
-Καί ὦ τοῦ θαύματος! Δέν πέρασε μήνας κ' ἔμεινε ἔγκυος. Ἔμεινε ἔγκυος καί γεννᾶ τόν Ἀλεκάκη της. Καί ὕστερα ἀπό δυό χρόνια γεννᾶ κορίτσι –τήν Κλειώ. [...]

Τό Μπαλουκλί εἶναι στό Ἑπταπύργιο, κοντά στήν Πύλη τῆς Σηλυβριᾶς, μέσα σέ πυκνό δάσος ἀπό κυπαρίσσια. [...]

Τό ἁγίασμα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς εἶναι μιά κρυστάλλινη πηγή, πού τρέχει σέ μιά δεξαμενή, κάτω βαθιά. Καί μέσα στή δεξαμενή κολυμποῦνε ψαράκια. Εἶναι, λέει, ἐκεῖνα τά ψαράκια πού πήδησαν ἀπ' τό τηγάνι στό νερό, τότες πού πήρανε οἱ Τοῦρκοι τήν Πόλη».

(*Λωξάντρα*, Μαρία Ιορδανίδου)

Μονή της Χώρας (Cariye Camii)

Μια ματιά στην ιστορία της

Ο ναός κτίστηκε το 1077-1081 από την Μαρία Δούκαινα, πεθερά του Αλεξίου Α΄ Κομνηνού, στη θέση παλαιότερων κτισμάτων που χρονολογούνται τον 6ο και 9ο αι. **Ο Θεόδωρος Μετοχίτης**, θεολόγος, φιλόσοφος και επίλεκτος Βυζαντινός αξιωματούχος, συνέβαλε στην ανακαίνισή της (1316-1321): προσθήκη εξωνάρθηκα, ψηφιδωτά, τοιχογραφίες. Παράλληλα, έκτισε νοσοκομείο και δώρισε στη Μονή την αξιόλογη συλλογή βιβλίων του. Μετατράπηκε σε τέμενος τον 16ο αι. με εντολή του μεγάλου βεζίρη του σουλτάνου Βαγιαζήτ Β΄. Το 1947 μετατράπηκε σε λαϊκό μουσείο.

«Χωρίον» ή «Χώρα» αποκαλούσαν οι Βυζαντινοί την έξω των χερσαίων τειχών πεδινή γη και η **ονομασία της Μονής** οφείλεται μάλλον στην ύπαρξη παλαιότερου ναού έξω από τα τείχη του Κωνσταντίνου Α΄. Όταν ο Θεοδόσιος Β΄ έχτισε τα νέα τείχη της Κωνσταντινούπολης, η Μονή διατήρησε τον παραδοσιακό προσδιορισμό **«ἐν τῇ Χώρᾳ»,** παρά το γεγονός πως ανήκε στον περίβολο των οχυρώσεων. Η ονομασία απέκτησε και συμβολικό νόημα, όπως μαρτυρούν οι επιγραφές των δύο ψηφιδωτών του νάρθηκα του καθολικού, που χαρακτηρίζουν τον Χριστό **«Χώρα των ζώντων»** και την Παναγία **«Χώρα του Αχωρήτου».**

Ψηφιδωτά και τοιχογραφίες της Μονής της Χώρας

Ψηφιδωτά και τοιχογραφίες της Μονής της Χώρας

Παλάτι του Πορφυρογέννητου (Tekfur Sarayi)

Μια ματιά στην ιστορία του

Η ακριβής περίοδος κατασκευής του δεν έχει εξακριβωθεί. Η τεχνική εναλλαγής της πέτρας με τρεις σειρές από τούβλα είναι χαρακτηριστική του 10ου αι., ενώ τα γεωμετρικά σχέδια συνηθίζονταν τον 14ο αι. Πιθανόν χτίστηκε ως **παράρτημα του Παλατιού των Βλαχερνών.** Αυτά τα δύο παλάτια ήταν κύριες αυτοκρατορικές κατοικίες τους δύο τελευταίους αιώνες πριν την Άλωση. Παρόλο που το ανάκτορο δίνει την εντύπωση πως πήρε το όνομά του από τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο Ζ' Πορφυρογέννητο, (10ος αι.) χτίστηκε πολύ μετά τη βασιλεία του και στην πραγματικότητα ονομάστηκε προς τιμήν του **Κωνσταντίνου Παλαιολόγου**, γιου του αυτοκράτορα Μιχαήλ Η' Παλαιολόγου.

Κατά τη βασιλεία του Αχμέτ του Γ΄ (1703-1730) οι τελευταίοι **αγγειοπλάστες του Ιζνίκ** εγκαταστάθηκαν στο παλάτι, που έγινε κέντρο παραγωγής. Η μόνη αίθουσα που υπάρχει σήμερα έχει όμορφη τριώροφη πρόσοψη σε βυζαντινό στυλ διακοσμημένη με κόκκινα τούβλα και λευκό μάρμαρο με αψιδωτές πύλες στο ισόγειο και δυο σειρές παράθυρα, που βλέπουν στην αυλή.

Παλάτι των Βλαχερνών

Μια ματιά στην ιστορία του

Οι απαρχές του παλατιού φτάνουν στο **500 μ.Χ.**, όταν αποτελούσε περιστασιακό τόπο διαμονής των αυτοκρατορικών επισκεπτών.
Το 1204 ισοπεδώθηκε από τους Σταυροφόρους. **Στα τέλη του 11ου αι. οι Κομνηνοί** (πρώτος ο Αλέξιος Α΄) το ανοικοδόμησαν και το μετέτρεψαν σε κύρια αυτοκρατορική κατοικία, αντικαθιστώντας το Μέγα Παλάτιον, μέχρι την Άλωση (1453). Εδώ διανυκτέρευσε ο **Κων/νος Παλαιολόγος Δραγάτσης**, τη νύκτα πριν από την Άλωση.

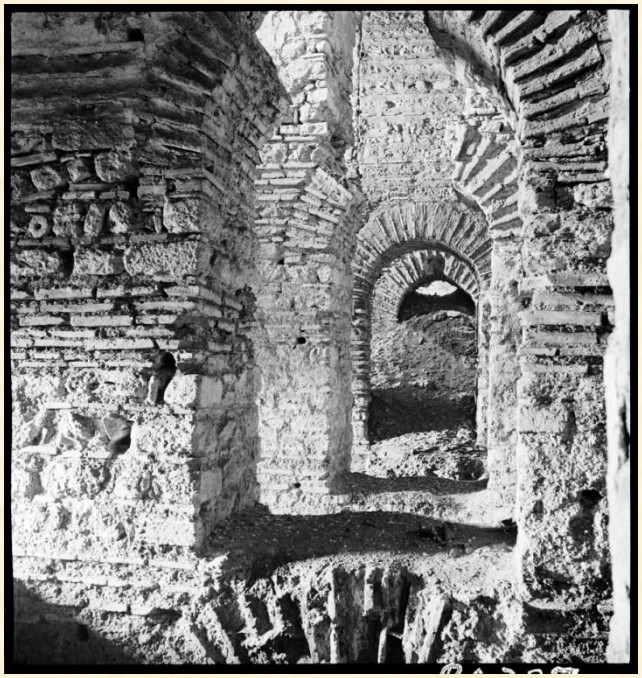

Στα ερείπιά του σήμερα περιλαμβάνονται ένας πύργος στα χερσαία τείχη, γνωστός ως **Φυλακή του Ανεμά**, μια ταράτσα ανατολικά και ένας άλλος πύργος νότια της ταράτσας, γνωστός ως **πύργος του Ισαάκ Αγγέλου.**

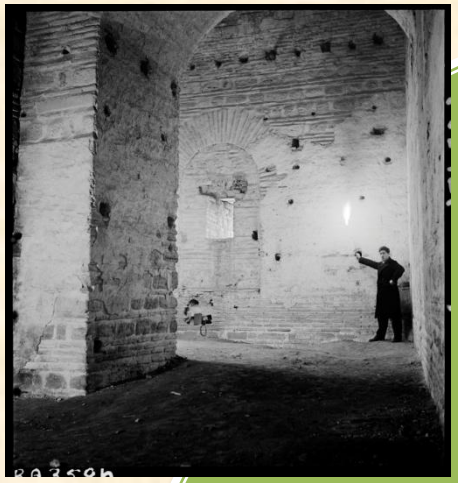

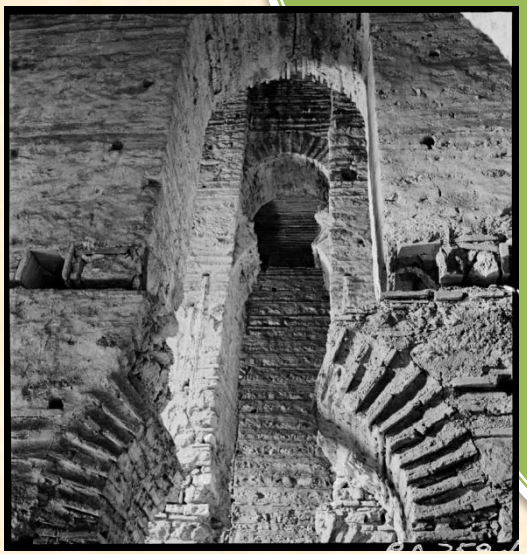

<<Αυτός ο βασιλιάς Εμμανουήλ [Μανουήλ Α΄ Κομνηνός] έχτισε ένα μεγάλο παλάτι, ως έδρα της κυβέρνησής του πάνω στην παραλία, εκτός από τα παλάτια που είχε χτίσει ο πατέρας του, και το ονόμασε Βλαχέρνες. Τις κολόνες και τους τοίχους του τα επένδυσε με χρυσάφι και ασήμι, και πάνω τους σκάλισε εικόνες με μάχες που έγιναν πριν από την εποχή του αλλά και με μάχες δικές του. Έστησε επίσης ένα θρόνο, ώστε αυτός να κάθεται αποκάτω. Ήταν γεμάτο πετράδια ανυπολόγιστης αξίας, και τη νύχτα δεν χρειάζονταν φώτα, γιατί όλοι μπορούσαν να δουν από το φως που έβγαζαν τα πετράδια>>. *(Αλλαγές στον Βυζαντινό πολιτισμό κατά τον 11ο και 12ο αιώνα,* A.P Kazhdan/ Ann Whartan Epstein)

Μια ματιά στην ιστορία της

Η Παναγία των Βλαχερνών υπήρξε ο πιο φημισμένος ναός της Παναγίας στην Κωνσταντινούπολη, με ακτινοβολία σε ολόκληρο τον χριστιανικό κόσμο. Ο ναός ανεγέρθη από την αυτοκράτειρα **Πουλχερία** και το σύζυγό της Μαρκιανό μεταξύ των ετών 450-453. Επί **Ιουστίνου Α΄** (518-527) υψώθηκε τρούλος, ενώ κατά τη βασιλεία του **Ιουστίνου Β΄** (565-578) προστέθηκαν δύο αψίδες, ενισχύοντας το σχήμα του σταυρού. Επί **Ρωμανού Γ ΄ Αργυρού** (1028-1034) οι τοξοστοιχίες διακοσμήθηκαν με χρυσό και ασήμι. Το 1070 ο ναός καταστράφηκε από πυρκαγιά και ξαναχτίστηκε από τον **Ρωμανό Δ΄ Διογένη**. Οι **Σταυροφόροι** (1204) μετέτρεψαν την εκκλησία σε καθολική, έως ότου την εξαγόρασε ο **Ιωάννης Γ΄Δούκας Βατάτζης** (1222-1254). Ύστερα από την πυρκαγιά του 1434 και την Άλωση, ο ναός ερειπώθηκε. Το κτίσμα περιήλθε σε **Οθωμανούς** μέχρι το 1867, όταν αγοράστηκε από τη συντεχνία των **γουναράδων της Κωνσταντινούπολης**, οι οποίοι έχτισαν ναΐσκο πάνω από το αγίασμα.

Παναγία των Βλαχερνών

Κειμήλια

❖ Επί Λέοντος Α΄ του Θρακός (457-474) δημιουργήθηκε το «**άγιο λούσμα**» και το παρεκκλήσιο της Αγίας σορού, όπου φυλασσόταν το **ωμοφόριο** και η **Τιμία Εσθής της Θεοτόκου**, που μεταφέρθηκε από την Παλαιστίνη το 473 από τους πατρικίους Γάλβιο και Κάνδιδο. Εδώ μόνο ο βασιλιάς επιτρεπόταν να εισέλθει και να λουστεί κατά την Γ΄ Παρασκευή των Νηστειών. Σήμερα σώζεται μόνο το άγιο λούσμα.

❖ **Η Αχειροποίητος εικόνα του Σωτήρος** (Άγιο Μανδήλιο) μεταφέρθηκε από τον Ρωμανό τον Πρεσβύτερο από την Έδεσσα της Συρίας.

Τύπος ναού
Ξυλόστεγη τρίκλιτη βασιλική με τρούλο.

Κατά τον **Γ. Φραντζή** ο Ιερός Ναός κάηκε το 1434 από πυρκαγιά, που προκλήθηκε στην ξύλινη στέγη του «ὑπό τινῶν ἀρχοντοπούλων θελόντων πιάσαι νεοττούς περιστερῶν». Σώθηκε μόνο ο χώρος του αγιάσματος.

Ο τύπος της Παναγίας της Βλαχερνίτισσας
Η Θεοτόκος παριστάνεται όρθια, μετωπική, δεομένη με τα χέρια υψωμένα στον ουρανό, έχοντας στο στήθος της εγκόλπιο με τον Ιησού.

Η **σωτηρία της Πόλης** το **626**, όταν πολιορκήθηκε από τα στρατεύματα των **Αβάρων**, αποδίδεται στην εικόνα της Βλαχερνίτισσας, **της Υπερμάχου Στρατηγού**, η οποία λιτανεύτηκε στις επάλξεις από το γιο του Ηρακλείου που απουσίαζε, τον πατριάρχη Σέργιο και τον λαό. Σύσσωμος ο λαός οδηγήθηκε με την εικόνα στον ναό, όπου αγρύπνησε ψάλλοντας τον **Ακάθιστο Ύμνο**.

Σύμφωνα με την παράδοση, **κατά την Εικονομαχία**, η εικόνα της Παναγίας των Βλαχερνών καλύφθηκε από τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο Ε΄ (741-775), για να σταματήσει η αποδιδόμενη στο πρόσωπό της τιμή. Όμως, η εικόνα αποκαλύφθηκε με θαυμαστό τρόπο επί βασιλείας του Ρωμανού Γ΄ Αργυρού (11ος αι.). Με την εικόνα συνδέεται και το **θαύμα του πέπλου**, που ανασηκωνόταν από το πρόσωπο της Παναγίας ανάλογα με την περίπτωση, όπως μαρτυρεί η **Άννα Κομνηνή**.

Με τη λήξη της Εικονομαχίας (843) ξεκίνησε από το ναό των Βλαχερνών η **γιορτή της Ορθοδοξίας, που** καθιερώθηκε για τον θρίαμβο των εικόνων.

Περίπατος στο Μπέγιογλου ή Πέραν

Πύργος
του Γαλατά

Οδός
του Πέραν

Συνοικία Ταξίμ

Μοναστήρι
των Μεβλεβί

Ξενοδοχείο
Πέρα Παλάς

Μια ματιά στην ιστορία του Πέραν

Κατά **τη βυζαντινή περίοδο** στην περιοχή στεγαζόταν η Γενοβέζικη παροικία, ενώ μετά την Άλωση του 1204 η περιοχή πέρασε στην επιρροή των Βενετών. Κατά την **Οθωμανική περίοδο** Εβραίοι από την Ισπανία, Άραβες, Έλληνες και Αρμένιοι δημιούργησαν κοινότητες. Από τον 16ο αι. εγκαταστάθηκαν ξένες πρεσβείες. Η παρουσία του **ελληνορθόδοξου στοιχείου** στο Πέραν ήταν έντονη και απαντάται ήδη από τον 17ο αιώνα, με ισχυρή οργάνωση, όπως δηλώνει και το καταστατικό της ελληνορθόδοξης κοινότητας Σταυροδρομίου, που είναι το πρώτο του είδους στην Κωνσταντινούπολη.

Η ονομασία Μπέγιογλου έχει δυο πιθανές προελεύσεις. Εκεί λέγεται ότι αιχμαλωτίστηκε ο Αλέξιος, γιος του τελευταίου αυτοκράτορα της Τραπεζούντας, Καλοϊωάννη του Κομνηνού, από τον Μωάμεθ Β' τον Πορθητή μετά την άλωση της Τραπεζούντας. «Μπέη – ογλού» θα πει βασιλικός γιος. Η δεύτερη εκδοχή πηγάζει από το γεγονός ότι κατά τον 16ο αι. διέμεναν, κυρίως, επίσημοι ξένοι επισκέπτες, τους οποίους οι Τούρκοι αποκαλούσαν «Μπεηλέρ», δηλαδή πρίγκιπες. «Μπέη-γιολού» είναι η «οδός των Πριγκίπων».

Ο δρόμος του Σταυροδρομίου, τον καιρό που ήταν γνωστός σαν Grande Rue De Pera και κατοικούσαν στο Πέραν 80.000 Έλληνες.

18

Ελληνίδα του Πέραν. Χαλκογραφία από έκδοση του χρονικού των ταξιδιών του N. de Nicolay (16ος αι.).

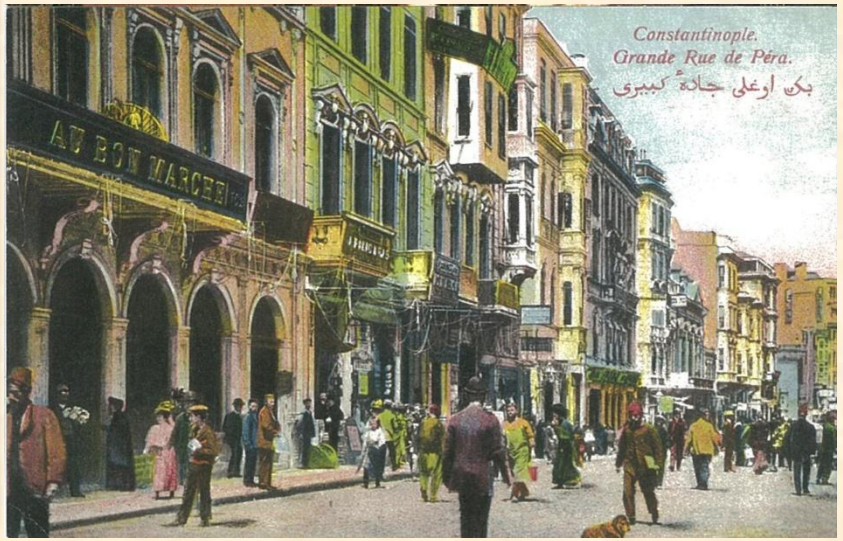

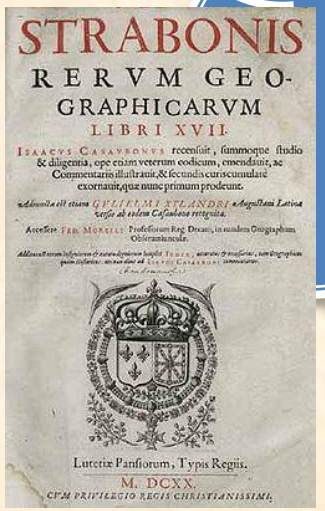

«**Το Σταυροδρόμι** είναι η περιοχή που βρίσκεται απέναντι από την παλιά Κωνσταντινούπολη. Αρχίζει από το τέλος του Γαλατά και φτάνει μέχρι το Σισλί. Περιλαμβάνει τις συνοικίες που βρίσκονται δεξιά και αριστερά της Μεγάλης Οδού του Πέραν. Η περιοχή πήρε το όνομά της από τους Έλληνες της Πόλης που διέσχιζαν την περιοχή και σχημάτιζαν έναν σταυρό. Η περιοχή, επίσης, λεγόταν και **«Πέραν»** διότι ήταν απέναντι από την ακτή του Κεράτιου κόλπου. Η ονομασία αυτή αναφέρεται και στα «Γεωγραφικά» του Στράβωνος, όσον και στο «Βοσπόρου ανάπλουν» του Διονυσίου του Βυζαντίου το 196 μ.Χ. ». (*Πολύβιος Στράντζαλης, Η Σχολή της Παναγίας (1833) και το Ζωγράφειο Γυμνάσιο (1893) Κωνσταντινουπόλεως, Έκδοση της «Εταιρείας Μελέτης της καθ' Ημάς Ανατολής», Αθήνα 2003.*)

Ο Πύργος του Γαλατά

Μια ματιά στην ιστορία του

Ο Πύργος του Γαλατά είναι ένας μεσαιωνικός, κυκλικός, πέτρινος πύργος (βόρεια στον Κεράτιο κόλπο). Η βάση του έχει ύψος 35 μ. και ο διακοσμητικός οβελός της κωνικής κορυφής του έχει ύψος 67 μ. Το 1348 χτίστηκε από τη γενουατική παροικία της Πόλης ως Πύργος του Χριστού και αρχικά χρησιμοποιήθηκε ως προπύργιο. Όταν το κατέκτησαν οι Οθωμανοί τον 16ο αιώνα, έγινε φυλακή. Από τότε μέχρι το 1960 χρησιμοποιήθηκε ως πυροσβεστικός σταθμός παρατήρησης.

Πληροφορίες

Buyuk Hendek Caddesi,Beyoğlu
Τιμή: 10 – 15 TL
Τηλ: 02122938180
www.galatatower.net
Στάση Μετρό: Sishane – Γραμμή M2
Ωράριο λειτουργίας :
Καθημερινά 09:00-20:00

Ο περιηγητής **Εβλιγιά Τσελεμπή** αφηγείται πως από τον πύργο του Γαλατά κατάφερε να πετάξει τον 17ο αιώνα ο Χεζαρφέν Αχμέτ Τσελεμπή με αυτοσχέδιο μηχανισμό φτερών, κατορθώνοντας να διασχίσει το Βόσπορο και να προσγειωθεί με επιτυχία στο Ουσκουνταρ.

Μοναστήρι των Μεβλεβί

Πληροφορίες
Galip Dede Cad 15,
Beyoglu
Τηλ. 0212 2435

Μια ματιά στην ιστορία του

Μολονότι ο Κεμάλ Ατατούρκ απαγόρευσε τον σουφισμό το 1924, το μοναστήρι αυτό επεβίωσε ως μουσείο της λογοτεχνίας *ντιβάν* (κλασική οθωμανική ποίηση). Το μοναστήρι ανήκε στην πιο διάσημη αίρεση των σούφηδων, που είναι γνωστοί ως **περιστρεφόμενοι δερβίσηδες**. Το μουσείο έχει στο κέντρο ένα θεωρείο του 18ου αι., μέσα στο οποίο υπάρχει οκταγωνική ξύλινη σκηνή χορού. Την τελευταία Κυριακή κάθε μήνα δίνεται παράσταση τελετουργικού χορού από ομάδες σύγχρονων σούφηδων (5 μ.μ. – 7 μ.μ.). Γύρω από τη σκηνή υπάρχουν βιτρίνες, όπου εκτίθενται αντικείμενα που ανήκουν στην αίρεση, όπως καπέλα, ρούχα, χειρόγραφα, φωτογραφίες και μουσικά όργανα. Στον κήπο βρίσκονται οι περίτεχνες ταφόπετρες των κοινών μελών και των εξεχόντων ηγετών της αίρεσης.

Ξενοδοχείο Πέρα Παλάς

Μια ματιά στην ιστορία του

Το «Πέρα Παλάς» είναι το πιο κοσμοπολίτικο και με μεγάλη ιστορία ξενοδοχείο της Κωνσταντινούπολης, που αποτελούσε κέντρο των πολιτικών, διανοούμενων και καλλιτεχνών της Ευρώπης. Κτίστηκε το 1892 από τον αρχιτέκτονα Αλεξάντερ Βαλερύ, όταν η **Εταιρεία Βαγκόν – Λι** αποφάσισε να το ανεγείρει στα υψώματα πάνω από τον Γαλατά, για να υποδέχεται κυρίως τους επιβάτες του Οριάν Εξπρές, που έρχονταν στην Κωνσταντινούπολη από το Παρίσι. Το 1918, το ξενοδοχείο αγοράστηκε από τον Έλληνα επιχειρηματία Μποδοσάκη. Το πολυτελές μπαρ «Γκραν Οριάν» του ξενοδοχείου, με τους **αυθεντικούς πολυελαίους**, έχει φιλοξενήσει στα τραπέζια του διασημότητες από όλο τον κόσμο. Το ξενοδοχείο διατηρεί πολλά αυθεντικά στοιχεία του παρελθόντος, όπως παλιά έπιπλα εποχής, περίτεχνα πόμολα, υδραυλικά και έναν παλιό εκπληκτικής τέχνης **ανελκυστήρα** από ξύλο και σίδερο. Το **σαλόνι**, με τους μαρμάρινους κίονες, έχει ιδιαίτερα μεγαλοπρεπή ατμόσφαιρα.

Πληροφορίες
Mesrutiyet cad. 98-100,
Beyoglu, 34430

Σε 27 από τα 145 δωμάτια του ξενοδοχείου είναι χαραγμένα σε μπρούτζινες πλάκες τα **ονόματα διάσημων επισκεπτών**, όπως του Κεμάλ Ατατούρκ, ο οποίος έμεινε στο δωμάτιο αριθ. 101, που διατηρείται σήμερα ως μουσείο. Ανάμεσα σε προσωπικότητες που έχουν διαμείνει κατά καιρούς στο «**Πέρα Παλάς**» περιλαμβάνονται: ο Λέων Τρότσκι, η Μάτα Χάρι, η Σάρα Μπερνάρ, η Ζοζεφίν Μπέικερ, η Γκρέτα Γκάρμπο, ο Άλφρεντ Χίτσκοκ, η Τζάκι Ωνάση κ. ά.

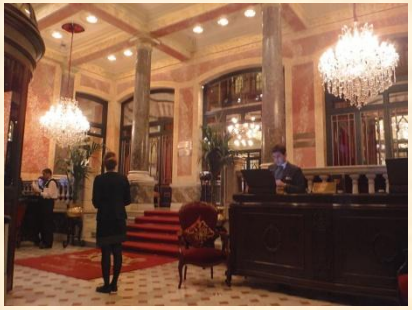

Η Αγγλίδα συγγραφέας αστυνομικών μυθιστορημάτων **Αγκάθα Κρίστι** (1890 – 1976) έμενε στο δωμάτιο Νο 411 πολλές φορές μεταξύ 1924 – 1933. Εδώ συνέγραψε μεγάλο μέρος από το μυθιστόρημά της «Έγκλημα στο Οριάν Εξπρές». Το δωμάτιο είναι ανοικτό στους επισκέπτες, όπου μπορεί κανείς να δει τα βιβλία και τις φωτογραφίες της συγγραφέως.

Οδός του Πέραν (Istiklal Caddesi)

Η **Μεγάλη Οδός του Πέραν** στα τουρκικά λέγεται **Ιστικλάλ Καντεσί**. Έχει μήκος περίπου 3 χλμ. και είναι γεμάτη με εμπορικά καταστήματα. Αρχίζει από την πλατεία Ταξίμ, στο κέντρο της Κωνσταντινούπολης, και φτάνει μέχρι τον Γαλατά. Πήρε τη σημερινή της μορφή στα τέλη του 19ου, αρχές του 20ου αιώνα, όταν οικοδομήθηκαν κτήρια σε νεοκλασικό ρυθμό.

Αξίζει να δείτε

Ο ορθόδοξος Ναός της Αγίας Τριάδας Σταυροδρομίου

Ο Ναός εγκαινιάστηκε το **1880**, ανήμερα του Σταυρού, χτισμένος με σχέδιο του αρχιτέκτονα **Ποντεσάρρου**, που συνδυάζει την αναγεννησιακή Δύση και τη Βυζαντινή Ανατολή. Τροποποιήσεις στο αρχικό σχέδιο έκανε ο αυτοκρατορικός κάλφας **Βασιλάκης Ιωαννίδης**. Η αποπεράτωση του ναού έγινε με δάνειο 4.000 χρυσών λιρών από τους μεγάλους ευεργέτες Ευστάθιο Ευγενίδη, Παύλο Στεφάνοβικ Σκυλίτση, Γεώργιο Ζαρίφη και Γεώργιο Κορωναίο.

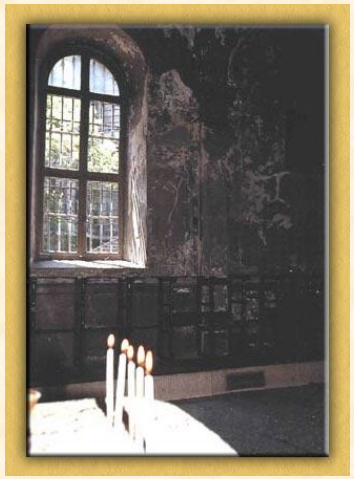

Αξίζει να δείτε

Το Σισμανόγλειο Μέγαρο
Βρίσκεται στο μέσον της άλλοτε Μεγάλης Οδού του Πέραν (σημερινής Istiklal Caddesi) και συνδυάζει στοιχεία ύστερης μπαρόκ και κλασικής αρχιτεκτονικής.
Το κτήριο δώρισε **ο Κωνσταντίνος Σισμάνογλου** στο ελληνικό κράτος το 1939, για να στεγάσει **το Γενικό Προξενείο της Ελλάδας.**
Στους χώρους του φιλοξενούνται πολιτιστικές εκδηλώσεις, με σκοπό την προαγωγή του πολιτισμού και της ιστορίας της Ελλάδας και του Ελληνισμού στην Τουρκία.

Πληροφορίες
Istiklal Cad. 60, Galatasaray-Beyoglu
Τηλ. : +90 2122449335
E mail : sismanogliomegaro@gmail.com

Αξίζει να δείτε

Ζωγράφειο Λύκειο

Το σχολείο βρίσκεται στο κέντρο της Πόλης σε μικρή απόσταση από το Πέραν. Η ιστορία του ανάγεται στον 19ο αι. Η σχολή, που λειτουργούσε στο Σταυροδρόμι της Παναγίας, είχε πάνω από 800 μαθητές και έτσι αποφασίστηκε να γίνει ένας έρανος, για να κτιστεί ένα καινούριο σχολείο. Κορυφαίος δωρητής ήταν ο **Χρηστάκης Ζωγράφος**, του οποίου το όνομα φέρει, σε ένδειξη τιμής, το σχολείο.

Πληροφορίες

Turnacibasi Sokak N 27 - Beyoğlu, 34433
www.zografyon.com
Τηλ.: 0212 292 03 02 , 244 27 89 , 293 96 66

Αξίζει να δείτε

Το Ζάππειο Παρθεναγωγείο

Ιδρύθηκε το 1875 από τον **Κωνσταντίνο Ζάππα**, που ενήργησε ως εκτελεστής της διαθήκης του εξαδέλφου του Ευάγγελου Ζάππα. Θεμελιώθηκε το 1882 από τον **Οικουμενικό Πατριάρχη Ιωακείμ Γ΄**. Αρχιτέκτονας ήταν ο **Ιωάννης Ιωαννίδης**. Στο σχολείο φοιτούσαν μόνο κορίτσια έως το 2000, όταν λόγω έλλειψης μαθητριών έγινε μικτό. Η πρώτη διευθύντρια του Ζαππείου ήταν η **Καλλιόπη Κεχαγιά**, που καταγόταν από την Προύσα και είχε διατελέσει ήδη διευθύντρια του Αρσακείου Αθηνών.

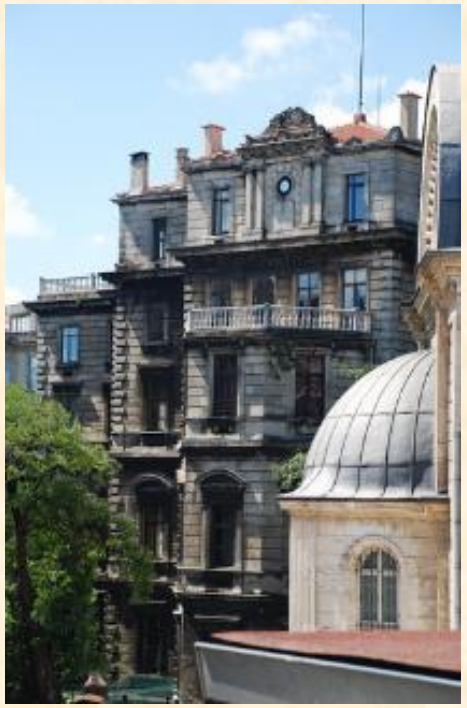

Αξίζει να δείτε

Το Λύκειο Γαλατασαράι
Ιδρύθηκε το **1481** και είναι το παλαιότερο κέντρο μέσης εκπαίδευσης στην Κωνσταντινούπολη και ο δεύτερος αρχαιότερος τουρκικός εκπαιδευτικός θεσμός στην πόλη μετά το Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης, το οποίο ιδρύθηκε το 1453.

Τσιτσέκ Πασαζί (Cicek Pasaji, Cite de Pera)
Εγκαινιάστηκε το 1876 και σημαίνει το **Πέρασμα των Λουλουδιών**. Αρχικά, χρησιμοποιούνταν από το **Θέατρο Ναούμ**, το οποίο υπέστη σοβαρές ζημιές από πυρκαγιά το 1870. Κατόπιν, το θέατρο αγοράστηκε από τον ντόπιο Έλληνα τραπεζίτη **Χρηστάκη Ζωγράφο Εφέντι** και ο αρχιτέκτονας Κλεάνθης Ζάννος σχεδίασε το σημερινό κτήριο, που στα πρώτα του χρόνια ονομάστηκε Σιτέ ντε Πέρα ή Χριστάκι Πασαζί (Πέρασμα Χρηστάκη). Μετά τη Ρωσική επανάσταση του 1917, πολλές Ρωσίδες από οικογένειες ευγενών πωλούσαν λουλούδια εδώ. Κατά την δεκαετία του 1940 υπήρχαν κυρίως **ανθοπωλεία**. Σήμερα, στη στοά υπάρχουν ιστορικές καφετέριες, οινοποιία και εστιατόρια.

Αξίζει να δείτε

Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου Σταυροδρομίου ή Παναγία του Πέραν

«Χτίσθηκε τὸ 1804, μετὰ τὸ τέλος τοῦ Ῥωσοτουρκικοῦ Πολέμου τοῦ 1787. Τὸν θεμέλιο λίθο ἔθεσε ἕνας πρίγκιπας, ὁ Δημήτριος Μουρούζης, καὶ τὸ πρῶτο κτίσμα, ἕνας ταπεινὸς ναΐσκος, ὑψώθηκε μέσα σὲ μία καὶ μόνη νύχτα. Λέγεται ὅτι γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἄδεια γιὰ τὴν ἀνέγερση, μιὰ καὶ στὸν συγκεκριμένο χῶρο δὲν εἶχε προϋπάρξει ἐκκλησία, ὁ Μουρούζης σκαρφίστηκε ἕνα τέχνασμα. Πλήρωσε δύο Τούρκους ποὺ ἄρχισαν νὰ μαλώνουν. Ὅταν τοὺς ἔπιασαν καὶ τοὺς πῆγαν στὸ «καρακόλι» (ἀστυνομικὸ τμῆμα) κι᾽ ὅταν ρωτήθηκαν σὲ ποῖο σημεῖο μάλωναν, ἀπάντησαν, ὅπως εἶχε συμφωνηθεῖ, «ἐκεῖ ποὺ ἦταν παλιὰ ἡ ἐκκλησία τῶν Ῥωμιῶν». Τὸ ἴδιο ἔγινε ἀργότερα μὲ κάποιους ἄλλους καί μὲ τὶς μαρτυρίες αὐτές, ἐξασφαλίσθηκε ἡ σουλτανικὴ ἄδεια ἀνοικοδομήσεως. Ὁ ναός, ὡς ἔχει σήμερα, διαμορφώνεται μόλις τὸ 1893. Εἶναι μία τεράστια, ἐπιβλητική, πεντάκλιτη βασιλική, μ᾽ ἕνα ὑπέροχο μπαρὸκ τέμπλο καὶ ἡ εἰκονογραφική της θεματολογία εἶναι δανεισμένη ἀπὸ τὴν παλαιολόγεια Μονὴ τῆς Χώρας».

(Ισμήνη Καπάνταη, *Εκκλησίες στην Κων/πολη*
Νικόλαος Γκίνης – Κων/νος Στράτος)

Ταξίμ και προάστια

Μια ματιά στην ιστορία της συνοικίας

Με κέντρο την **Πλατεία Ταξίμ**, η συνοικία Ταξίμ συγκεντρώνει τις δραστηριότητες του σύγχρονου Μπέγιογλου. **Ταξίμ** σημαίνει κέντρο διανομής νερού, καθώς από τις αρχές του 18ου αι. ήταν το σημείο στο οποίο γινόταν η διανομή του νερού που έφτανε από το δάσος του Βελιγραδίου. Η **πέτρινη στέρνα** που χτίστηκε το 1732, επί Μαχμούτ Α΄, βρίσκεται ακόμα στην αρχή της **λεωφόρου Ιστικλάλ.** Από την Πλατεία Ταξίμ ξεκινάει ο πεζόδρομος της Ιστικλάλ (Οδός Ανεξαρτησίας) που έχει μήκος περίπου 3 χλμ. και διασχίζεται από το **τραμ του 1875**, το δεύτερο γηραιότερο σε όλο τον κόσμο.

Στο κέντρο της πλατείας Ταξίμ, δεσπόζει το "**μνημείο της Δημοκρατίας**", ένα μεγάλο τετράπλευρο θολωτό μνημείο με τον ανδριάντα του Κεμάλ Ατατούρκ, που ανεγέρθηκε το 1928, και τον παρουσιάζει να αναλαμβάνει την επίθεση κατά των Ελλήνων το 1922 (βόρεια πλευρά) και να προκηρύσσει τη Δημοκρατία της Τουρκίας το 1923 (νότια πλευρά).

Η περιοχή **βόρεια της Πλατείας Ταξίμ** έγινε δημοφιλής τον 19ο αι., όταν οι σουλτάνοι έχτισαν παλάτια στις ακτές του Βοσπόρου και στους πράσινους λόφους πάνω από αυτές.
Η περιοχή διατηρεί ακόμα την αίγλη που απέκτησε τότε.

«Ο Δημοτικός Κήπος του Ταξιμιού ήτανε κόσμος ολόκληρος. Για να μπεις πλήρωνες εισιτήριο, οι μεγάλοι ένα γρόσι, τα παιδιά μισό γρόσι, τα μωρά τίποτα. Τα όρια όμως ανάμεσα στις διάφορες ηλικίες δεν ήτανε χαραγμένα πολύ καθαρά και γινότανε, στην είσοδο, μεγάλες συζητήσεις με τους δημοτικούς υπαλλήλους για το τι έπρεπε να πληρώσει ο καθένας. Μόλις έμπαινες, αντίκριζες τους φύλακες που φορούσανε στολή και κρατούσανε μεγάλες βίτσες. Γυρνούσανε παντού και παραμονεύανε τα παιδιά. Αν περπατούσες στα φυτεμένα μέρη, αν έκοβες λουλούδια ή κλαδιά, σε κυνηγούσανε και σε δέρνανε με τη βίτσα. [...]. Αριστερά καθώς έμπαινες, ήταν η μεγάλη χαβούζα με τα κόκκινα ψάρια. [...]. Δεξιά ήτανε μια παράγκα που πουλούσε τσοκολάτες, κουφέτα, παστέλι, σιμίτια, φιστίκια, στραγάλια, κολοκυθόσπορους ψημένους και αλατισμένους και κορόμηλα πράσινα. Δέκα κορόμηλα μία δεκάρα, αν παζάρευες μπορεί να έπαιρνες και έντεκα, το βράδυ αρρωστούσες λιγάκι, μα άξιζε ο κόπος. [...] Δεξιά κι αριστερά ήταν οι επίσημοι περίπατοι του Κήπου, που έκαναν κύκλο και πήγαιναν προς τη μεγάλη πλατεία του κέντρου. Σ' αυτούς τους δρόμους ήταν όλο νταντάδες, γκουβερνάντες και παιδιά φρόνιμα».

(*Λεωνής*, Γιώργος Θεοτοκάς)

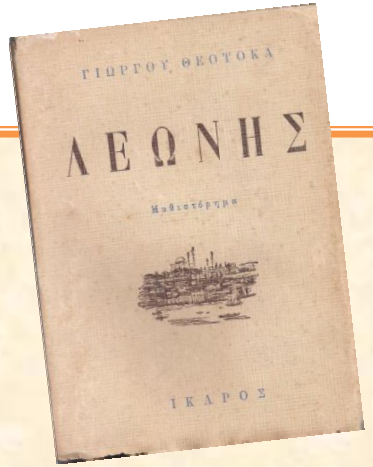

Αξίζει να δείτε

Περίπτερο της Φλαμουριάς (Ihlamur Kasri)

Ήταν κάποτε **θερινή κατοικία των σουλτάνων** και χρονολογείται από τα μέσα του 19ου αι. Όπως υποδηλώνει το όνομα του κτίσματος, η περιοχή ήταν κάποτε γεμάτη φλαμουριές. Αποτελούσε καταφύγιο και τόπο κυνηγιού των σουλτάνων.

Πληροφορίες

Ihlamur Tsikiye Yolu, Besiktas
Τηλ. : (0212)2595086
Ωράριο λειτουργίας : Τρ. – Τετ. & Παρ. – Κυρ. 09:30- 17:00

Αξίζει να δείτε

Ναυτικό Μουσείο
Ιδρύθηκε το 1897 και περιέχει συλλογές από στρατιωτικά αντικείμενα εποχής του Οθωμανικού Ναυτικού. Τα εκθέματά του υπολογίζονται σε 20.000.

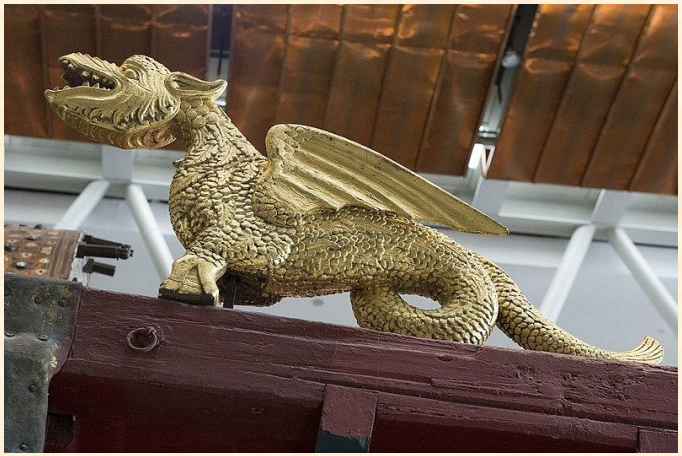

Πληροφορίες
Sinan Oasa Mh. Besisktas Cas. No: 6/1, 34200
Ωράριο λειτουργίας : Δευτ.-Κυρ. 09:00- 17:00

Αξίζει να δείτε

Στρατιωτικό Μουσείο

Κτίστηκε το 1841 και λειτούργησε ως **στρατιωτική σχολή**, όπου σπούδασε ο Κεμάλ Ατατούρκ το 1889-1905. Η αίθουσα διδασκαλίας έχει διατηρηθεί, όπως ήταν τότε. Από τα εντυπωσιακότερα **εκθέματα** του Μουσείου είναι τα **καμπύλα στιλέτα**, που φορούσαν στη μέση τους οι στρατιώτες τον 15ο αι., **χάλκινες περικεφαλαίες αλόγων** του 17ου αι., **οθωμανικές ασπίδες** από ιτιά και καλάμι καλυμμένες από μεταξωτό νήμα, **οι σκηνές των σουλτάνων** στις εκστρατείες από μετάξι και μαλλί με κεντητά στολίδια. Στο Μουσείο δίνονται παραστάσεις της **μπάντας Μεχτέρ** που δημιουργήθηκε τον 14ο αι. από τον Οσμάν Α΄ (1301). Μέχρι τον 19ο αι. τα μέλη της ήταν γενίτσαροι που συνόδευαν τον Σουλτάνο σε μάχες και τραγουδούσαν για τις νίκες των προγόνων τους. Λέγεται ότι η μπάντα ενέπνευσε τον Μότσαρτ και τον Μπετόβεν.

Πληροφορίες

Valikonagi Cad. 2, Harbiye
Τηλ.: +90(212)2332720
www.tsk.tr
Ωράριο λειτουργίας : Τετ.-Κυρ. 09: 00-17: 00

Αξίζει να δείτε

Πάρκο Γιλντίζ

Το πάρκο Γιλντίζ (άστρο) επί Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ήταν μέρος του παλατιού Γιλντίζ. Έχει πλήθος λουλουδιών και αιωνόβιων δέντρων με ποικιλίες από όλο τον κόσμο. Επισκεφθείτε το **Παλάτι Γιλντίζ**, το **Περίπτερο** της **Μάλτας** και του **Καντίρ, το Περίπτερο Σαλέ** και το **εργαστήριο πορσελάνης.**

Πληροφορίες

Ciragan Cadd. Besiktas

Αξίζει να δείτε

Παλάτι Ντολμαμπαχτσέ (γεμιστός κήπος)

Βρίσκεται στην ευρωπαϊκή ακτή του Βοσπόρου και κατασκευάστηκε το 1856 επί σουλτάνου **Αβδούλ Μετζίτ Α΄** από τους Αρμένιους αρχιτέκτονες Καραμπέτ Μπαλιάν και το γιο του Νικογός. Η επιδεικτική χλιδή του ερχόταν σε αντίθεση με την παρακμή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας εκείνη την περίοδο. Ο σουλτάνος με την οικογένειά του μετακόμισε αμέσως εγκαταλείποντας το Τοπκαπί, που ήταν κατοικία των σουλτάνων επί 4 αιώνες. Μετά τη διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ήταν η Προεδρική κατοικία του **Κεμάλ Ατατούρκ**, ο οποίος πέθανε εδώ (10/11/1938). Όλα τα ρολόγια του παλατιού έχουν σταματήσει στην ώρα του θανάτου του (9.05π.μ.). Από το 1960 λειτουργεί ως μουσείο. Η πρόσοψη μήκους 248 μ. είναι από λευκό μάρμαρο, ενώ το εσωτερικό ήταν έργο του Γάλλου **Σεσάν** (Όπερα του Παρισιού) θυμίζοντας τα γαλλικά παλάτια στη διακόσμηση. Συνδυάζει στοιχεία μπαρόκ, ροκοκό και νεοκλασικής αρχιτεκτονικής.

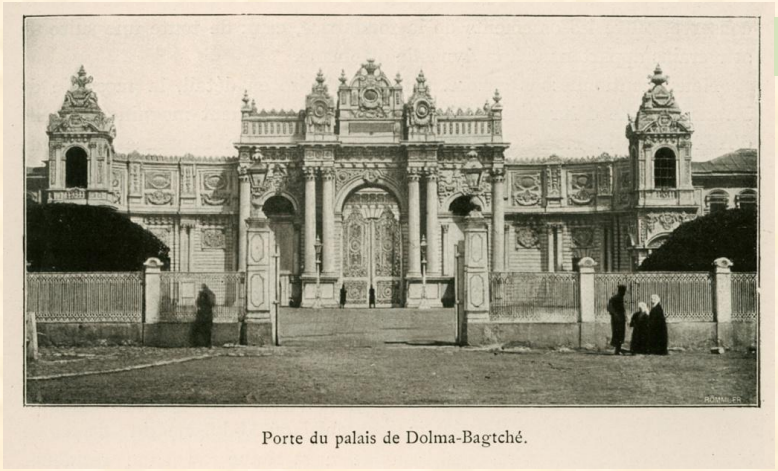

Porte du palais de Dolma-Bagtché.

19

Αξίζει να δείτε

Το επιβλητικό και ογκώδες κτήριο ακολουθεί δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα και όχι τη σχεδιαστική φιλοσοφία του Τοπκαπί. Καλύπτει έκταση 11 στρεμ. και αποτελείται από τους χώρους των ανδρών, την αίθουσα τελετών και τα διαμερίσματα του Σουλτάνου, που απαρτίζονται από 285 δωμάτια, 46 αίθουσες, 6 λουτρά και 68 τουαλέτες. 14 **τόνοι χρυσού** σε φύλλα χρησιμοποιήθηκαν, για να στολιστούν οι οροφές του. Τα **ξύλινα δάπεδα** μοιάζουν με ψηφιδωτά.
Η **«κρυστάλλινη σκάλα»** είναι φτιαγμένη εξ ολοκλήρου από μπρούντζο και κρύσταλλο μπακαρά. Ο βαρύτιμος **πολυέλαιος** στην αίθουσα του θρόνου, ο μεγαλύτερος του κόσμου, ζυγίζει 4,5 τόνους και ήταν δώρο της βασίλισσας Βικτωρίας.

Πληροφορίες

Dolmabahce Caddesi, Besiktas
www.dolmabahcepalace.com
Τηλ.: 2122369000
Ώρες λειτουργίας: Τρ.-Κυρ. 09:00-16:30

Περίπατος στην ασιατική πλευρά

Πύργος του Λέανδρου

Στρατώνες Σελιμιγιέ

Τέμενος Ατίκ Βαλιντέ

Τέμενος Τσινιλί

Πύργος του Λέανδρου (Kiz Kulesi)

Μια ματιά στην ιστορία του

Ο **Πύργος του Λέανδρου** βρίσκεται πάνω σε νησάκι στη νότια είσοδο του Βοσπόρου. Κτίστηκε από τον **Μανουήλ Α΄ Κομνηνό** τον 12ο αι., για να εμποδίζει, με αλυσίδα που έφτανε μέχρι τον απέναντι πύργο των Μαγγάνων στην ακτή του Γαλατά, την είσοδο στον Κεράτιο κόλπο. Στο ίδιο σημείο ο **Αθηναίος στρατηγός Αλκιβιάδης** είχε χτίσει το 408 π.Χ. παρατηρητήριο, για να ελέγχει τις μετακινήσεις των περσικών πλοίων στα στενά. Στα νεότερα χρόνια χρησιμοποιήθηκε ως περιοχή αποκλεισμού σε μια επιδημία χολέρας, ως φάρος, ως τελωνείο και ως ναυτική πύλη με διόδια. Σήμερα είναι επιθεωρητήριο της τουρκικής ακτοφυλακής και είναι γνωστός ως **«πύργος της κόρης»** .

Πληροφορίες

Kizkulesi Salacak Mevkii Üsküdar
Τηλ.: 2163424747
www.kizkulesi.com.tr

Θρύλοι για το όνομα του Πύργου

❖Σύμφωνα με την **τουρκική εκδοχή** ένας σουλτάνος έκλεισε εκεί τη νεαρή κόρη του μετά από χρησμό που έλαβε «ότι θα πεθάνει από τσίμπημα φιδιού ως τα 18 της χρόνια», για να την προστατέψει. Την επισκεπτόταν μόνο ο ίδιος. Στα 18 γενέθλιά της, της πήγε ένα καλάθι φρέσκα φρούτα, μέσα στο οποίο, όμως, κρυβόταν ένα δηλητηριώδες φίδι που δάγκωσε την πριγκίπισσα και επιβεβαίωσε την προφητεία.

❖Σύμφωνα με την **αρχαιοελληνική εκδοχή** ο πύργος οφείλει το όνομά του στον μύθο της **Ηρώς και του Λέανδρου.** Η **Ηρώ** ήταν ιέρεια της Αφροδίτης και κατοικούσε σε έναν πύργο στην πόλη της Σηστού, στην ευρωπαϊκή ακτή του Ελλησπόντου. Ο **Λέανδρος**, ένας νεαρός από την Άβυδο, στην απέναντι όχθη του στενού, την ερωτεύθηκε, και κάθε βράδυ περνούσε κολυμπώντας τον Ελλήσποντο, για να είναι μαζί της. Η **Ηρώ** άναβε μια λάμπα κάθε νύχτα στην κορυφή του πύργου της, για να τον οδηγεί, και τον υποδεχόταν στην ακτή. Μια χειμωνιάτικη νύχτα, όμως, η λάμπα έσβησε, ο Λέανδρος έχασε τον προσανατολισμό του και πνίγηκε. Η Ηρώ, όταν κατάλαβε τι συνέβη, αυτοκτόνησε πηδώντας από τον πύργο.

Τέμενος Ατίκ Βαλιντέ (Atik Valide Camii)

Μια ματιά στην ιστορία του

Το τζαμί είναι αφιερωμένο στην ενετικής καταγωγής **Νουρμπανού Σουλτάν** που ήταν σύζυγος του **Σελίμ Β΄**. Η Νουρμπανού ήταν η πρώτη μητέρα σουλτάνου που κυβέρνησε την Οθωμανική Αυτοκρατορία μέσω του χαρεμιού. Αυτό το τέμενος ήταν το τελευταίο τζαμί του αρχιτέκτοντα **Μιμάρ Σινάν** και το ολοκλήρωσε το 1583. Ο τρούλος στηρίζεται σε 5 ημιθόλια και αψίδες, που βρίσκονται πάνω από την πύλη της εισόδου.
Το εσωτερικό του περιβάλλεται από τρεις στοές, στις οποίες διατηρείται η ζωγραφική σε μαύρο, κόκκινο και χρυσό, χαρακτηριστική της περιόδου.

Πληροφορίες
Cinili Camii Sok.,
Uskudar

Τέμενος Τσινιλί (Cinili Camii)

Μια ματιά στην ιστορία του

Το τέμενος κτίστηκε από τη **Μαχπεϊκέρ Κοσέμ Σουλτάν,** σύζυγο του Αχμέτ Α΄, το 1640. Ήταν μια από τις τελευταίες ισχυρές γυναίκες του χαρεμιού.

Η πρόσοψη και το εσωτερικό του τεμένους καλύπτονται από πλακίδια Ιζνίκ σε τιρκουάζ, λευκό, γκρίζο χρώμα, και σε αποχρώσεις του μπλε. Στην αυλή δεσπόζει η κρήνη των καθαρμών, ένας μεντρεσές (ιεροσπουδαστήριο) και ένα τουρκικό λουτρό.

Πληροφορίες

Cavusderesi Cad. Cinili Mescit Sok. Ve Cinili Hamam Sok. No:1, Uskudar

Ώρες λειτουργίας : καθημερινά, εκτός ωρών προσευχής

Στρατώνες Σελιμιγιέ (Selimiye Kislasi)

Μια ματιά στην ιστορία τους

Κατασκευάστηκε αρχικά το 1800 από τον σουλτάνο **Σελίμ Γ΄** για το νέο στρατό του, με τον οποίο ήλπιζε να αντικαταστήσει τους γενίτσαρους, στο πλαίσιο στρατιωτικών μεταρρυθμίσεων. Η προσπάθειά του απέτυχε και ο ίδιος εξορίστηκε και δολοφονήθηκε σε εξέγερση των γενιτσάρων το 1807, κατά την οποία ο στρατώνας καταστράφηκε. Το 1828 επί σουλτάνου **Μαχμούτ Β΄** το κτήριο ανοικοδομήθηκε και αργότερα ο σουλτάνος **Αμπντούλ Μετζίτ Α΄** το ανακαίνισε και πρόσθεσε σε καθεμιά από τις τέσσερις γωνίες του έναν πύργο επτά επιπέδων. Οι στρατώνες χρησιμοποιούνται σήμερα ως έδρα της 1ης Στρατιάς του τουρκικού στρατού ξηράς.

Κατά τη διάρκεια του **Κριμαϊκού πολέμου** (1854 – 1856) ο στρατώνας διατέθηκε στον βρετανικό στρατό και μετατράπηκε σε **στρατιωτικό νοσοκομείο**. Το 1854 η **Φλόρενς Νάιτινγκεϊλ** έφτασε εκεί με 37 εθελοντές νοσηλευτές. Έζησε και εργάστηκε στον βορειοανατολικό πύργο. Το δωμάτιό της έχει μετατραπεί σε μουσείο και περιέχει αυθεντικά έπιπλα, αντίγραφα φυλλαδίων που έγραφε η ίδια, με θέμα τη φροντίδα των στρατιωτών, και τη λάμπα που της χάρισε την επωνυμία **η «Κυρία με τη Λάμπα».**

Πληροφορίες
Cesme-Kebir Cad, Selimiye
Τηλ.: (0216) 5568000
Ωράριο λειτουργίας:
Σάβ.-Κυρ. 09:00-17:00

Μια βόλτα στον Βόσπορο

Κάστρο της Ευρώπης

Κάστρο της Ανατολής

Γιαλιά στον Βόσπορο

Πάρκο Εμιργκάν

Παλάτι Μπεϊλέρμπεη

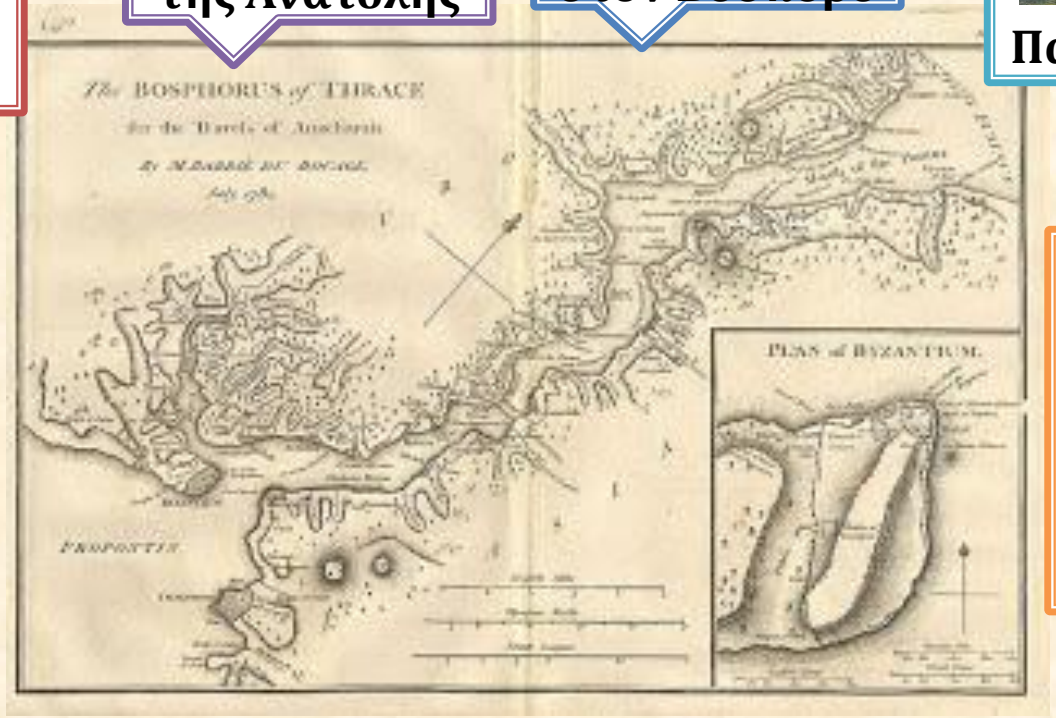

Παλάτι Κιουτσούκτσου

Βόσπορος

Ο Βόσπορος είναι ένας φυσικός πορθμός, που μαζί με τα Δαρδανέλια, αποτελεί το **όριο μεταξύ Ευρώπης και Ασίας**, και το στενότερο πέρασμα της διεθνούς ναυσιπλοΐας. Ενώνει τη Μαύρη Θάλασσα με τη Θάλασσα του Μαρμαρά, η οποία με τη σειρά της ενώνει τα Δαρδανέλια με το Αιγαίο και από εκεί με τη Μεσόγειο. Το πέρασμα έχει μήκος 30 χλμ. Δύο κρεμαστές γέφυρες συνδέουν την ευρωπαϊκή με την ασιατική πλευρά του Βοσπόρου. Η πρώτη, **η Γέφυρα του Βοσπόρου ή Γέφυρα Ατατούρκ** έχει μήκος 1074 μ. και ολοκληρώθηκε το 1973. Ενώνει το Ορτάκιοϊ στην ευρωπαϊκή πλευρά με το Μπεϊλέρμπεη στην ασιατική ακτή. Η δεύτερη, **Γέφυρα Φατίχ Σουλτάν Μεχμέτ** (Βόσπορος ΙΙ) έχει μήκος 1.090 μ. και ολοκληρώθηκε το 1988, περίπου 5 χλμ. βόρεια της πρώτης.

Οι Βυζαντινοί ονόμαζαν τον Βόσπορο «**Στενόν**» και τα σημαντικότερα τοπωνύμιά του ήταν Βοσπόρειος Άκρα, Αργυρόπολις, Άγιος Μάμας, Άγιος Φωκάς, Εστίαι ή Μιχαίλιον, Φονεύς, Ανάπλους ή Σωσθένιον στην Ευρωπαϊκή πλευρά και Ιερών πύργος, Ειρηναίον, Ανθεμίου, Σοφιαναί, Βιθυνιακή Χρύσπολις στην Ασιατική πλευρά.

Ο μύθος λέει…

Το αρχαιοελληνικό όνομα Βόσπορος αναλύεται ως **βους+πόρος (πέρασμα βοδιών)**. Ο μύθος αναφέρει ότι η **Ιώ** ήταν ιέρεια της Ήρας και αγαπημένη του **Δία.** Η Ήρα αντιλήφθηκε την παράνομη σχέση και ο Δίας, για να προστατεύσει την Ιώ από την οργή της θεάς, τη μεταμόρφωσε σε **αγελάδα.** Η **Ήρα,** για να εκδικηθεί, έστειλε έναν οίστρο (μύγα των βοδιών), για να βασανίζει την Ιώ. Εκείνη καταδιωκόμενη από τον οίστρο, άρχισε να περιπλανιέται στη γη. Ο **Βόσπορος** πήρε το όνομά του από το πέρασμά της.

Ο μύθος λέει…

Κάποτε οι κινούμενοι βράχοι, γνωστοί ως **Συμπληγάδες Πέτρες**, που βρίσκονταν στο βόρειο τμήμα του Βοσπόρου, συνέθλιβαν κάθε πλοίο που προσπαθούσε να περάσει. Το πρώτο πλοίο που κατάφερε τον ασφαλή διάπλου ήταν η **«Αργώ»**. Ο **Ιάσονας** με τους Αργοναύτες άφησαν πρώτα να περάσει ένα περιστέρι ανάμεσα στους βράχους. Οι βράχοι έκλεισαν και το περιστέρι έχασε μόνο μερικά φτερά της ουράς του. Όταν ξανάνοιξαν, πέρασε η «Αργώ» χάνοντας μόνο ένα μέρος της πρύμνης. Από τότε οι βράχοι σταθεροποιήθηκαν και ανοίχτηκε η Ελληνική πρόσβαση στη Μαύρη Θάλασσα.

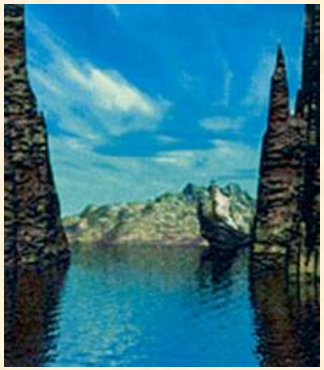

«Κωνσταντινούπολη, Μια ιστορία τριών πόλεων», Bettany Hughes, Εκδ. ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2017

21

«Τήν εύρωπαϊκή ὄχθη τοῦ Βοσπόρου τήν κατοικοῦσαν περισσότερο Ἕλληνες καί γενικά Εὐρωπαῖοι, — τό Μέγα Ρέμα, τό Μπουγιούκ-Ντερέ, τά Θεραπειά, ὅλα ἐκεῖνα τά προάστια θυμίζανε Εὐρώπη. Ἡ ἀσιατική ὄχθη ἦτανε Ἀνατολή. Ἐκεῖ ἔβγαινε τό νταούλι γιά νά θυμίσει στούς πιστούς πώς ἦταν ραμαζάνι. Ἐκεῖ ὁ μουεζίνης τρεῖς φορές τή μέρα διαλαλοῦσε ταχτικά πώς ἕνας εἶναι ὁ Ἀλλάχ, καί ὁ Μωάμεθ ὁ Προφήτης τοῦ Ἀλλάχ. Καί στήν ἀπέναντι ὄχθη σάν ἔφτανε αὐτός ὁ ἀντίλαλος, ἔφτανε σάν παραμυθένια φωνή ἀπό ἕναν ἄλλον κόσμο».

(*Λωξάντρα*, Μαρία Ιορδανίδου)

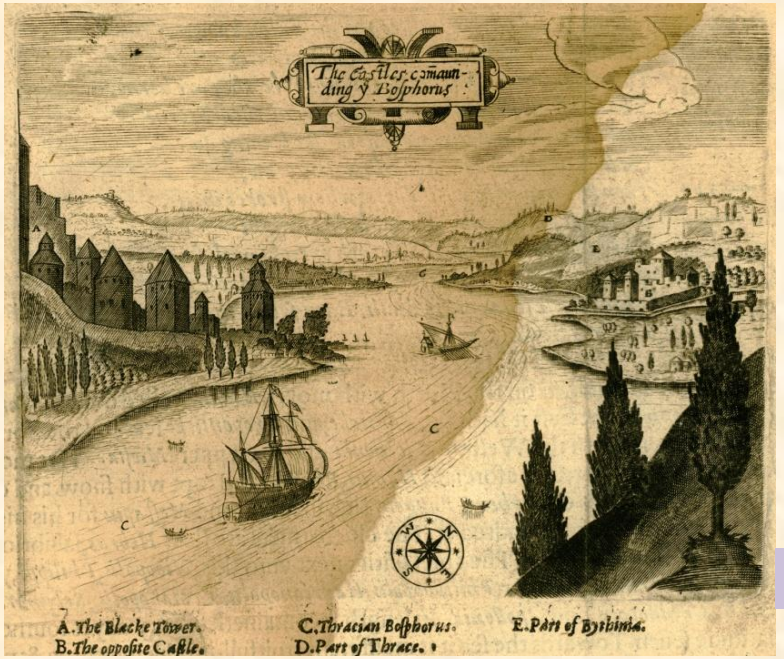

22

Κάστρο της Ευρώπης (Rumeli Hisari)

Μια ματιά στην ιστορία του

Το **Κάστρο της Ευρώπης** κτίστηκε μεταξύ του 1451 και 1452 επί σουλτάνου **Μωάμεθ Β΄ του Πορθητή**, ο οποίος το σχεδίασε. Το κάστρο διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην **κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης** το 1453. Καθώς βρίσκεται στο στενότερο σημείο του Βοσπόρου, από εδώ γινόταν ο **έλεγχος του ανεφοδιασμού των Βυζαντινών.** Μαζί με το παλαιότερης κατασκευής κάστρο Αναντολού Χισάρ (1393 – 1394), που βρίσκεται στην ασιατική πλευρά της Πόλης, χρησιμοποιήθηκε για τον έλεγχο του περάσματος μεταξύ της Μαύρης Θάλασσας και της Θάλασσας του Μαρμαρά. Η **διάταξη του κάστρου** έχει τη μορφή ισοσκελούς τριγώνου. Η έκτασή του φθάνει τα 250 μ. μήκος, το πλάτος του είναι 50-100 μ., ενώ ο ψηλότερος πύργος του, στο νότιο τμήμα, φθάνει σε απόσταση 70 μ. από την επιφάνεια της θάλασσας.

Μετά την κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης, το κάστρο της Ευρώπης λειτούργησε ως **φυλακή** και **τελωνειακός σταθμός**, ωστόσο σταδιακά εγκαταλείφθηκε. Μέχρι τον 19ο αι. , διατήρησε τον ισχυρό μουσουλμανικό χαρακτήρα του με πολυάριθμα τεμένη, αλλά και μοναστήρια δερβίσηδων. Στη θέση του αναπτύχθηκε χωριό, που μάλλον αποτελούσε **θερινό θέρετρο** για μέλη της οθωμανικής άρχουσας τάξης. Μετά την αναστήλωσή του το 1953, οι οικίες του χωριού στο εσωτερικό του κάστρου κατεδαφίστηκαν και αποτελεί **μουσειακό χώρο**. Διαμορφώθηκε, επίσης, **υπαίθριο θέατρο** αρχαιοελληνικού τύπου, όπου διοργανώνονται σήμερα παραστάσεις, κατά τη θερινή περίοδο, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ της Πόλης.

Μέσα στο κτήριο υπάρχει **έκθεση οπλισμού** που χρησιμοποιήθηκε κατά τις επιθέσεις για την κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης, όπως μπάλες κανονιών και αλυσίδες.

Πληροφορίες

Bebek Sahil Yolu. Ευρωπαϊκή πλευρά

Ωράριο λειτουργίας: Τρ. –Κυρ. 09:00-22:30

Κάστρο της Ανατολίας (Anadolu Hisari)

Μια ματιά στην ιστορία του

Το κάστρο της Ανατολίας κτίστηκε μεταξύ του 1393 και του 1394 από τον σουλτάνο **Βαγιαζίτ Α΄ "τον Κεραυνό"** ως μέρος των προετοιμασιών του ενόψει της δεύτερης πολιορκίας της Κωνσταντινούπολης το 1395. Μετά την κατάκτηση της Πόλης χρησίμευσε ως στρατιωτική φυλακή.

Η **Γέφυρα Φατίχ Σουλτάν Μεχμέτ**, η δεύτερη γέφυρα που διασχίζει τον Βόσπορο, βρίσκεται λίγο βορειότερα του φρουρίου.

Το **Αναντολού χισάρι** ανεγέρθηκε ως παρατηρητήριο. Έχει ύψος 25 μ. , έναν κεντρικό τετράγωνο πύργο εντός των τειχών, τα οποία είναι ακανόνιστης πενταγωνικής μορφής, με πέντε πύργους παρακολούθησης σε κάθε γωνία. Επίσης, ένα τζαμί βρίσκεται εντός του φρουρίου. Αποτελεί την αρχαιότερη τουρκική αρχιτεκτονική κατασκευή χτισμένη στην Κωνσταντινούπολη. Το φρούριο ήταν γνωστό και ως "Γκιουζελτσέ Χισάρι" σε ιστορικά έγγραφα.

Παλάτι Μπεϊλέρμπεη (Beylerbeyi Sarayi)

Μια ματιά στην ιστορία του

Κτίστηκε επί σουλτάνου **Αβδούλ Αζίζ** μεταξύ 1861-1865 από τον **Σαρκίς Μπαλιάν** σε στυλ μπαρόκ. Χρησιμοποιήθηκε ως θερινή κατοικία, τόπος φιλοξενίας των μελών των βασιλικών οικογενειών και άλλων επισήμων. Ο σουλτάνος **Αβδούλ Χαμίτ ΙΙΙ** έζησε εδώ μετά την εκθρόνισή του το 1912 έως τον θάνατό του το 1918. Το κτήριο είναι τριώροφο. Στο ισόγειο βρίσκονται οι κουζίνες και τα υπηρεσιακά διαμερίσματα, ενώ στους δύο ορόφους τα αυτοκρατορικά διαμερίσματα και οι αίθουσες υποδοχής. Τα δάπεδα καλύπτονται από αιγυπτιακή ψάθα για μόνωση και οι πολυέλαιοι είναι κατασκευασμένοι από κρύσταλλο Βοημίας.

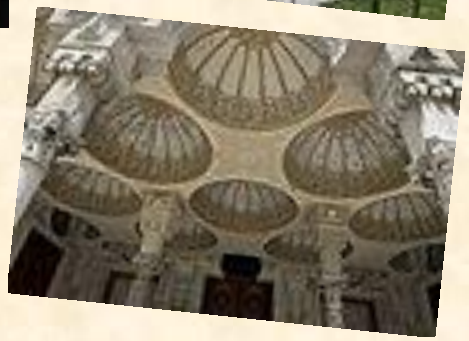

Πληροφορίες

Cayirbasi Cad, Ασιατική πλευρά

Ωράριο λειτουργίας: Τρ.Τετ. & Παρ –Κυρ. 09:30-17:00 (Οκτ.-Απρ. έως 16:00)

Παλάτι Κιουτσούκσου (Kucuksu Kasri)

Μια ματιά στην ιστορία του

Το παλάτι κτίστηκε το 1857 επί σουλτάνου **Αβδούλ Μετζίτ Α΄** από τον αρχιτέκτονα **Νικογό Μπαλιάν** σε νεομπαρόκ στυλ. Όταν ολοκληρώθηκε, ο σουλτάνος παραπονέθηκε πως ήταν πολύ απλοϊκό και ζήτησε περισσότερα στολίδια και το μονόγραμμά του χαραγμένο στην πρόσοψη. Αργότερα, επί **Αβδούλ Αζίζ** (1830-1876), η πρόσοψη διακοσμήθηκε ακόμη περισσότερο, οπότε είναι δύσκολο να εντοπιστούν οι γραμμές της αυθεντικής αρχιτεκτονικής. Το κτήριο, σε μια έκταση 405 τ.μ., αποτελείται από το ισόγειο και δύο ορόφους. Οι **κήποι** του περιβάλλονται από **σιδερένια κιγκλιδώματα** με μια πύλη σε καθεμιά από τις 4 πλευρές, αντίθετα με άλλους κήπους παλατιών που περιβάλλονται από ψηλά τείχη.

Πληροφορίες

Goksu Mah, Beykoz
Τηλ.: (216) 3323303
Ωράριο λειτουργίας: 09:00-17:00
Δευτέρα και Τρίτη κλειστό

Γιαλιά στον Βόσπορο

Μια ματιά στην ιστορία τους

Με τη **μεσαιωνική ελληνική λέξη γιαλί** (yali) οι Οθωμανοί ονόμαζαν τον αιγιαλό και κατ' επέκταση τα παραλιακά κτίσματα. Στο **τέλος του 17ου αι.**, πασάδες, μεγάλοι βεζίρηδες και εξέχοντες κάτοικοι της Πόλης άρχισαν να χτίζουν κομψές ξύλινες επαύλεις στις ακτές του Βοσπόρου, οι οποίες χρησιμοποιούνταν ως **θερινές κατοικίες**, **χώροι δεξιώσεων** και **φιλοξενίας** υψηλών προσκεκλημένων. Πολλά από τα γιαλιά κτίστηκαν αργότερα πιο περίτεχνα σε ρυθμό μπαρόκ, αρνουβό, αλλά και σε πιο μοντέρνο στυλ. Τα παλαιότερα γιαλιά χτίζονταν πάνω στο νερό, ενώ τα μεταγενέστερα πιο μέσα.

Από τα **620 γιαλιά που διασώζονται**, το παλαιότερο έχει κτισθεί το 1699 από τον **Αμτσαζαντέ Χουσεΐν Πασά**, μεγάλο βεζίρη, επί σουλτάνου Μουσταφά Β΄.

Διαρρύθμιση

Στο **ισόγειο** βρίσκονταν οι βοηθητικοί χώροι, ενώ στον **όροφο** δέσποζε το μεγάλο και λεπτομερώς διακοσμημένο κεντρικό σαλόνι, όπου συνήθως υπήρχε **συντριβάνι** κι απ' το οποίο ξεκινούσαν χωριστές σειρές δωματίων για άνδρες (**σελαμλίκι**) και γυναίκες (**χαρέμι**). Στην πίσω πλευρά υπήρχε **κήπος** και ίσως κάποια **βοηθητικά κτίσματα** (αποθήκες, δωμάτια υπηρετών και φρουράς), όταν αυτά δεν περιλαμβάνονταν στο κυρίως οικοδόμημα. Χαρακτηριστικές είναι οι **μικρές σκάλες στην προκυμαία**, ώστε οι επισκέπτες (που έρχονταν απ' την Κωνσταντινούπολη με βάρκες) να αποβιβάζονται χωρίς κίνδυνο.

Γιαλί Αρίφ Πασά στο Γενίκιοϊ.

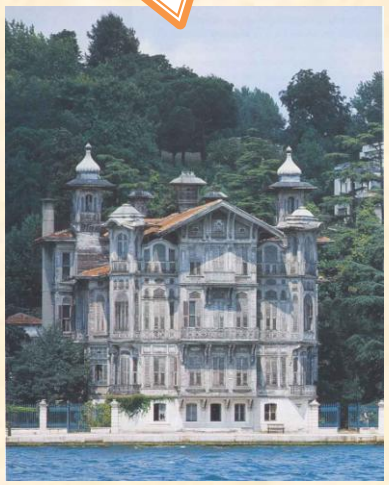

Γιαλί Εντίμπ Εφέντη .

Γιαλί Σεφίκ Μπέη.

Το γιαλί του **κόμη Λεόν Οστρόρογκ**, Πολωνού νομομαθή και συμβούλου των τελευταίων σουλτάνων.

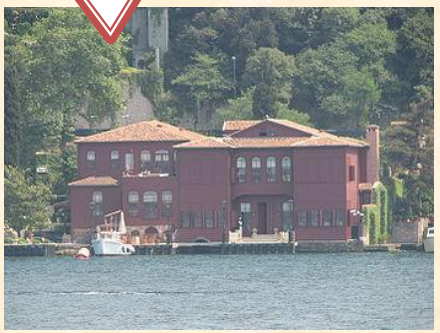

«Ἀγαποῦσε τό Βόσπορο μέ τά μεγάλα μέγαρα, πού τά σκαλοπάτια τους κατέβαιναν ἴσαμε τόν πάτο τῆς θάλασσας. Μέ τά χιλιόχρονα πλατάνια, τίς καστανιές, τά ὠραῖα τρεχάμενα νερά, τά ἄγρια ρέματα, πού κουβαλούσανε μπουλούκια τό ψάρι ἀπ' τή Μαύρη Θάλασσα».

(*Λωξάντρα*, Μαρία Ιορδανίδου)

23

Vue d'un Kiosque entre Defterdar-Bournou et Kourou-Tchechmè.

24

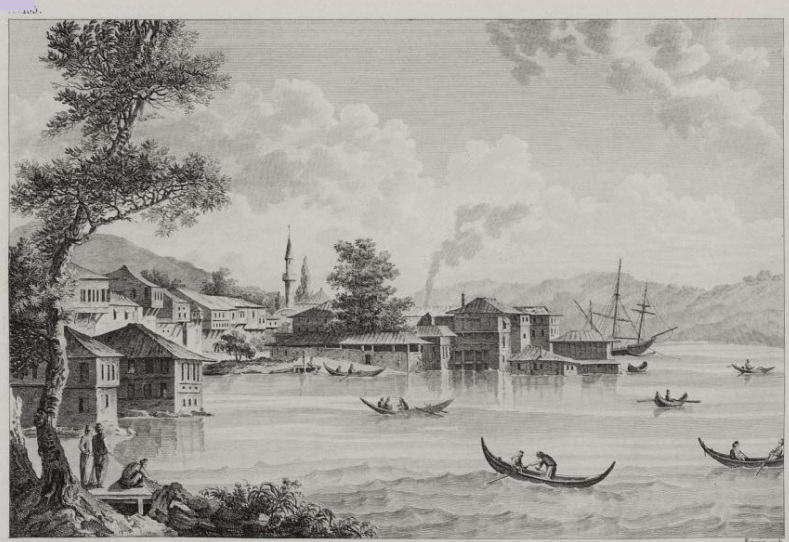

Vue de la Maison du Mollah à Buïuk-dèrè.

Πάρκο Εμιργκάν (Emirgan Parki)

Μια βόλτα…

Το δημόσιο **πάρκο Εμιργκάν** βρίσκεται στην περιοχή Σαριγιέρ στην Ευρωπαϊκή ακτή του Βοσπόρου και καλύπτει μια έκταση 325.000 τ.μ. Κατά τη Βυζαντινή εποχή την έκταση αυτή κάλυπταν κυπαρίσσια και ήταν γνωστή ως **«Κυπαράδες» ή «Δάσος των Κυπαρισσιών»**. Το πάρκο φιλοξενεί τους **κήπους με τις τουλίπες**, που είναι πάντα ανθισμένες κατά το ετήσιο Φεστιβάλ Τουλίπας κάθε Απρίλιο. Η βασιλεία του Αχμέτ Γ΄ (1718-1730) είναι γνωστή **ως Εποχή της Τουλίπας.** Στα τέλη του 19ου αι. κτίστηκαν το **Κίτρινο Περίπτερο** (Sari Kosk) σε στυλ ελβετικού σαλέ, το **Ροζ Περίπτερο** (Pembe Kosk) με παραδοσιακά οθωμανικά στοιχεία, και το **Λευκό Περίπτερο** (Beyaz Kosk) σε νεοκλασικό στυλ.

Εκδρομή στα Πριγκηπόννησα (Kizil Adalar)

«Μέσον Βύζαντος και πελάγους Αστακηνού» βρίσκονται τα **Πριγκηπόννησα.** Πρόκειται για ένα σύμπλεγμα νησιών στη Θάλασσα του Μαρμαρά, νότια της Κωνσταντινούπολης. Αποτελείται από 4 μεγάλα νησιά (**Πρώτη, Αντιγόνη, Χάλκη, Πρίγκηπος**) και 5 μικρότερα (**Πίτα, Νέανδρος, Οξειά, Πλάτη, Αντιρόβυθος**). Στο σύμπλεγμα ανήκουν και οι ύφαλοι **Βόρδωνες**, που θεωρούνται το απομεινάρι ενός δέκατου νησιού, που καταποντίστηκε από σεισμό. Στους Βόρδωνες υπήρχε το βυζαντινό μοναστήρι του Γόρδωνος ή των Αρμενιακών, όπου είχε ταφεί ο **Πατριάρχης Φώτιος**, σύμφωνα με μια εκδοχή.

« Ὁ Senior Momars, καταγράφοντας "τά τέσσαρα Νησία" πού βρίσκονταν στόν "κόλπον ποῦν' εὐρύχωρος, ὡς τήν Νικομηδεία", ἀναφέρει : "Πρώτη ἠ πρώτη ἔρημος, ἠ Ἀντίγονος τό ἄλλο, ἠ Χάλκη τό πλειό εὔμορφο, Πρίγκηπος τό μεγάλο».

(Πρώτη, Αντιγόνη, Τα Πριγκηπόνησα, Ακύλας Μήλλας)

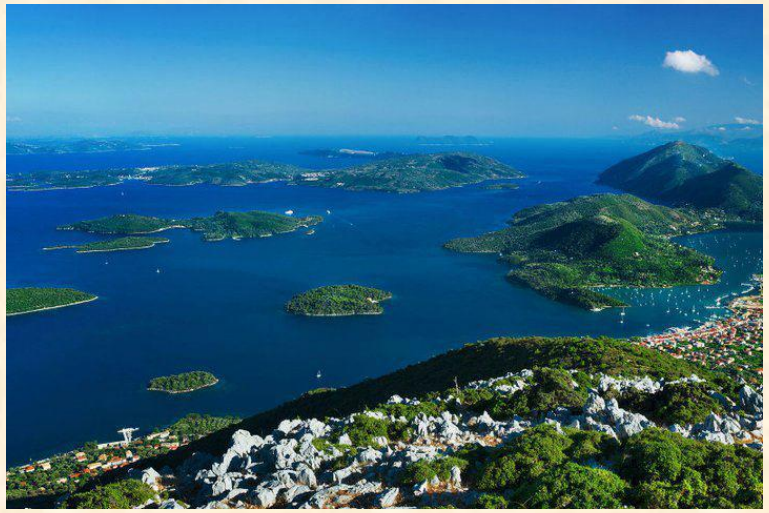

Η Ιστορία αναφέρει…

❖ Τα Πριγκηπόννησα μνημονεύονται για πρώτη φορά τον **4ο αι. π.Χ**. από τον **Αριστοτέλη** με το όνομα **«Χαλκηδόνιοι νήσοι» ή «Δημόνησοι»**, από το όνομα κάποιου Δημόνησου, ο οποίος πρώτος κατεργάστηκε τον υποθαλάσσιο χαλκό, που ανέσκαπταν στον παρακείμενο βυθό είλωτες εργάτες.

❖ Ο **Ησύχιος ο Μιλήσιος τον 6ο αι. μ.Χ**. χρησιμοποιεί για τα νησιά το όνομα «Δημόνησοι», πράγμα που δηλώνει τη μακραίωνη επιβίωσή του.

❖ Η **σημερινή ονομασία** προήλθε από την εποχή που το μεγαλύτερο νησί υπήρξε ιδιοκτησία του βυζαντινού πρίγκηπα **Ιουστίνου Κουροπαλάτη, στα 569 μ.Χ**., ο οποίος έκτισε εκεί ανάκτορο. Από τότε το νησί ονομάστηκε **«*Νήσος του Πρίγκηπος*»** και κατ' επέκταση τα γύρω νησιά **«*Πριγκηπόννησα*».** Πλήθος πριγκήπων και βυζαντινών αξιωματούχων κατέφευγαν στα ειδυλλιακά αυτά νησιά για ξεκούραση.

❖ Στην καθημερινή ομιλία **οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης** τα αποκαλούσαν **«τα Νησιά»**.
❖Η σημερινή **επίσημη τουρκική ονομασία** τους είναι: **Istanbul adalari (Τα νησιά της Πόλης).**

Τα Πριγκηπόννησα ήταν το αγαπημένο θέρετρο παραθερισμού πολλών **Ελλήνων της Πόλης**. Από το 1850 και μετά κτίστηκαν πολλά σπίτια, αρχοντικά και παραθεριστικές κατοικίες. Την εποχή αυτή αριθμούσαν 10.250 μόνιμους Έλληνες κατοίκους.

Η Πρώτη

❖ Η πρώτη αναφορά στο νησί ανήκει στον Εφέσιο **Αρτεμίδωρο**, στα τέλη του 2ου π.Χ. αι., ο οποίος γράφει για «…νῆσον **Πρῶτα** λεγομένην». (Πρόκειται για το δωρικό τύπο της ονομασίας «Πρώτη»). Η ονομασία προήλθε από το γεγονός ότι είναι το πρώτο από τα Πριγκηπόννησα που αντικρίζει ο ταξιδιώτης.

❖ Ο **Στέφανος Βυζάντιος** αναφέρει ότι ονομαζόταν και «**Ακονίτις**» ή «**Ακόναι**», επειδή έχει έδαφος βραχώδες και αργιλώδες, από το οποίο προμηθεύονταν λίθους για ακόνισμα μετάλλων.

❖ Δημιουργήθηκαν **τρία μοναστήρια**: η «Κάτω Μονή», η «Μονή Μεταμορφώσεως του Σωτήρος» και η «Μονή Βαρδανίου». Τα μοναστήρια αυτά πρωταγωνίστησαν στην περίοδο της **Εικονομαχίας**, οπότε στο νησί συνέβησαν τραγικά γεγονότα, εξορίες και δολοφονίες αντιπάλων τόσες, ώστε ο συγγραφέας **Άγγελος Βουδούρης** να την χαρακτηρίσει «**Πένθιμη Νήσο**».

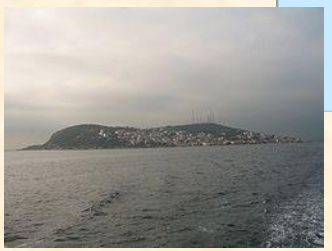

Η Αντιγόνη

❖ Ο Alexandre Timoni υποστήριξε ότι η ονομασία «Αντιγόνου νήσος» ή «Αντιγόνεια» δόθηκε το 311 π.Χ. από τον **Δημήτριο Πολιορκητή**, προς τιμήν του πατέρα του, Αντίγονου, στη διάρκεια της εκστρατείας του Δημητρίου στη Θράκη κατά του Λυσίμαχου και του Κάσσανδρου.

❖ Κατά τον **Ζωναρά**, στην αρχαιότητα ήταν ευρύτερα γνωστή ως ***«Πάνορμος»***, εξαιτίας του κλειστού όρμου που διαθέτει.

❖ Ο **Σκαρλάτος Βυζάντιος** και ο **Χουρμούζιος**, υποστήριξαν πως η ονομασία «Πάνορμος» διατηρήθηκε ως τον 9ο αιώνα μ.Χ. Τότε το νησί αποτέλεσε κτήμα και προάστειο του Αντίγονου, γιου του καίσαρα και κουροπαλάτη Βάρδα, με αποτέλεσμα να ονομαστεί «Αντιγόνου νήσος».

❖Σήμερα ονομάζεται **Burgazada**, που σημαίνει το νησί του κάστρου.

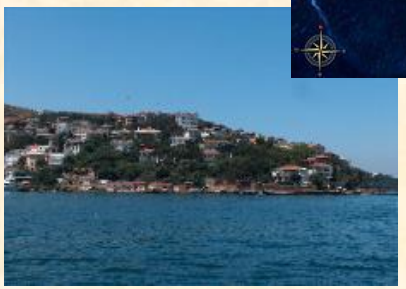

Η Χάλκη

Το νησί της Χάλκης, η αρχαία Χαλκίτις, οφείλει την ονομασία του σε ένα χαλκωρυχείο του οποίου το μετάλλευμα είχε μεγάλη φήμη στην αρχαιότητα. Σε ύψωμα της βόρειας ακτής βρίσκεται το **ελληνορθόδοξο μοναστήρι του 11ου αι., η Αγία Τριάδα**, το οποίο στέγαζε τη **Θεολογική Σχολή της Χάλκης**, που ιδρύθηκε από τον Πατριάρχη Γερμανό Δ΄ το 1844. Η λειτουργία της Σχολής σταμάτησε το 1971.

Η Μονή Καμαριώτισσας

Τα πρώτα βυζαντινά χρόνια έζησαν εδώ μεμονωμένοι αναχωρητές, οι οποίοι αργότερα (11ος αι.) συγκρότησαν ένα κοινόβιο. Στη θέση του κοινόβιου, ο αυτοκράτορας **Ιωάννης Η΄ Παλαιολόγος** ανέγειρε τον 15ο αι. ναό και μονή του Προδρόμου. Το συγκρότημα αυτό έγινε γνωστό ως **«Μονή της Θεοτόκου Καμαριώτισσας»,** από έναν μικρό ναό της Θεοτόκου, του οποίου η καμπάνα ήταν κρεμασμένη σε μια πετρόκτιστη καμάρα. Ο ναός αυτός ήταν έργο της Μαρίας Μεγαλοκομνηνής από την Τραπεζούντα, τρίτης γυναίκας του Ιωάννη Παλαιολόγου.

Κεῖται εὐσεβῶς ἐνθάδ' ὁ Πατριάρχης
Οἰκουμενικὸς ὁ Καρατζᾶς τῷ γένει
κυρ Ἰωαννίκιος, ἄξιος μνήμης
ὡς κτίτωρ αὐτῆς τῆς Μονῆς Γεωργίου
Μνήσθητι Κύριε διὰ πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου
Σου, τοῦ δούλου Σου Ἰωαννικίου Πατριάρχου,
τὸν κατὰ κόσμον Καρατζᾶ,
καὶ κτήτορος τῆς σεβασμίας μονῆς ταύτης
8 Σεπτ. 1764.

25

Η **Μονή Αγίου Γεωργίου του Κρημνού** αποκαλείται έτσι, γιατί τα κελιά της μοιάζουν να αιωρούνται πάνω από τους γκρεμούς της απότομης ακτής.

Η Πρίγκηπος

Είναι το μεγαλύτερο από τα Πριγκηπόννησα. Έχει έκταση 5,4 τ.χλμ. και πληθυσμό 7.335 κατοίκους. Από αυτό το νησί πήραν το όνομά τους όλα τα Πριγκηπόννησα. Το νησί αναφέρεται από τον **Αριστοτέλη** ως **«η κυρίως Δημόνησος»**, αφού «Δημόνησοι» αποκαλούνταν στην αρχαιότητα τα Πριγκηπόννησα, από κάποιον πρώτο οικιστή με το όνομα «Δημόνησος». Ο γεωγράφος **Αρτεμίδωρος**, το 100 π.Χ., την ονομάζει **«Πιτυώδη»,** δηλαδή πευκόφυτο, ενώ ο **Πλίνιος Σεκούνδος** το 23 π.Χ. την αποκαλεί **«Μεγάλην Προποντίδα Νήσον»**. Τέλος, ο **Ησύχιος ο Μιλήσιος**, τον 6ο αιώνα μ.Χ., την αποκαλεί **«Πιτυούσα».** Προφανώς, το όνομα αυτό είχε επικρατήσει για πολλούς αιώνες λόγω της σχετικής δασώδους βλάστησης.

Εκκλησίες της Πριγκήπου

- Άγιος Δημήτριος
- Μονή Αγίου Νικολάου
- Μονή Αγίου Γεωργίου Κουδουνά

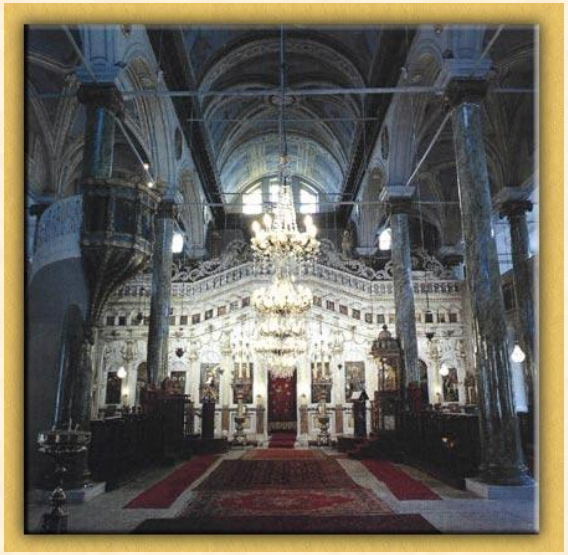

Στο κέντρο του νησιού βρίσκεται το κτήριο του παλαιού **Ορφανοτροφείου**. Το 1903 με δωρεά της Ελένης Ζαρίφη προς το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως στεγάστηκε το Εθνικό Ορφανοτροφείο. Λειτούργησε μέχρι και το 1964 προσφέροντας πρωτοβάθμια εκπαίδευση σε 5.744 παιδιά. Θεωρείται ένα από τα μεγαλύτερα ξύλινα κατασκευάσματα στην Ευρώπη, είναι πενταώροφο και διαθέτει 206 δωμάτια, αίθουσες χορού, τραπεζαρίες και άλλους χώρους.

Κεράσματα

Ένα φλιτζάνι καφέ
Μερικοί τον αποκαλούν «ελληνικό», άλλοι «τούρκικο» κι άλλοι «αρμένικο». Σύμφωνα με την παράδοση, πρώτοι οι Βεδουίνοι έψησαν καφέ ακουμπώντας τη χύτρα πάνω σε στάχτη και κάρβουνα, που τα κάλυπτε η άμμος (χόβολη).

«Μουχαλεμπί καί γκιούλ σερμπέτ ὸ άναστεναγμός σου καί τοῦ Χατζῆ Μπεκίρ λοκούμ ὸ τρυφερός λαιμός σου.
Ὸ κάθε λόγος σου γλυκός, σάν ραβανί άφράτος,
καί σάν Άιβάν –Σεράι λοκμάς μέ μέλι μυρωδάτος».

(Λωξάντρα,
Μαρία Ιορδανίδου)

Λουκούμια
Η ιδέα αυτών των γλυκισμάτων ανήκει στην Τουρκία, η οποία τον 15ο αι. παρήγαγε το rahat lokum με διάφορες γεύσεις. Απολαύστε τριαντάφυλλο, περγαμόντο, μαστίχα, βύσσινο, κανέλα!

Χαλβάς
Η ονομασία του φαίνεται να προέρχεται από την αραβική ρίζα hulw (χαλβά), που σημαίνει γλυκό.

Ραβανί Πολίτικο

Κιουνεφέ
Είναι παραδοσιακό αραβικό επιδόρπιο.

Μπακλαβάς
Η πόλη Γκαζιαντέπ στην Τουρκία φημίζεται για τον μπακλαβά της και θεωρείται ως η πόλη στην οποία γεννήθηκε το γλύκισμα.

Ένα φλιτζάνι τσάι

Το τούρκικο τσάι παρασκευάζεται από το βότανο τεχέα σινένσις ή Καμέλια η σινική.

Καζάν Ντιπί

Είναι μικρασιάτικη συνταγή. Η ονομασία της προέρχεται από τα τούρκικα και σημαίνει «πάτος του καζανιού». Λέγεται ότι παλιά κάποιος μάγειρας του Σουλτάνου, ενώ μαγείρευε την κρέμα, την έκαψε. Παρόλα αυτά την προσέφερε και, ευτυχώς για αυτόν, η γεύση άρεσε στον σουλτάνο!

Εκμέκ Πολίτικο

Εκμέκ στα τούρκικα σημαίνει ψωμί και αποτελεί τη βάση του γλυκού.

Γαλακτομπούρεκο

Χάρτες της Κωνσταντινούπολης

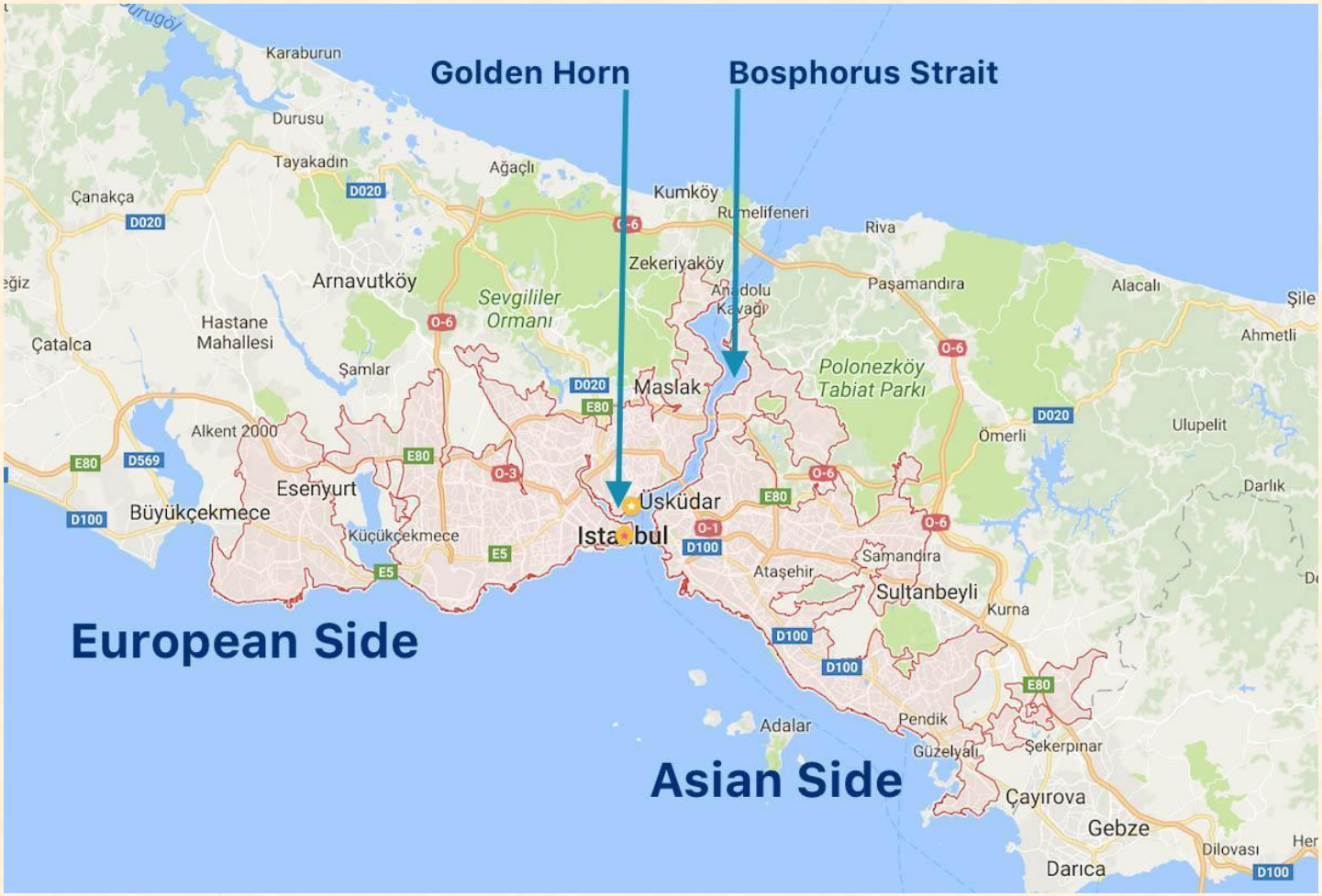

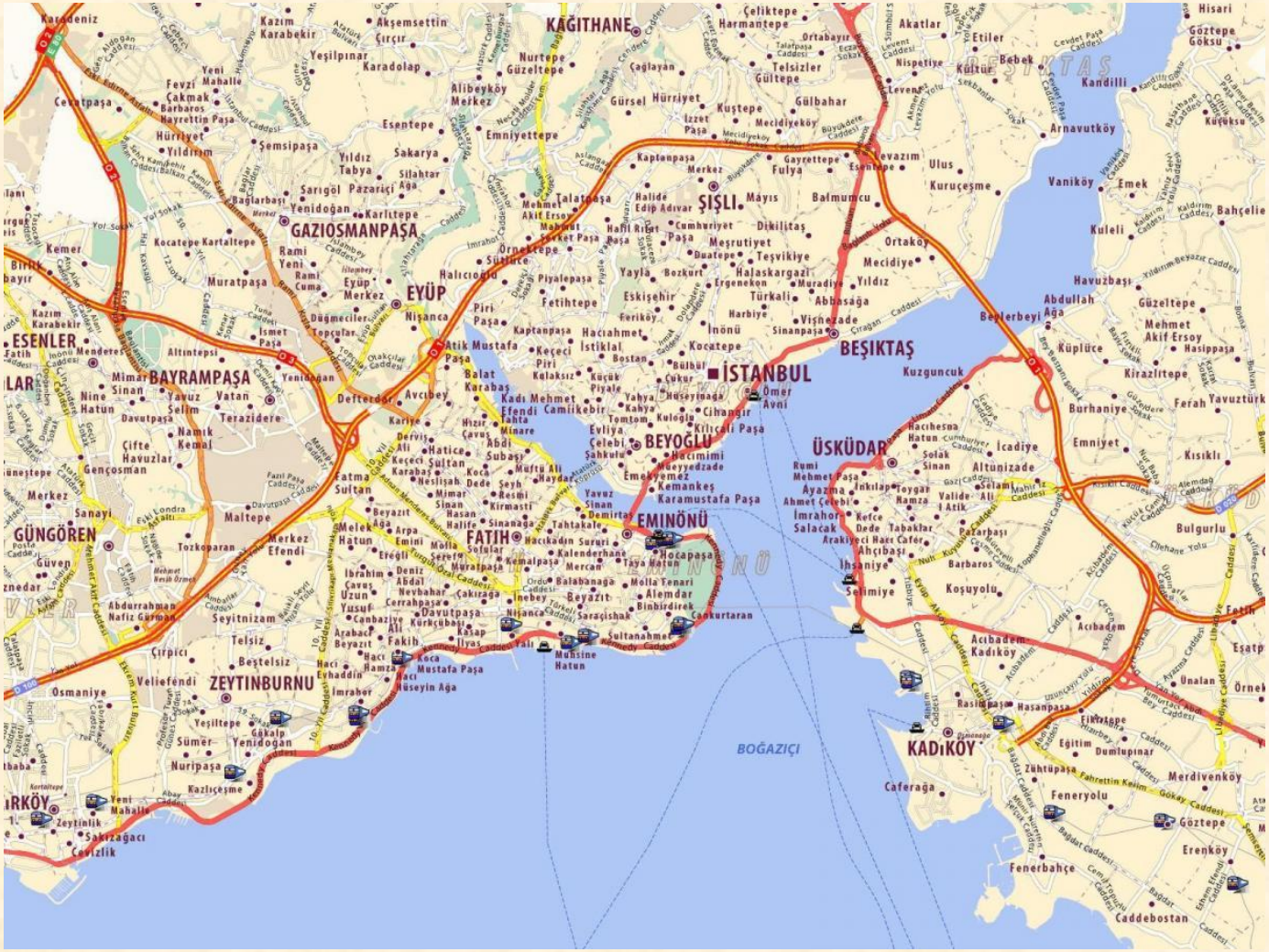
KAĞITHANE
GAZIOSMANPAŞA
EYÜP
ŞIŞLI
BEŞIKTAŞ
İSTANBUL
BEYOĞLU
ÜSKÜDAR
EMINÖNÜ
FATIH
BAYRAMPAŞA
ESENLER
GÜNGÖREN
ZEYTINBURNU
KADıKÖY
BOĞAZIÇI

Αξιοθέατα

MINIATURK
ISTIKLAL AVENUE
YILDIZ PALACE CHALET
PIERRE LOTI
GOLDEN HORN
GALATA TOWER
YILDIZ TILE IMPERIAL FACTORY
ORTAKOY SQUARE
BOSPHORUS BRIDGE
EYUP SQUARE
EUROPE
DOLMABAHCE PALACE
BOSPHORUS
SABIHA GOKCEN AIRPORT
UNKAPANI BRIDGE
NEW MOSQUE
SPICE BAZAAR
AQUEDUCT OF VALENS
GALATA BRIDGE
ISTANBUL MUSEUM OF THE HISTORY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY IN ISLAM
TOPKAPI PALACE
MAIDEN'S TOWER
ISTANBUL
SULEYMANIYE
UNDERGROUND CISTERN
SARAYBURNU
GRAND BAZAAR
GERMAN FOUNTAIN
HAGIA SOPHIA
OBELISK OF THEODESIUS
ASIA
HIPPODROME SQUARE
ATATURK AIRPORT
SULTANAHMET MOSQUE
SERPENTINE COLUMN
MARMARA SEA
WIDEN YOUR WORLD
TURKISH AIRLINES

Συνοικίες

Where To Stay In Istanbul?
Şişli
Levent
Nişantaşı
Yıldız Teknik Üniversitesi
Ortaköy
istanbulclues.com
Eyüp Sultan Camii
Eyüp
Pierre Loti
Beyoğlu Municipality District
Maçka
Beşiktaş
Çırağan Palace Kempinski
Hasköy
Rahmi M. Koç Müzesi
Koç
Museum
Four Seasons Bosphorus
Taksim
Dolmabahçe Palace
Gezi Parkı
TAKSİM MEYDANI
Balat
Jewish
Quarter
İstik
lal
Ave
nue
Cihangir
Kabataş
Chora Church
Golden Horn
Bosphorus
Fındıklı
Fethiye Camii
Fener
FENER
Orthodox
Patriarchate
Galata Tower
Cruise Terminal
İstanbul Sanat
Tophane
Atatürk Bridge
Karaköy
Ferry Route To Kadıköy
Kız Kulesi
Üsküdar
Unkapanı
Galata Bridge
Fatih Municipality District
Eminönü
Kadıköy Market
Süleymaniye Camii
Spice Bazaar
Sirkeci
İstanbul Üniversitesi
Sultanahmet
Beyazıt
Blue Mosque
Uydu

Συνοικίες

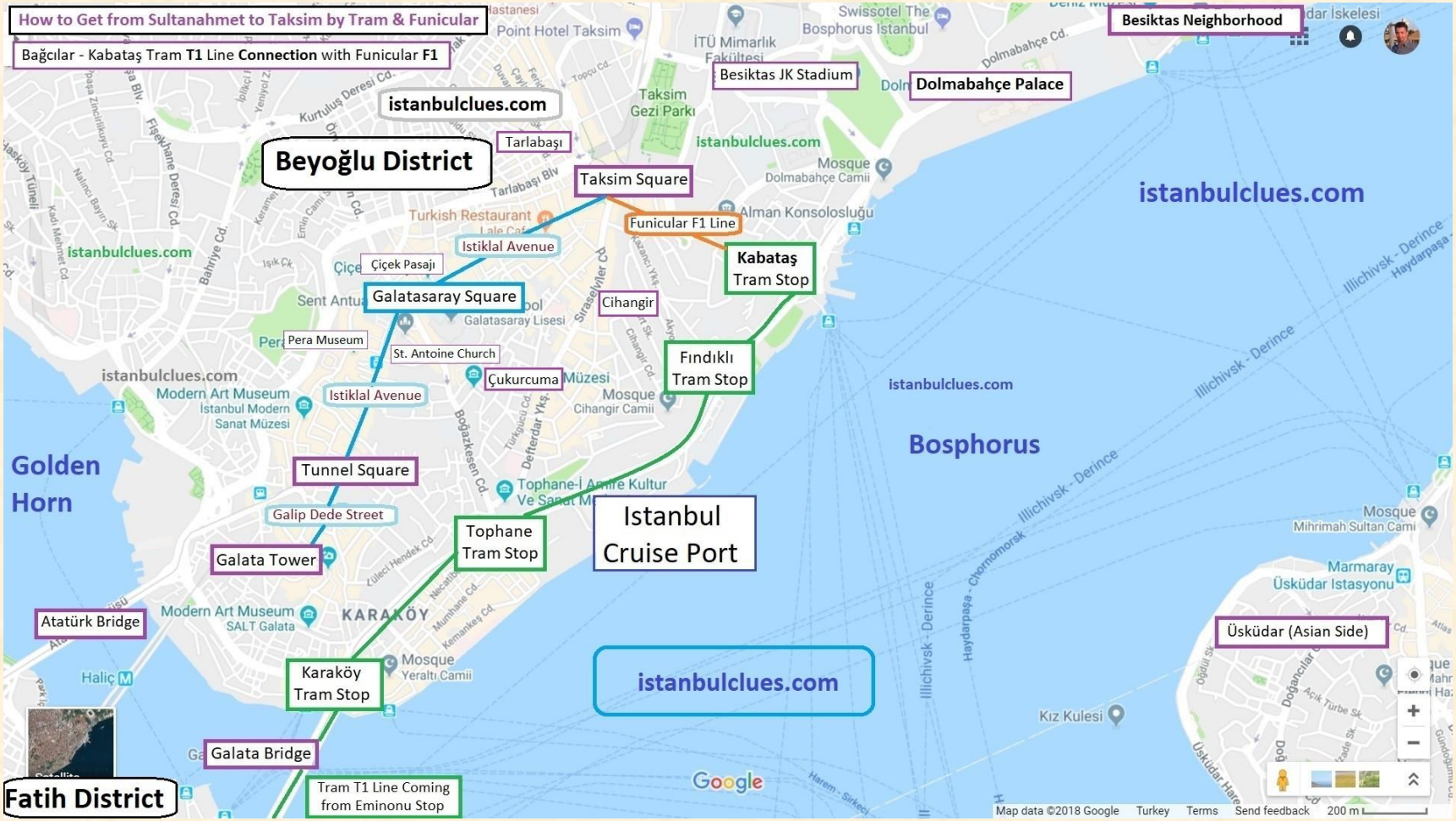
How to Get from Sultanahmet to Taksim by Tram & Funicular
Bağcılar - Kabataş Tram T1 Line Connection with Funicular F1
istanbulclues.com
Beyoğlu District
Tarlabaşı
Taksim Square
Funicular F1 Line
Kabataş Tram Stop
Istiklal Avenue
Çiçek Pasajı
Galatasaray Square
Cihangir
Pera Museum
St. Antoine Church
Çukurcuma Müzesi
Fındıklı Tram Stop
Istiklal Avenue
Tunnel Square
Galip Dede Street
Tophane Tram Stop
Galata Tower
Istanbul Cruise Port
Atatürk Bridge
Karaköy Tram Stop
Galata Bridge
Tram T1 Line Coming from Eminonu Stop
Fatih District
Golden Horn
Bosphorus
Besiktas Neighborhood
Besiktas JK Stadium
Dolmabahçe Palace
Üsküdar (Asian Side)
Map data ©2018 Google
Turkey
Terms
Send feedback
200 m

Κρουαζιέρα στον Βόσπορο

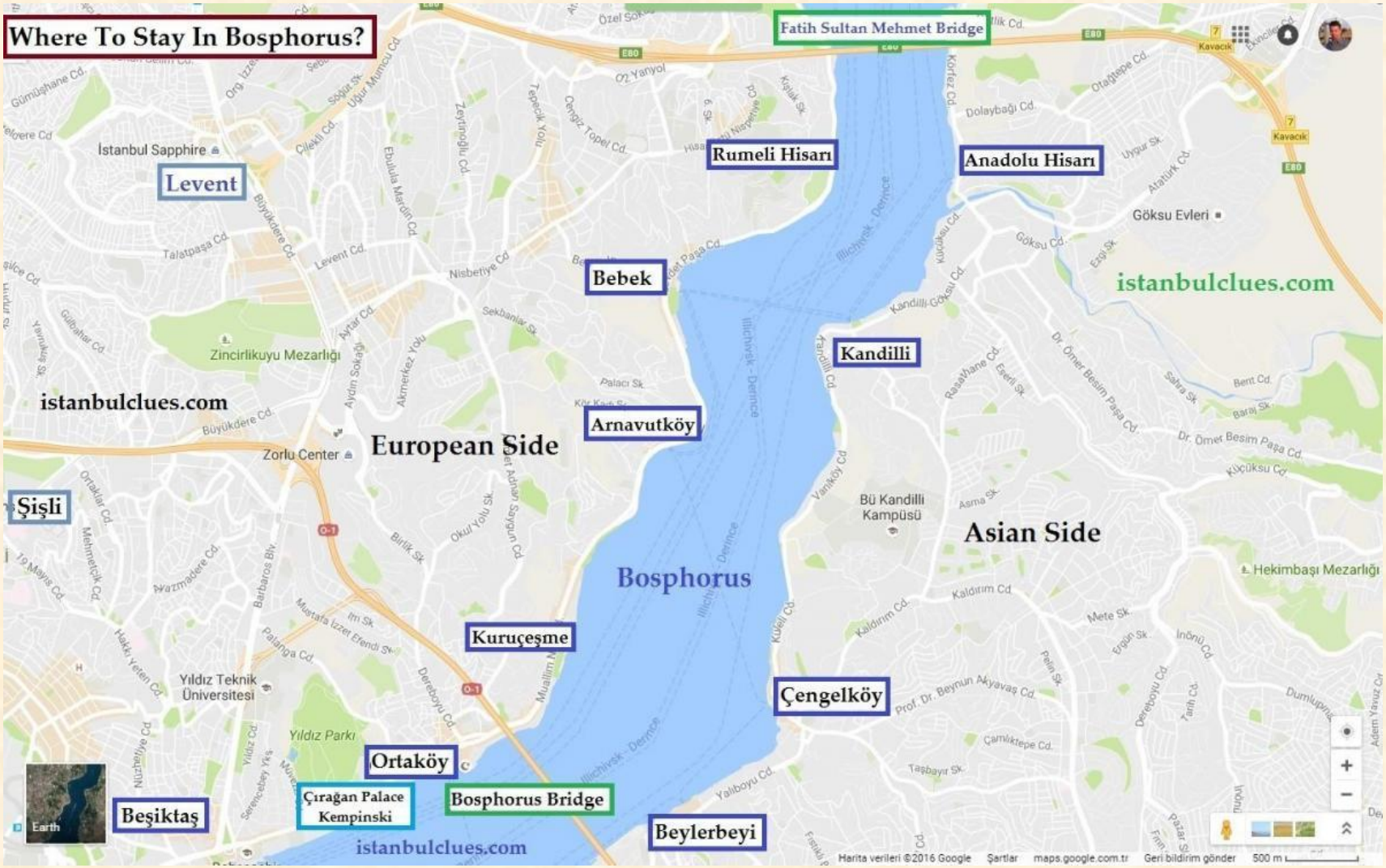

Χάρτης του Μετρό

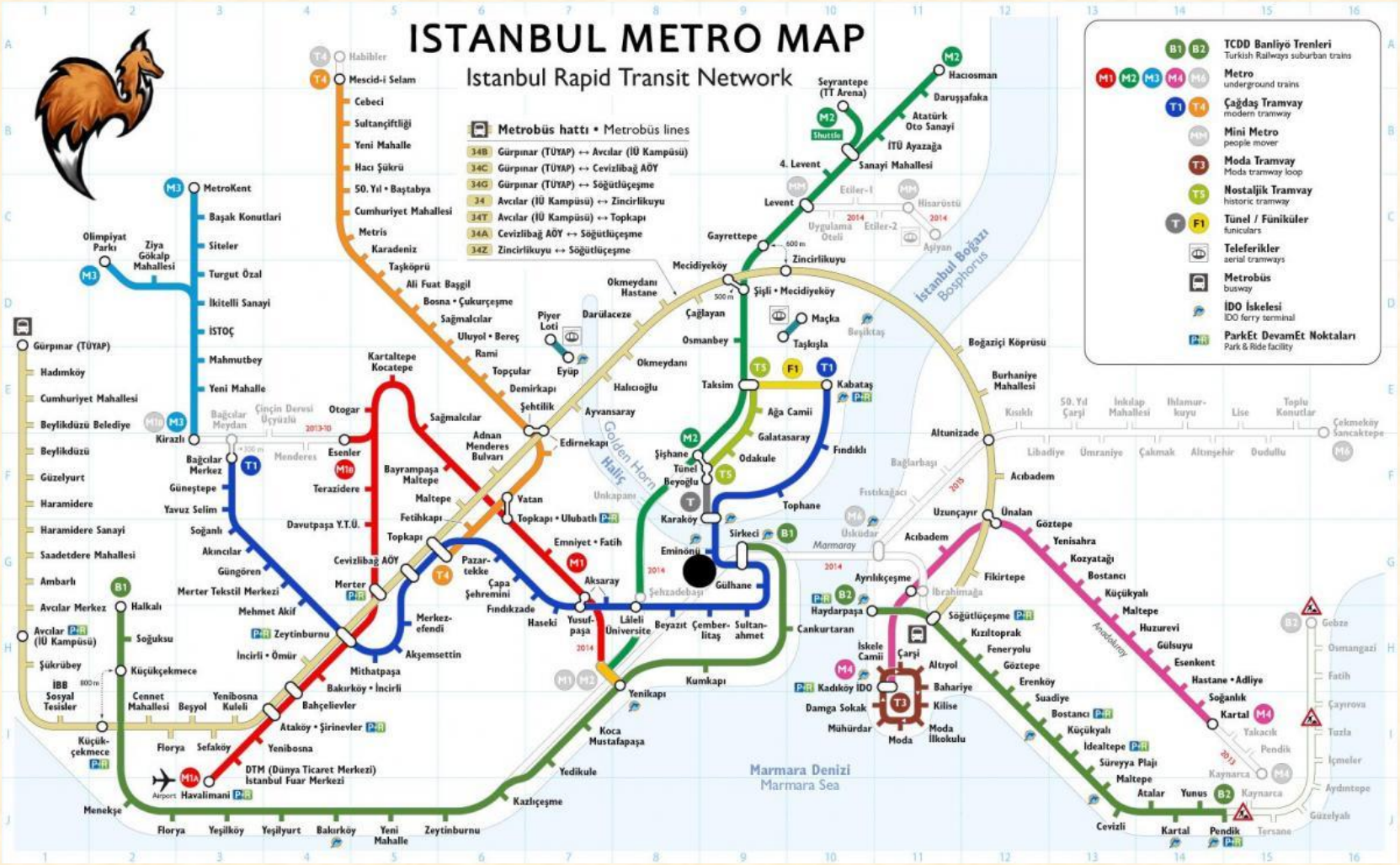

Χάρτης δρομολογίων Τραμ

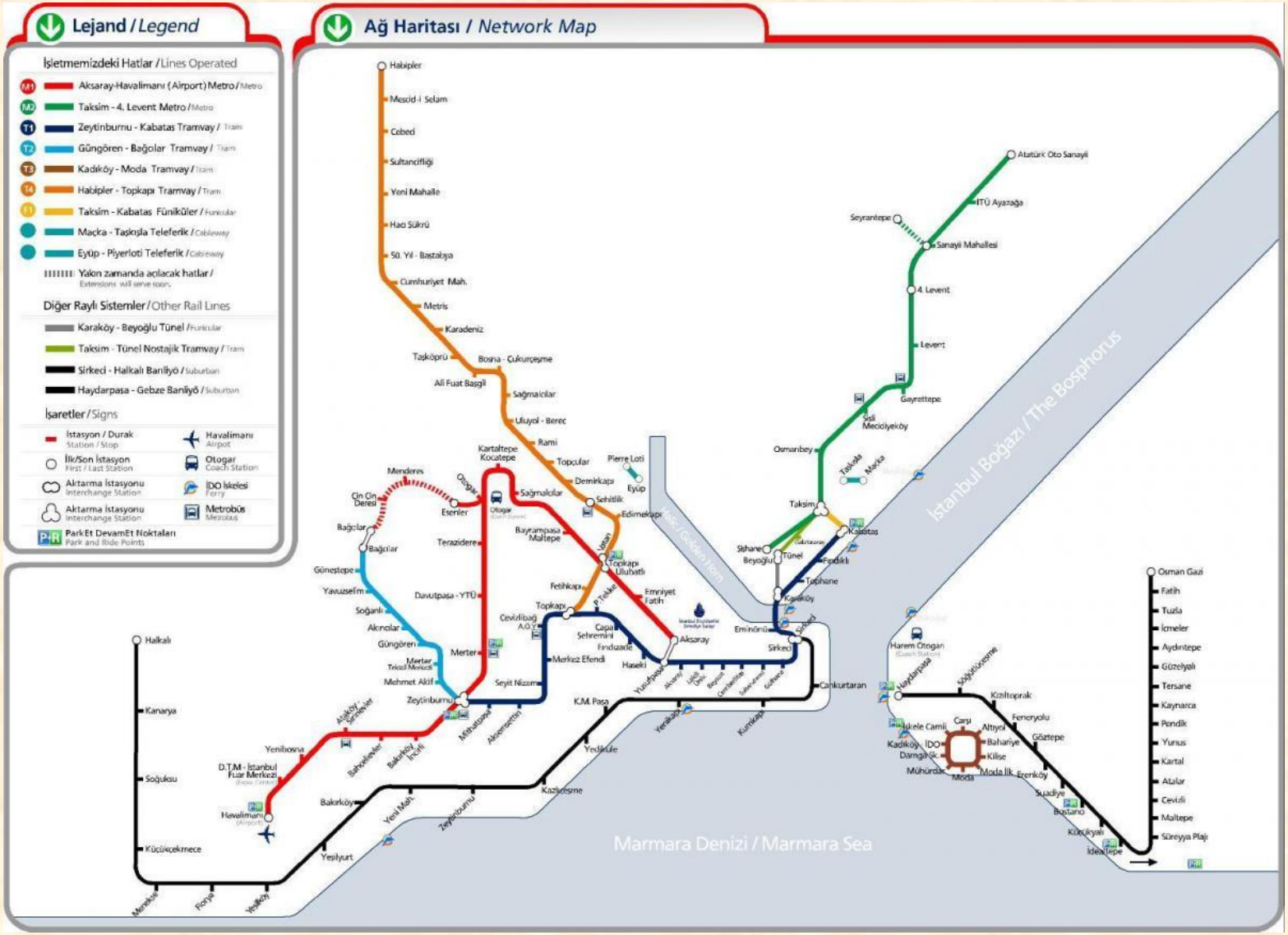

Χάρτης δρομολογίων Λεωφορείων

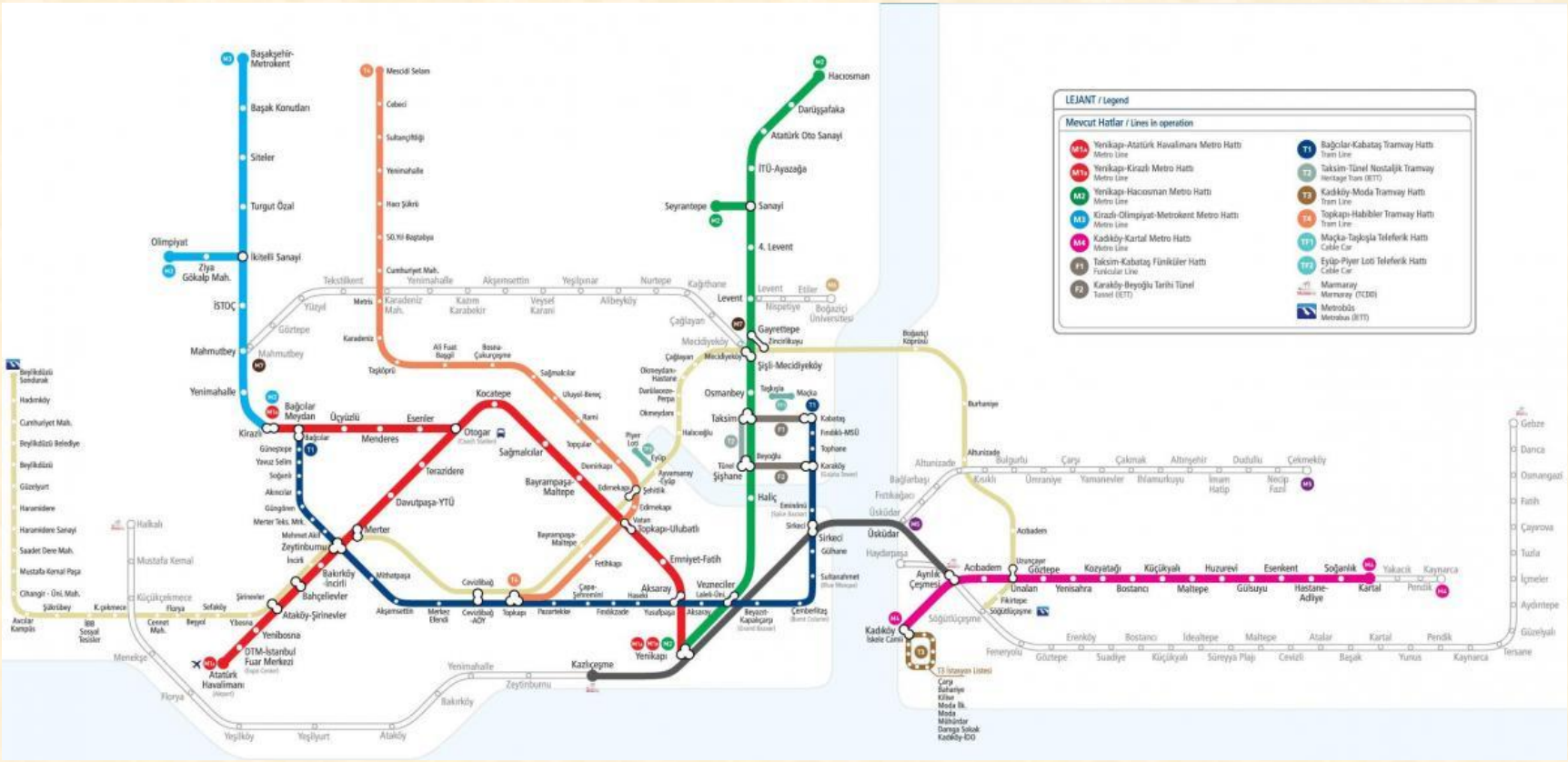

Χάρτης δρομολογίων Τρένων

Βιβλιογραφία

1. Delvoye Charles, *Βυζαντινή Τέχνη, Α΄ Τόμος (Αθήνα 1975), Β΄Τόμος (Αθήνα 1983)* Εκδ. Δημ. Ν. Παπαδήμα
2. Explorer - Οδηγοί του κόσμου, *Κωνσταντινούπολη*
3. Hughes Bettany, *Κωνσταντινούπολη, μια ιστορία τριών πόλεων*, Εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα 2017
4. National Geographic (Μονογραφίες), *Η Άλωση της Πόλης 1453*
5. Runciman Steven, *Βυζαντινός Πολιτισμός*, Εκδ. Μεταίχμιο
6. Vasiliev, *Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας 324-1453*, Εκδ. Μπεργαδή
7. Γλύκατζη – Αρβελέρ Ελένη, *Πόσο ελληνικό είναι το Βυζάντιο; Πόσο Βυζαντινοί είναι οι Νεοέλληνες;* Εκδ. Gutenberg
8. Ελληνική Εθνική Γραμμή, Σταύρος Πανουσόπουλος, *Ιερά Προσκυνήματα, Προπύργια της Ορθοδοξίας*
9. Θεοτοκάς Γιώργος, *Λεωνής*, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Ι.Δ. Κολλάρου & Σιας Α.Ε.
10. Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη, *Ιουστινιανός, Μια ιστορία σαν ψηφιδωτό*
11. Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη, *Κωνσταντινούπολη: Η ίδρυση μιας παγκόσμιας πρωτεύουσας*
12. Ιορδανίδου Μαρία, *Λωξάντρα*, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Ι.Δ. Κολλάρου & Σιας Α.Ε. (1976)
13. Καργάκος Σαράντος, *Η Αυτοκρατορία της Κωνσταντινουπόλεως. Από την Αγία Σοφία του Κωνσταντίνου στην Αγία Σοφία του Ιουστινιανού, Τόμος Πρώτος & Δεύτερος*, Εκδ. Ι. Σιδέρης
14. Μήλλας Ακύλας, *Πρώτη, Αντιγόνη, Τα Πριγκηπόνησα*, Εκδ. Συλλόγου Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας η Μνημοσύνη (1992)
15. Ορθόδοξο Κέντρο Οικουμενικού Πατριαρχείου Γενεύης,, Ελβετία, *Το Οικουμενικό Πατριαρχείο* , Ε.Τζαφέρη Α.Ε., Αθήνα 1989
16. Προβατάκης Θεοχάρης, *Η Βυζαντινή Κωνσταντινούπολη και ο Πατριαρχικός Οίκος,* Εκδ. Αρσενίδη, Αθήνα
17. Χαμένες Πατρίδες – *Αγία Σοφία*, Εκδ. Μίλητος, Αθήνα 2014
18. Χαμένες Πατρίδες – *Κωνσταντινούπολη*, Εκδ. Μίλητος, Αθήνα 2014
19. Ψαράκης Τάκης, *Ανθολόγιο της Κωνσταντινούπολης*, Εκδ. Νέα σύνορα, Α.Α. Λιβάνη

Δικτυογραφία

el. wikipedia.org

en.wikipedia.org

www.ec-patr.org

www.omogeneia-turkey.com

eistinpolin330.blogspot.com

mikrasiatis.gr

www.pamekonstantinoupoli.gr

www.mixanitouchronou.gr

www.orthodoxianewsagency.gr-www.ope.gr

www.fractalart.gr

cognoscoteam.gr

mykonstantinoupoli.blogspot.com

culture-gate.com

www.lifo.gr

constantinoupoli.com

balkon3.com

constantinople.ehw.gr

phtodentro.edu.gr

www.greek-language.gr

ebooks.edu.gr

Φωτογραφικό υλικό

mikrasiatis.gr
www.piqsels.com
www.pamekonstantinoupoli.gr
wikimapia.org
el.travelogues.gr
el.wikipedia.org
www.politeianet.gr
eistinpolin330.blogspot.com
www.metaixmio.gr
www.mixanitouchronou.gr
pixels.com
pixabay.com
www.orthodoxianewsagency.gr-www.ope.gr
www.wikiwand.com
www.omogeneia-turkey.com
www.fractalart.gr
topontiki.gr
cognoscoteam.gr
mykonstantinoupoli.blogspot.com

www.ec-patr.org
www.lifo.gr
balkon3.com
www.messinialive.gr
www.protoporia.gr
commons.wikipedia.com
en.wikipedia.org
constantinoupoli.com
www.ianos.gr
www.mfa.gr
www.exlibris-oldbook.gr
www.flickr.com
www.greek-language.gr
www.in.gr
el.maps-istanbul.com
ebooks.edu.gr
www.sintages.gr
culture-gate.com
photodentro.edu.gr

Φωτογραφικό υλικό

Από την ιστοσελίδα του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη (el.travelogues.gr) :

1. Χάρτης των Στενών του Βοσπόρου και του Βυζαντίου (Κωνσταντινούπολης). BARTHÉLEMY, Jean Jacques. *Voyage du jeune Anacharsis en Grèce, vers le milieu du quatrième siècle avant l'ère vulgaire. Atlas*, Παρίσι, Abel Ledoux fils, 1832.
2. Το τέμενος του σουλτάνου Αχμέτ Α΄ή Μπλε Τζαμί στην Κωνσταντινούπολη. WHELER, George. A Journey into Greece… In Company of Dr Spon of Lyons. In six books. Containing I…, II…, III…, IV…, V…, VI…, Λονδίνο, William Cademan, Robert Kettlewell and Awnsham Churchill, 1682.
3. Νομίσματα του αρχαίου Βυζαντίου. Ο οβελίσκος του Θεοδοσίου και ο Τρικάρηνος Όφις ή Τρίποδας των Πλαταιών από τους Δελφούς στην πλατεία του Ιπποδρόμου (At Meydan), σημερινή πλατεία του Σουλτάν Αχμέτ στην Κωνσταντινούπολη. Ο κίονας του Κωνσταντίνου (Çemberlitaş sütunu). [MORENO, José.] Viage à Constantinopla, en el Ano de 1784, escrito de orden superior, Μαδρίτη, [Lazaro Gayguer], 1790.
4. Ανάγλυφα από τη βάση του Οβελίσκου του Θεοδοσίου Α΄στον Ιππόδρομο της Κωνσταντινούπολης. GILLES, Pierre. The antiquities of Constantinople, with a description of its situation, the conveniencies of its port, its publick buildings, the statuary, sculpture, architecture, and other curiosities of that city, with cuts explaining the chief of them, in four books, Λονδίνο, John Ball, 1729.
5. Ο κτιστός Οβελίσκος και το Τέμενος του Σουλτάνου Αχμέτ Α΄στον Ιππόδρομο της Κωνσταντινούπολης. BARTH, Hermann. Constantinople: Ouvrage illustré de 103 gravures, Παρίσι, H. Laurens, 1913.
6. Το εσωτερικό της Βασιλικής Κινστέρνας, σήμερα Γερεμπατάν Σαρνιτζί δίπλα στην Αγία Σοφία, στην Κωνσταντινούπολη. Σε πρώτο επίπεδο Οθωμανοί μετράνε το μήκος της στοάς, ενώ στο βάθος Ευρωπαίοι θαυμάζουν την αρχιτεκτονική της. CASTELLAN, Antoine-Laurent. Lettres sur la Grèce, l'Hellespont et Constantinople, faisant suite aux lettres sur la Morée; Par A.L. Castellan. Avec vingt dessins de l'auteur, gravés par lui-même, et deux plans. Deuxière Partie, Παρίσι, chez H. Agasse, 1811.

Φωτογραφικό υλικό

7. Ανάγλυφο της Σαρκοφάγου των Θρηνωδών από τη νεκρόπολη της Σιδώνας (Αρχαιολογικό Μουσείο της Κωνσταντινούπολης). BARTH, Hermann. Constantinople: Ouvrage illustré de 103 gravures, Παρίσι, H. Laurens, 1913.
8. Η κρήνη του Σουλτάνου DE AMICIS, Edmondo. Constantinople ouvrage traduit de l'Italien avec l'autorisation de l'Auteur par Mme J. Colomb et illustré de 183 dessins pris sur nature par C. Biseo, Παρίσι, Hachette, 1883.Αχμέτ Γ΄.
9. Η πλατεία Μπεγιαζίτ ή πλατεία Σερ Ασκέρ στην Κωνσταντινούπολη. BARTH, Hermann. Constantinople: Ouvrage illustré de 103 gravures, Παρίσι, H. Laurens, 1913.
10. Ο τάφος του Σουλτάνου Σουλεϋμάν Α΄. DE AMICIS, Edmondo. Constantinople ouvrage traduit de l'Italien avec l'autorisation de l'Auteur par Mme J. Colomb et illustré de 183 dessins pris sur nature par C. Biseo, Παρίσι, Hachette, 1883.
11. Το μιχράμπ στο Τέμενος Ρουστέμ Πασά στην Κωνσταντινούπολη. BARTH, Hermann. Constantinople: Ouvrage illustré de 103 gravures, Παρίσι, H. Laurens, 1913. BARTH, Hermann. *Constantinople: Ouvrage illustré de 103 gravures*, Παρίσι, H. Laurens, 1913.
12. Η είσοδος του Τεμένους του Ρουστέμ Πασά στην Κωνσταντινούπολη.
13. Η κύρια οδός της σκεπαστής αγοράς της Κωνσταντινούπολης. PARDOE, [Julia]. The Beauties of the Bosphorus; by Miss Pardoe, Author of "The City of the Sultan", illustrated in a Series of Views of Constantinople and its Environs, from original Drawings by W.H. Bartlett, Λονδίνο, George Virtue, 1838.
14. Η αγορά υποδημάτων στην Κλειστή Αγορά της Κωνσταντινούπολης. DE AMICIS, Edmondo. Constantinople ouvrage traduit de l'Italien avec l'autorisation de l'Auteur par Mme J. Colomb et illustré de 183 dessins pris sur nature par C. Biseo, Παρίσι, Hachette, 1883.
15. Η αγορά καθισμάτων στην Μεγάλο Παζάρι της Κωνσταντινούπολης. DE AMICIS, Edmondo. Constantinople ouvrage traduit de l'Italien avec l'autorisation de l'Auteur par Mme J. Colomb et illustré de 183 dessins pris sur nature par C. Biseo, Παρίσι, Hachette, 1883.

Φωτογραφικό υλικό

16. Η αγορά υφασμάτων στην Κλειστή Αγορά της Κωνσταντινούπολης. DE AMICIS, Edmondo. Constantinople ouvrage traduit de l'Italien avec l'autorisation de l'Auteur par Mme J. Colomb et illustré de 183 dessins pris sur nature par C. Biseo, Παρίσι, Hachette, 1883.
17. Πωλητές υφασμάτων στην Κλειστή Αγορά της Κωνσταντινούπολης. DE AMICIS, Edmondo. Constantinople ouvrage traduit de l'Italien avec l'autorisation de l'Auteur par Mme J. Colomb et illustré de 183 dessins pris sur nature par C. Biseo, Παρίσι, Hachette, 1883.
18. Ελληνίδα του Πέρα της Κωνσταντινούπολης. Χαλκογραφία από έκδοση του χρονικού των ταξιδιών του N. de Nicolay (16ος αιώνας). CANAYE, Philippe, Seigneur de Fresne. Le Voyage du Levant de Philippe du Fresne-Canaye (1573) publié et annoté par M.H. Hauser, Παρίσι, Ernest Leroux, MDCCCXCVII [=1897].
19. Η είσοδος του Ανακτόρου Ντολμά Μπαχτσέ στην Κωνσταντινούπολη. BARTH, Hermann. *Constantinople: Ouvrage illustré de 103 gravures*, Παρίσι, H. Laurens, 1913.
20. Η τοποθεσία Συμπληγάδες πέτρες στην έξοδο του Βοσπόρου προς τον Εύξεινο Πόντο, όπου υψωνόταν ο κίονας του Πομπήιου. DAPPER, Olfert. Naukeurige Beschryving der Eilanden in de Archipel der Middelantsche Zee, en ontrent dezelve, gelegen: Waer onder de voornaemste Cyprus, Rhodes, Kandien, Samos, Scio, Negroponte, Lemnos, Paros, Delos, Patmos, en andere, in groten getale…, Άμστερνταμ, Wolfgangh, Waesbergen, Boom, Someren, Goethals, 1688.
21. Τα Κάστρα της Ευρώπης και της Ασίας στις αντίστοιχες ακτές του Βοσπόρου. PARDOE, [Julia]. *The Beauties of the Bosphorus; by Miss Pardoe, Author of "The City of the Sultan", illustrated in a Series of Views of Constantinople and its Environs, from original Drawings by W.H. Bartlett*, Λονδίνο, George Virtue, 1838.
22. Τα Κάστρα της Ευρώπης και της Ασίας στον Βόσπορο. SANDYS, George. Relation of a Iourney begun An: Dom: 1610. Foure Bookes. Containing a description of the Turkish Empire, of Aegypt, of the Holy Land, of the Remote parts of Italy, and Ilands adioyning, Λονδίνο, W. Barrett, 1615.
23. Αρχοντικό μεταξύ του ακρωτηρίου Κλειδί (σημερινό Ντεφτερντάρ Μπουρνού) και Ξηροκρήνης (Κουρού Τσεσμέ) στο Βόσπορο. CHOISEUL-GOUFFIER, Gabriel Florent Auguste de. Voyage pittoresque de la Grèce, Παρίσι, J.-J. Blaise, M.DCCC.XXII [=1822].

Φωτογραφικό υλικό

24. Το σπίτι του Μουλλά στον Βαθυρύακα (σημερινό Μπουγιούκ Ντερέ) στην ευρωπαϊκή ακτή του Βοσπόρου. CHOISEUL-GOUFFIER, Gabriel Florent Auguste de. Voyage pittoresque de la Grèce, Παρίσι, J.-J. Blaise, M.DCCC.XXII [=1822].
25. Η μονή του Αγίου Γεωργίου του Κρημνού στη Χάλκη. WALSH, Robert/ALLOM, Thomas. *Constantinople and the Scenery of the Seven Churches of Asia Minor illustrated. In a Series of Drawings from Nature by Thomas Allom. With an historical account of Constantinople, and descriptions of the plates, by the Rev. Robert Walsh*..., Λονδίνο/Παρίσι, Fisher, Son & Co. [1836-38]

Από το φωτογραφικό αρχείο της Ιωάννας Φαββατά.

Θερμότατα ευχαριστούμε για τη συμβολή τους

Την Εταιρεία AGROVIM

Τον κ. Παναγιώτη Φράγκο, χοροδιδάσκαλο του Λαογραφικού Συλλόγου ΚΟΡΥΒΑΝΤΕΣ

Το Σούπερ Μάρκετ ΑΦΟΙ Π. ΜΟΥΡΓΗ

Το βιβλιοπωλείο ΒΙΒΛΙΟΠΟΛΙΣ, Δήμητρα Δημοπούλου

«Ὦ γῆ Βυζαντίδος,
ὢ πόλις τρισολβία,
ὀφθαλμέ τῆς γῆς, κόσμε
τῆς οἰκουμένης».

Κων/νος Μανασής

«Τό Βυζαντινόν κράτος εἶναι ἡ
ὀργανική ἀνάπτυξις τῆς Ρωμαϊκῆς
Αὐτοκρατορίας,
ἀλλ' ἔγινεν ἑλληνικόν καί χριστιανικόν
καί εὑρίσκομεν
εἰς αὐτό ἡνωμένα τά τρία θεμελιώδη
στοιχεῖα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ :
τόν Ἑλληνισμόν, τό Ρωμαϊκόν Δίκαιον
καί τόν Χριστιανισμόν».

L. Brehier

«Βυζάντιο είναι η
εκχριστιανισμένη και
εξελληνισμένη Ρωμαϊκή
ανατολική αυτοκρατορία με
την Κωνσταντινούπολη για
πρωτεύουσα».

Ελένη Γλύκατζη -Αρβελέρ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2020